

NACRT

PRIJEDLOG ZAKONA O PRAVIMA HRVATSKIH BRANITELJA IZ DOMOVINSKOG RATA I ČLANOVA NJIHOVIH OBITELJI S TEKSTOM PRIJEDLOGA ZAKONA

I. USTAVNA OSNOVA DONOŠENJA ZAKONA

Ustavna osnova donošenja Zakona o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji sadržana je u odredbama članka 2. stavka 4. podstavka 1. Ustava Republike Hrvatske.

II. OCJENA STANJA I OSNOVNA PITANJA KOJA SE TREBAJU UREDITI ZAKONOM TE POSLJEDICE KOJE ĆE DONOŠENJEM ZAKONA PROISTEĆI

Prijedlogom novog Zakona o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji propisana su prava hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji te postupak za priznavanje tih prava na način da će se prava ostvarivati brže i prema jednostavnijem postupku.

Vraćaju se neka prava koja su bila propisana Zakonom iz 1996. te se priznaju i neka nova prava za hrvatske branitelje iz Domovinskog rata, a osobito za dragovoljce iz Domovinskog rata naročito iz područja mirovinskih prava.

Na taj se način želi postići da Zakon bude provedan i da istovremeno bude provediv.

Važećim su Zakonom o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji koji je Hrvatski sabor donio 19. listopada 2001. a stupio je na snagu 7. studenoga 2001. propisana prava i postupak za priznavanje prava hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji kojim se nastojalo izjednačiti u pravima oboljele s ranjenim i ozlijeđenim hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata. Međutim, kroz provedbu se pokazalo da je Zakon iz 2001. nalagao prikupljanje niza nedostupne dokumentacije za ostvarivanje statusa HRVI iz Domovinskog rata i statusa člana obitelji poginuloga hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata što je produžavalo postupak priznavanja statusnih prava iz Zakona i dodatno traumatiziralo hrvatske branitelje iz Domovinskog rata i članove obitelji poginuloga hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata te je taj Zakon u nizu odredaba postao teško provediv. U okviru mirovinskih prava Zakon iz 2001. smanjio je u osnovici obiteljske mirovine za oko 50%, a invalidske mirovine za 30 do 50%. Najveći prigovor javnosti ovom Zakonu bio je na odredbe o prevođenju priznatih prava na temelju kojih su se ukidala stečena statusna prava ako je novo pribavljena dokumentacija ukazivala da se stradavanje nije dogodilo u izravnom oružanom otporu agresoru iako se nije provodila

obnova postupka koju propisuje Zakon o općem upravnom postupku. Na to je upozorio i Upravni sud Republike Hrvatske koji je u obrazloženjima presuda kojima je poništavao rješenja prvostupanijskih tijela i Ministarstva hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata navodio da se u postupku prevođenja priznatih prava ne može provoditi novi postupak i ponovno utvrđivati činjenice glede nastanka oštećenja organizma o kojima ovisi mogućnost ostvarivanja statusa HRVI iz Domovinskog rata ili statusa člana obitelji poginuloga, zatočenog ili nestaloga hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata. Zbog toga je navedeni Zakon ubrzo doživio niz izmjena i dopuna. Prva izmjena bila je usvojena u Hrvatskom saboru već 11. listopada 2002. kada se vratilo pravo HRVI 100% I. skupine da uz pravo na njegu i pomoć druge osobe imaju pravo i na njegovatelja. Istog dana donesen je i Zakon o dopunama navedenog Zakona kojima je propisano da se prestaju primjenjivati odredbe članka 39. Zakona o naknadnoj naplati carine i poreza na promet za osobne automobile koje su hrvatski branitelji i drugi korisnici carinske i porezne povlastice uvezli bez plaćanja carine i poreza. Treću izmjenu i dopunu tog Zakona donio je Hrvatski sabor 30. siječnja 2004. koja se odnosila na provođenje psihosocijalne pomoći hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji sukladno Nacionalnom programu, te su brisane odredbe kojima su bila ograničavana ili uskraćivana prava korisnicima iz Zakona za vrijeme dok se nalaze u pritvoru ili na izdržavanju zatvorske kazne. Četvrtu izmjenu i dopunu Zakona Hrvatski je sabor donio 8. travnja 2004. čijim su izmjenama i dopunama brisane odredbe o prevođenju priznatih prava, a u mirovinskim pravima prevođenje je propisano samo ako je to za korisnika povoljnije.

Prijedlog novog Zakona o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji regulira sljedeća pitanja:

- temeljne odredbe
- prava na zdravstvenu zaštitu
- prava iz mirovinskog osiguranja
- pravo na doplatak za djecu
- pravo na zapošljavanje
- pravo na stambeno zbrinjavanje
- pravo na dionice, odnosno udjele u trgovačkim društvima bez naplate
- ostala prava (stipendije, smještaj u učeničke i studentske domove, besplatni udžbenici, carinske i porezne olakšice te druga prava)
- prava HRVI iz Domovinskog rata na osnovi oštećenja organizma
- prava na osnovi gubitka, zatočenja ili nestanka člana obitelji
- prava na osnovi materijalnih i drugih potreba korisnika
- provedbene propise za izvršenje Zakona
- početak, trajanje i prestanak prava
- postupak za ostvarivanje prava
- naknadu štete
- kaznene odredbe
- prijelazne i završne odredbe.

Najvažnije razlike koje se odnose na važeće odredbe Zakona o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji su:

- definicija hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata uključivala bi osim pripadnika Oružanih snaga Republike hrvatske i dragovoljca iz Domovinskog rata te pripadnike naoružanih odreda Narodne zaštite i HOS-a,

- kao vrijeme sudjelovanja u obrani suvereniteta Republike Hrvatske priznaje se vrijeme od 5. kolovoza 1990. do 30. lipnja 1996. godine.
- pod sudjelovanjem u obrani suvereniteta RH smatrala bi se i obuka i priprema za odlazak na bojište s obzirom na prešutno već priznati status HRVI na toj osnovi, primjerice ranjavanje uslijed utovara eksplozivnih sredstava u vojarni prilikom priprema za odlazak na bojište,
- umjesto pojma poginuloga hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata uvodi se pojam smrtno stradaloga hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata,
- uvodi se novi pojam ubijenoga hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata prilikom zatočenja ili u neprijateljskom logoru,
- krug smrtno stradalih osoba širi se i na pripadnike vatrogasnih postrojbi te na druge osobe koje su po nalogu tijela državne vlasti stradale u obrani suvereniteta RH ova odredba omogućuje priznavanje prava i pripadnicima Civilne zaštite koji su stradali u obrani suvereniteta RH te osobama koje su obavljale obavještajnu djelatnost u funkciji obrane suvereniteta RH po nalogu tijela državne vlasti pa su zbog toga izdržavali kaznu zatvora izvan Republike Hrvatske,
- od sudjelovanja u pokriću dijela troškova zdravstvene zaštite (participacija) oslobađaju se članovi obitelji smrtno stradalog hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata, članovi obitelji zatočenoga ili nestaloga hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata i HRVI iz Domovinskog rata kojima je konačnim rješenjem utvrđeno oštećenje organizma od najmanje 30%,
- svi umrli hrvatski branitelji iz Domovinskog rata imaju pravo ukopa uz odavanje vojne počasti, a Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti snosit će troškove ukopa,
- zatočenicima u neprijateljskom logoru vratilo bi se pravo koje je bilo propisano Zakonom iz 1996. da imaju status HRVI najmanje X. skupine sa 20% trajnog oštećenja organizma,
- dodatak na mirovinu postaje sastavni dio mirovine - mirovina se određuje prema propisanoj tablici osnovica koja je sastavni dio Zakona i koja se usklađuje dva puta godišnje s porastom prosječne plaće u RH - više se ne određuje i ne usklađuje prema porastu plaća djelatnih vojnih osoba - invalidska mirovina prema novom Zakonu ne bi se vezala na status HRVI kao prema članku 78. važećeg Zakona - mirovina hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata ostvarena prema općem propisu (Zakonu o mirovinskom osiguranju) uvećava se za 10 do 30 % ovisno o vremenu sudjelovanja u Domovinskom ratu,
- uvodi se novi pravni institut najniža mirovina na sve mirovine hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata ostvarene prema općem propisu, kao i prema novom Zakonu i to 45% prosječne neto plaće svih zaposlenih u Republici Hrvatskoj u godini koja prethodi godini ostvarivanja prava, a prema podacima Državnog zavoda za statistiku,
- pravo na stambeno zbrinjavanje dodjelom stambenog kredita odnosno podmirenjem dijela troškova kamata ostvarivale bi i osobe kojima je obnovljena kuća od V. faze obnove (završni radovi) - dakle V. faza obnove ne bi više bila zapreka za stambeno zbrinjavanje – jedinicama lokalne samouprave daje se ovim prijedlogom Zakona mogućnost provođenja izgradnje objekata za potrebe osoba koje imaju pravo na stambeno zbrinjavanje dodjelom kredita i mimo utvrđene Liste ako imaju prebivalište na području te jedinice lokalne samouprave,

- carinske i porezne olakšice za uvoz osobnog automobila priznale bi se, za razliku od važećeg Zakona, HRVI II. do IV. skupine čije utvrđeno oštećenje organizma ima za posljedicu oštećenje funkcije ekstremiteta ili oštećenje vida - važećim Zakonom predviđene su carinske i porezne olakšice za navedene skupine HRVI s oštećenjem funkcije samo donjih ekstremiteta, odnosno kralježnice što utječe na funkciju donjih ekstremiteta,
- osnovica za utvrđivanje prava na obiteljsku invalidninu članovima obitelji smrtno stradaloga hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata, koji je poginuo ili je ubijen, povećava se s važećih 40% na 50% od osnovice,
- obiteljska invalidnina iza umrlog HRVI I. – IV. skupine koji je do smrti koristio njegu i pomoć druge osobe povećava se sa sadašnjih 15 % na 25% od osnovice, uz brisanje ograničenja koje je bilo u važećem Zakonu da korisnik ne smije biti zaposlen, primati mirovinu niti se baviti samostalnom djelatnošću,
- djeca, posvojenici i pastorčad imali bi obiteljsku invalidninu za vrijeme služenja vojnog roka nakon prestanka redovnog školovanja ako je služenje započelo najkasnije 12 mjeseci nakon prestanka redovnog školovanja -
- djeca, posvojenici i pastorčad imala bi pravo 12 mjeseci nakon završetka ili prekida redovnog školovanja na obiteljsku mirovinu, ako su neuposlana sukladno članku 210. Obiteljskog Zakona.
- pravo na doplatak za djecu uvodi za djecu smrtno stradaloga hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata i djecu zatočenoga ili nestaloga hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata u najvišem predviđenom iznosu,
- članovi obitelji zatočenoga ili nestaloga hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata primali bi nakon prestanka novčane naknade u iznosu obiteljske invalidnine, obiteljsku invalidninu u kontinuitetu koja bi im se priznavala po službenoj dužnosti, a ne kao do sada na njihov zahtjev,
- pravo na opskrbninu ne bi kao apsolutnu zapreku više imalo primanje stalne novčane pomoći niti bi bilo kao do sada vezano obvezom uzdržavanja članova obitelji, već bi se dijelio prihod svih članova obitelji - na taj bi se način izbjegla mogućnost da hrvatski branitelji koji se odreknu stalne socijalne pomoći do ostvarivanja prava na opskrbninu ostanu bez ikakvih prihoda,
- u odredbama o postupku za priznavanje prava uvode se neke novine koje su se pokazale kao nužne kroz provedbu važećeg Zakona - tako se predlaže da ne zastarijevaju prava po osnovi smrti hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata koji je počinio samoubojstvo kao posljedicu psihičke bolesti uzrokovane sudjelovanjem u obrani suvereniteta Republike Hrvatske, važećim Zakonom rok za podnošenje zahtjeva je 5 godina od smrti osobe,
- bitno je smanjen opseg dokumentacije za priznavanje prava kako bi se ubrzao postupak i Zakon postao provediv,
- pravovaljana medicinska dokumentacija za bolest i smrt uslijed bolesti te samoubojstvo uzrokovano psihičkom bolešću produžena je sa 30 dana odnosno sa 2 godine za PTSP na 10 godina, a i duže uz vještačenje u ovlaštenim zdravstvenim ustanovama,
- priznaje se pravo na medicinsku i fizikalnu rehabilitaciju svim HRVI iz Domovinskog rata,
- produžuje se rok za podnošenje zahtjeva za status HRVI na osnovi bolesti 12 mjeseci od stupanja na snagu Zakona kao i za priznavanje prava na

obiteljsku invalidninu iza smrti hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata koji je umro od bolesti,

- Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti pružalo bi stručnu i pravnu pomoć hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji putem svojih područnih jedinica osnovanih u svakoj županiji i Gradu Zagrebu pa bi na taj način korisnici i budući korisnici iz Zakona brže i lakše dolazili do informacija o načinu ostvarivanja pojedinih prava,
- daje se mogućnost pokretanja upravnog spora i kod rješenja kojim se predmet vraća na ponovni postupak prvostupanjskom tijelu,
- prijelaznim i završnim odredbama predviđa se prevođenje priznatih prava samo ako je to za korisnika povoljnije.

Navedenim odredbama prijedloga Zakona o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji, postiglo bi se da prava budu ravnopravnije raspoređena između hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i HRVI iz Domovinskog rata te članova obitelji smrtno stradalih ili zatočenih ili nestalih hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata, da odredbe Zakona budu provedive te da se ne propisuju prava koja su samo deklarativna i zbog financijskih mogućnosti nikada ne bi mogla biti realizirana.

III. OCJENA I IZVORI POTREBNIH SREDSTAVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Za provedbu ovog Zakona o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji potrebno je osigurati U Državnom proračunu 3.641.732.000,00 kuna.

Sredstva u iznosu 3.489.000.000,00 kuna osigurat će se u Ministarstvu obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, a u iznosu 152.732.000,00 kuna u Ministarstvu zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva i Hrvatskom zavodu za mirovinsko osiguranje.

**PRIJEDLOG ZAKONA O PRAVIMA HRVATSKIH BRANITELJA IZ
DOMOVINSKOG RATA I ČLANOVA NJIHOVIH OBITELJI**

GLAVA I.

TEMELJNE ODREDBE

Članak 1.

Ovim se Zakonom uređuju prava hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji te uvjeti i postupak za ostvarivanje tih prava.

Članak 2.

(1) Hrvatski branitelj iz Domovinskog rata je osoba koja je kao dragovoljac i pripadnik Oružanih snaga Republike Hrvatske (Hrvatske vojske, MORH-a, Policije, MUP-a, Hrvatskih obrambenih snaga (HOS-a) te pripadnik naoružanih odreda Narodne zaštite), organizirano sudjelovala u obrani neovisnosti, teritorijalne cjelovitosti odnosno suvereniteta Republike Hrvatske u bilo kojem razdoblju Domovinskog rata (u daljnjem tekstu: hrvatski branitelj iz Domovinskog rata).

(2) Pod sudjelovanjem u obrani neovisnosti, teritorijalne cjelovitosti, suvereniteta Republike Hrvatske, odnosno vrijeme neposredne ugroženosti suvereniteta Republike Hrvatske (u daljnjem tekstu: obrana suvereniteta Republike Hrvatske), u smislu stavka 1. ovoga članka, podrazumijeva se oružani otpor agresoru i djelovanje u izravnoj svezi s tim otporom (odlazak u postrojbu, na borbeni položaj i povratak te obuka i priprema za odlazak na bojište) u vremenu od 5. kolovoza 1990. do 30. lipnja 1996. godine.

(3) Dragovoljac iz Domovinskog rata je hrvatski branitelj iz Domovinskog rata koji je sudjelovao u obrani njezina suvereniteta najmanje 100 dana, a zaključno do 15. siječnja 1992.

(4) Status hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata iz stavka 1. ovoga članka dokazuje se potvrdom Ministarstva obrane, odnosno Ministarstva unutarnjih poslova.

Članak 3.

(1) Smrtno stradali hrvatski branitelj iz Domovinskog rata je hrvatski branitelj koji je:

1. poginuo u obrani suvereniteta Republike Hrvatske tijekom Domovinskog rata u razdoblju utvrđenom člankom 2. stavkom 2. ovoga Zakona.

2. ubijen prilikom zatočenja ili u neprijateljskom logoru, umro od posljedica rane ili ozljede zadobivene u obrani suvereniteta Republike Hrvatske, a najkasnije do 31. prosinca 1997.

4. umro od posljedica bolesti, pogoršanja bolesti ili pojave bolesti u obrani suvereniteta Republike Hrvatske najkasnije do 31. prosinca 1997., a nakon toga roka uzročna veza između smrti i sudjelovanja u obrani suvereniteta Republike Hrvatske utvrđuje se u postupku vještačenja propisanim člankom 123. stavkom 1. točkom 8. ovoga Zakona

5. izvršio samoubojstvo kao posljedicu psihičke bolesti uzrokovane sudjelovanjem u obrani suvereniteta Republike Hrvatske.

(2) Smrtno stradalim osobama u obrani suvereniteta Republike Hrvatske smatraju se i pripadnici medicinskog osoblja, ratni izvjestitelji, pripadnici vatrogasnih postrojbi i druge osobe koje su po nalogu nadležnih tijela državne vlasti Republike Hrvatske u Domovinskom ratu u obavljanju vojnih ili drugih dužnosti u obrani suvereniteta Republike Hrvatske poginule, ubijeni prilikom zatočenja ili u neprijateljskom logoru ili umrli od posljedica rane ili ozljede zadobivene pri obavljanju tih dužnosti.

Članak 4.

(1) Zatočeni ili nestali hrvatski branitelj iz Domovinskog rata je hrvatski branitelj iz Domovinskog rata koji je u obrani suvereniteta Republike Hrvatske zatočen u neprijateljskom logoru ili zatvoru najmanje 3 dana ili je nestao u Domovinskom ratu.

(2) Zatočena ili nestala osoba iz članka 3. stavka 2. ovoga Zakona je osoba koja je zatočena u neprijateljskom logoru ili zatvoru najmanje 3 dana ili je nestala prilikom obavljanja vojnih i drugih dužnosti po nalogu nadležnih tijela državne vlasti Republike Hrvatske u Domovinskom ratu.

Članak 5.

(1) Hrvatski ratni vojni invalid iz Domovinskog rata (u daljnjem tekstu: HRVI iz Domovinskog rata) je hrvatski branitelj iz Domovinskog rata kojem je organizam oštećen najmanje 20% zbog rane ili ozljede koju je zadobio u obrani suvereniteta Republike Hrvatske odnosno kao zatočenik u zatvoru ili neprijateljskom logoru u Domovinskom ratu. Smatra se da je oštećenje organizma zatočenika u neprijateljskom logoru na toj osnovi najmanje 20% trajno.

(2) HRVI iz Domovinskog rata je i hrvatski branitelj iz Domovinskog rata kojem je organizam oštećen najmanje 20% zbog bolesti, a bolest, pogoršanje bolesti, odnosno pojava bolesti neposredna je posljedica sudjelovanja u obrani suvereniteta Republike Hrvatske u Domovinskom ratu.

(3) Prava HRVI iz Domovinskog rata utvrđena ovim Zakonom ostvaruje i osoba (medicinsko osoblje, ratni izvjestitelji, pripadnici vatrogasnih postrojbi i druga osoba) kojoj je organizam oštećen za najmanje 20 % zbog rane ili ozljede koju je zadobila pri obavljanju vojnih ili drugih dužnosti po nalogu nadležnih tijela državne vlasti Republike Hrvatske u obrani suvereniteta Republike Hrvatske u Domovinskom ratu ili kao zatočenik u neprijateljskom logoru u Domovinskom ratu.

(4) HRVI iz Domovinskog rata je i stranac kojem je kao hrvatskom branitelju iz Domovinskog rata organizam oštećen najmanje 20% zbog rane ili ozljede koju je zadobio u obrani suvereniteta Republike Hrvatske ili kao zatočenik u neprijateljskom logoru ili zbog bolesti, a bolest, pogoršanje bolesti, odnosno pojava bolesti neposredna je posljedica sudjelovanja u obrani suvereniteta Republike Hrvatske.

Članak 6.

(1) Članovima obitelji smrtno stradaloga, zatočenoga ili nestaloga hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata, prema ovome Zakonu, smatraju se bračni drug, djeca rođena u braku ili izvan braka, posvojena djeca i pastorčad (članovi uže obitelji), roditelji, očuh, maćeha i posvojitelj.

(2) Članom uže obitelji smrtno stradaloga, zatočenoga ili nestaloga hrvatskog branitelja prema ovome Zakonu smatra se i izvanbračni drug koji je s hrvatskim braniteljem iz Domovinskog rata do njegove smrti, zatočenja ili nestanka živio u zajedničkom kućanstvu najmanje tri godine.

(3) Status izvanbračne zajednice iz stavka 2. ovoga članka utvrđuje se u izvanparničnome sudskom postupku.

(4) Prednost u ostvarivanju prava između članova obitelji iz stavka 1. i 2. ovoga članka utvrđuje se prema propisima o nasljeđivanju. Članovi obitelji iz istoga nasljednog reda ostvaruju pravo prema međusobnom sporazumu. Ako se sporazum ne postigne, prednost u ostvarivanju prava ima član obitelji iz istoga nasljednog reda koji je s hrvatskim braniteljem iz Domovinskog rata živio u zajedničkom kućanstvu.

(5) Očuh i maćeha ostvaruju prava prema ovome Zakonu ako su hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata uzdržavali ili je hrvatski branitelj njih uzdržavao najmanje pet godina prije smrti.

(6) Pastorak je osoba koja nema živoga jednog od roditelja ili su roditelju oduzeta roditeljska prava pravomoćnom presudom suda, a hrvatski branitelj iz Domovinskog rata ga je uzdržavao najmanje godinu dana prije smrtnog stradavanja, zatočenja ili nestanka .

Članak 7.

Za osobe iz članka 1. ovim se Zakonom uređuju:

1. pravo na zdravstvenu zaštitu,

2. prava iz mirovinskog osiguranja,

- pravo na starosnu mirovinu i prijevremenu starosnu mirovinu,
- pravo na invalidsku mirovinu,
- prava na temelju preostale radne sposobnosti,
- pravo na obiteljsku mirovinu,
- pravo na najnižu mirovinu
- pravo na staž osiguranja ili posebni staž,

3. pravo na doplatak za djecu,
4. pravo na zapošljavanje,
5. pravo na stambeno zbrinjavanje,
6. pravo na dionice, odnosno udjele u trgovačkim društvima bez naplate,
7. ostala prava.

Članak 8.

Prava iz ovoga Zakona koja se ostvaruju na osnovi oštećenja organizma, smrtnog stradavanja člana obitelji te materijalnih i drugih potreba korisnika jesu:

- prava na osnovi oštećenja organizma:

1. osobna invalidnina
2. doplatak za njegu i pomoć druge osobe
3. ortopedski doplatak
4. medicinska odnosno fizikalnu rehabilitacija
5. naknada troškova prijevoza
6. jednokratna novčana pomoć.

- prava na osnovi gubitka, zatočenja ili nestanka člana obitelji:

1. obiteljska invalidnina,
2. povećana obiteljska invalidnina,
3. uvećana obiteljska invalidnina,
4. prava članova obitelji zatočenoga ili nestaloga hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata,
5. prava članova obitelji iza smrti HRVI iz Domovinskog rata.

- prava na osnovi materijalnih i drugih potreba korisnika:

1. posebni doplatak,
2. usluge osobe za pružanje njege i pomoći,
3. opskrbnina,

4. doplatak za pripomoć u kući,
5. prednost pri smještaju u umirovljeničke domove,
6. obilježavanje mjesta masovnih grobnica žrtava iz Domovinskog rata,
7. osiguravanje troškova pogreba uz odavanje vojne počasti.

Članak 9.

(1) Na pitanja u svezi s pravima iz članaka 7. i 8. ovoga Zakona, uvjetima za stjecanje, korištenje i prestanak tih prava te s postupkom njihova ostvarivanja, koja nisu uređena ovim Zakonom, primjenjuju se posebni zakoni i drugi propisi koji uređuju odnosna prava.

(2) Prava prema ovome Zakonu ostvaruju državljani Republike Hrvatske, a strani državljani samo ako ih ne ostvaruju od države čiji su državljani ili od države na čijem području imaju prebivalište.

Članak 10.

(1) Ne mogu ostvariti prava iz ovoga Zakona osobe koje su oštećenja organizma zadobile kao pripadnici, pomagači ili suradnici neprijateljskih vojnih i paravojnih postrojbi kao i osobe koje su osuđene pravomoćnom sudskom presudom zbog sudjelovanja u neprijateljskim vojnim i paravojnim postrojbama ili zbog ugrožavanja ustavnog poretka i sigurnosti Republike Hrvatske, kao ni članovi njihovih obitelji.

(2) Prava utvrđena ovim Zakonom ne mogu ostvariti ni osobe koje su se u Domovinskom ratu same ranile radi izbjegavanja vojne obveze, niti osobe za koje je u odgovarajućem postupku utvrđeno da su samovoljno ili bez dopuštenja nadležnog zapovjednika napustile postrojbu u bilo kojem razdoblju ili se nisu odazvale mobilizaciji.

(3) Zapreke iz stavka 1. i 2. ovoga članka odnose se i na priznavanje statusa hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata.

GLAVA II.

1. PRAVO NA ZDRAVSTVENU ZAŠTITU

Članak 11.

(1) Hrvatski branitelj iz Domovinskog rata pravo na zdravstvenu zaštitu i druga prava iz osnovnog zdravstvenog osiguranja ostvaruje na način i prema uvjetima utvrđenim Zakonom o zdravstvenom osiguranju i propisima donijetim na temelju toga Zakona.

(2) Od sudjelovanja u pokriću dijela troškova zdravstvene zaštite (participacija) oslobađaju se članovi obitelji smrtno stradalog hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata, članovi obitelji

zatočenoga ili nestaloga hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata i HRVI iz Domovinskog rata kojima je konačnim rješenjem utvrđeno oštećenje organizma od najmanje 30%.

Članak 12.

(1) Hrvatski branitelj iz Domovinskog rata kojemu je rana, ozljeda, bolest, pogoršanje bolesti odnosno pojava bolesti neposredna posljedica sudjelovanja u Domovinskom ratu ima pravo na potpunu medicinsku rehabilitaciju, pravo na sva potrebna ortopedska i druga pomagala, lijekove i liječenje bez naknade (participacije), te pravo prvenstva na korištenje zdravstvene zaštite u inozemstvu s pratnjom druge osobe, ako mu je potrebno takvo liječenje koje se ne može obaviti u Republici Hrvatskoj.

(2) Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje obvezan je osigurati hrvatskom branitelju iz Domovinskog rata ortopedsko pomagalo najkasnije u roku 30 dana od primitka zahtjeva nadležne zdravstvene ustanove koja je utvrdila vrstu potrebnoga ortopedskog pomagala nakon završenog liječenja. Ako se ortopedsko pomagalo izrađuje po mjeri, navedeni rok produljuje se za najviše 60 dana.

(3) Prava iz stavka 1. ovoga članka koja Zakonom o zdravstvenom osiguranju i propisima donesenim na temelju njega nisu utvrđena kao standard prava iz osnovnog zdravstvenog osiguranja, hrvatski branitelj iz Domovinskog rata ostvaruje na način i po postupku propisanom općim aktom koji donosi ministar obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti uz suglasnost ministra zdravstva i socijalne skrbi.

2. PRAVA IZ MIROVINSKOG OSIGURANJA

Pravo na starosnu mirovinu

Članak 13.

Hrvatski branitelj iz Domovinskog rata ostvaruje pravo na starosnu mirovinu pod uvjetom i na način propisan Zakonom o mirovinskom osiguranju, ako ovim Zakonom nije drukčije određeno.

Članak 14.

(1) Hrvatskom branitelju iz Domovinskog rata koji na temelju navršenoga mirovinskog staža ostvari pravo na starosnu mirovinu manju od mirovine koja bi mu pripadala za 40 godina mirovinskog staža osobni bod povećava se ovisno o vremenu provedenom u Domovinskom ratu, i to:

1. hrvatskom branitelju _____ do 12 mjeseci _____ za 10%
2. hrvatskom branitelju _____ od 12 do 24 mjeseci _____ za 15%
3. hrvatskom branitelju _____ od 24 do 36 mjeseci _____ za 20%
4. hrvatskom branitelju _____ od 36 do 48 mjeseci _____ za 25%

5. hrvatskom branitelju _____ od 48 do 60 mjeseci _____ za 30%
6. dragovoljcu iz Domovinskog rata _____ za 30%

(2) Tako povećana mirovina ne može iznositi više od mirovine određene na temelju 40 godina ukupnoga mirovinskog staža.

(3) Hrvatskom branitelju iz Domovinskog rata koji ostvari pravo na prijevremenu starosnu mirovinu prema Zakonu o mirovinskom osiguranju, tako određena mirovina povećava se za odgovarajući postotak iz stavka 1. točkaka 1. do 6. ovoga članka, ovisno o vremenu provedenom u Domovinskom ratu.

Pravo na invalidsku mirovinu

Članak 15.

(1) Hrvatski branitelj iz Domovinskog rata kod kojega je nastao trajni gubitak radne sposobnosti (opća nesposobnost za rad) ili kod kojeg je nastala profesionalna nesposobnost za rad kao posljedica ranjavanja, ozljede, zatočeništva u logoru, bolesti, pogoršanja bolesti odnosno pojave bolesti zadobivene u obrani suvereniteta Republike Hrvatske ima pravo na invalidsku mirovinu.

(2) Ako je opća nesposobnost za rad ili profesionalna nesposobnost za rad djelomično prouzročena ranjavanjem, ozljedom, zatočeništvom, bolesti, pogoršanjem bolesti odnosno pojavom bolesti zadobivene u obrani suvereniteta Republike Hrvatske, a djelomično ranjavanjem, ozljedom, bolešću ili pogoršanjem bolesti izvan tih okolnosti, invalidska mirovina određuje se razmjerno utjecaju pojedinih uzroka na invalidnost.

(3) Pravo na invalidsku mirovinu ostvaruje se pod uvjetima i na način propisan Zakonom o mirovinskom osiguranju, ako nije ovim Zakonom drukčije određeno.

Članak 16.

(1) Vrijednosni bod radi određivanja invalidske mirovine hrvatskom branitelju iz Domovinskog rata za invalidnost (opća ili profesionalna nesposobnost za rad) koja je u cijelosti ili u dijelu nastala kao posljedica ranjavanja, ozljede, zatočeništva u logoru, bolesti, pogoršanja bolesti odnosno pojavom bolesti zadobivene u obrani suvereniteta Republike Hrvatske utvrđuje se na temelju pripadajuće osnovice za čin i ustrojbeno mjesto hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata iz članka 20. ovoga Zakona, tako da se osnovica utvrđena za godinu koja prethodi godini u kojoj se ostvaruje pravo na mirovinu podijeli s prosječnom godišnjom plaćom svih zaposlenih u Republici Hrvatskoj za tu kalendarsku godinu.

(2) Vrijednosni bod radi određivanja mirovine utvrđuje se prema vrijednosnom bodu u godini koja prethodi godini u kojoj se ostvaruje pravo na mirovinu.

Članak 17.

Polazni faktor 1,10 je kod izračuna:

- invalidske mirovine hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata bez statusa HRVI

Polazni faktor 1,50 je kod izračuna:

- invalidske mirovine hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata bez statusa HRVI, pripadnika gardijske postrojbe i specijalne policije u vrijeme Domovinskog rata.

Polazni faktor 1,50 je kod izračuna:

- invalidske mirovine hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata sa statusom HRVI

Polazni faktor 1,85 je kod izračuna:

- invalidske mirovine hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata sa statusom HRVI, pripadnika gardijske postrojbe i specijalne policije u vrijeme Domovinskog rata.

Polazni faktor 1,50 je kod izračuna:

- invalidske mirovine dragovoljca iz Domovinskog rata bez statusa HRVI

Polazni faktor 1,85 je kod izračuna:

- invalidske mirovine dragovoljca iz Domovinskog rata sa statusom HRVI

Članak 18.

(1) Osobni bod za određivanje invalidske mirovine hrvatskom branitelju iz Domovinskog rata za invalidnost (opća ili profesionalna nesposobnost za rad) koja je u cijelosti ili u dijelu nastala kao posljedica ranjavanja, ozljede, zatočeništva u logoru, bolesti, pogoršanja bolesti odnosno pojave bolesti zadobivene u obrani suvereniteta Republike Hrvatske dobiva se tako da se prosječan vrijednosni bod iz članka 16. ovoga Zakona pomnoži s polaznim faktorom i mirovinskim stažem od 40 godina.

(2) Ova mirovina se određuje na temelju osobnih bodova iz stavka 1. ovoga članka povećanih za 45%.

Članak 19.

Mirovinski faktor za invalidsku mirovinu zbog profesionalne nesposobnosti za rad koja je u cijelosti ili u dijelu nastala kao posljedica ranjavanja, ozljede, zatočeništva u logoru, bolesti, pogoršanja bolesti odnosno pojave bolesti zadobivene u obrani suvereniteta Republike Hrvatske koja se isplaćuje hrvatskom branitelju iz Domovinskog rata za vrijeme zaposlenja ili obavljanja samostalne djelatnosti je 0,3333.

Članak 20.

(1) Utvrđivanje vrijednosnog boda za određivanje invalidske mirovine iz članka 16. ovoga Zakona određuje se prema osobnom činu i ustrojbenom mjestu hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata za godinu koja prethodi godini ostvarivanja prava na mirovinu sljedeće osnove:

Činovi i ustrojbeni mjesta	Osnovice
Vojnik	64.037
Pozornik	68.047
Razvodnik (zastavnik hrm)	72.847
Skupnik	64.740
Zapovjednik desetine	76.884
Zapovjednik voda	81.648
Zapovjednik satnije	97.980
Zamjenik zapovjednika bojne	107.508
Zapovjednik bojne	118.392
Zamjenik zapovjednika brigade	129.276
Zapovjednik brigade	129.276
Desetnik	74.066
Vodnik	79.386
Stožerni vodnik	79.930
Narednik	79.930
Nadnarednik	80.386
Stožerni narednik	83.004
Časnički namjesnik	92.585
Zastavnik	78.783
Poručnik (poručnik korvete)	81.648
Nadporučnik (poručnik fregate)	88.452
Satnik (poručnik bojnog broda)	97.980
Bojnik (kapetan korvete)	107.508
Pukovnik (kapetan fregate)	118.392
Brigadir (kapetan bojnog broda)	129.276
Stožerni brigadir (komodor)	140.160
Brigadni general (komodor)	140.160
Zapovjednik zbornog mjesta	118.392
Zapovjednik zbornog područja	151.056
General-bojnik (kontraadmiral)	151.056
General-pukovnik (viceadmiral)	155.136
General zbora (admiral)	159.216
Zapovjednik obrane grada	118.392
Stožerni general (stožerni admiral)	163.296

(2) Osnovice iz stavka 1. ovog članka usklađuju se početkom svake kalendarske godine s promjenom prosječne plaće svih zaposlenih u Republici Hrvatskoj u prethodnoj godini.

Članak 21.

(1) Hrvatskom branitelju iz Domovinskog rata koji ostvari pravo na invalidsku mirovinu prema Zakonu o mirovinskom osiguranju, i koja na temelju navršenoga mirovinskog staža iznosi manje od mirovine koja bi mu pripadala za 40 godina mirovinskog staža osobni bod povećava se ovisno o vremenu provedenom u Domovinskom ratu, i to:

1. hrvatskom branitelju _____ do 12 mjeseci _____ za 10%
2. hrvatskom branitelju _____ od 12 do 24 mjeseci _____ za 15%
3. hrvatskom branitelju _____ od 24 do 36 mjeseci _____ za 20%
4. hrvatskom branitelju _____ od 36 do 48 mjeseci _____ za 25%
5. hrvatskom branitelju _____ od 48 do 60 mjeseci _____ za 30%
6. dragovoljcu _____ za 30%

(2) Tako povećana invalidska mirovina ne može iznositi više od mirovine određene na temelju osobnog boda za 40 godina mirovinskog staža.

Članak 22.

Hrvatski branitelj iz Domovinskog rata ostvaruje pravo na invalidsku mirovinu prema Zakonu o mirovinskom osiguranju ovisno o uvjetu pokrivenosti radnog vijeka navršenim mirovinskim stažem.

Pravo na profesionalnu rehabilitaciju

Članak 23.

(1) Hrvatski branitelj iz Domovinskog rata kod kojeg kao posljedica ranjavanja, ozljede, zatočeništva u logoru, bolesti, pogoršanja odnosno pojave bolesti zadobivene u obrani suvereniteta Republike Hrvatske postoji preostala radna sposobnost ima pravo na profesionalnu rehabilitaciju, uključujući osposobljavanje za obavljanje poslova za koje se traži stručna sprema viša od njegove bez obzira je li mu nakon profesionalne rehabilitacije osigurano zaposlenje kod kojeg nastane invalidnost prije navršene 40 godine života (žene), odnosno 45 godine života (muškarci).

(2) Pravo na profesionalnu rehabilitaciju rješava Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje nakon ocjene preostale radne sposobnosti hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata i određuje rok trajanja profesionalne rehabilitacije.

(3) Od dana stjecanja prava na profesionalnu rehabilitaciju do upućivanja na istu, kao i tijekom profesionalne rehabilitacije, hrvatski branitelj iz Domovinskog rata ima pravo na naknadu u iznosu invalidske mirovine zbog opće nesposobnosti za rad, koju isplaćuje Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje.

(4) Nakon završene profesionalne rehabilitacije hrvatski branitelj iz Domovinskog rata prijavljuje se Hrvatskom zavodu za zapošljavanje i pripada mu naknada iz stavka 3. ovoga

članka najduže 12 mjeseci od završene profesionalne rehabilitacije pod uvjetom da se u roku 30 dana od završetka profesionalne rehabilitacije prijavi nadležnoj službi za zapošljavanje i da se u skladu s propisima o zapošljavanju redovno prijavljuje toj službi.

(5) Hrvatski branitelj iz Domovinskog rata gubi pravo na naknadu iz stavka 4. ovoga članka ako suprotno propisima o zapošljavanju odbije stupiti na odgovarajući posao za koji se osposobio profesionalnom rehabilitacijom.

(6) Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje obavezan je uputiti hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata na profesionalnu rehabilitaciju najkasnije u roku 30 dana od pravomoćnosti rješenja o priznavanju prava na profesionalnu rehabilitaciju.

(7) Tijela državne uprave, tijela sudbene vlasti te druga tijela državne vlasti, tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, javne ustanove, izvanproračunski i proračunski fondovi, te pravne osobe u vlasništvu ili pretežitom vlasništvu Republike Hrvatske i u vlasništvu ili pretežitom vlasništvu jedinica lokalne samouprave obvezni su primati na profesionalnu rehabilitaciju hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata kojega uputi Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje.

Pravo na obiteljsku mirovinu

Članak 24.

Članovi obitelji smrtno stradaloga hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata čija je smrt prouzročena ranjavanjem, ozljedom, bolešću, pogoršanjem odnosno pojavom bolesti zadobivenoj u obrani suvereniteta Republike Hrvatske imaju pravo na obiteljsku mirovinu prema ovom Zakonu.

Članak 25.

Pravo na obiteljsku mirovinu ostvaruje se pod uvjetom i na način propisan Zakonom o mirovinskom osiguranju ako nije ovim Zakonom drukčije određeno.

Članak 26.

(1) Iznos obiteljske mirovine članovima obitelji smrtno stradaloga hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata u obrani suvereniteta Republike Hrvatske izračunava se tako da se osobni bodovi pomnože s odgovarajućim mirovinskim faktorom i aktualnom vrijednošću mirovine na dan ostvarivanja prava na mirovinu

(2) Vrijednosni bod utvrđuje se na temelju pripadajuće osnovice za čin i ustrojbeno mjesto hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata iz članka 20. ovoga Zakona, tako da se osnovica utvrđena za godinu koja prethodi godini u kojoj se ostvaruje pravo na mirovinu podijeli s prosječnom godišnjom plaćom svih zaposlenih u Republici Hrvatskoj za tu kalendarsku godinu.

(3) Osobni bod za određivanje mirovine dobiva se tako da se vrijednosni bod iz članka 16. ovoga Zakona pomnoži s polaznim faktorom i mirovinskim stažem od 40 godina.

Polazni faktor 1,50 je kod izračuna:

- obiteljske mirovine iza smrti osiguranika hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata

Polazni faktor 1,90 je kod izračuna:

- obiteljske mirovine iza smrti osiguranika hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata, pripadnika gardijske postrojbe i specijalne policije u vrijeme Domovinskog rata.

Mirovina se određuje na temelju osobnih bodova povećanih za 45%.

Članak 27.

Iznos obiteljske mirovine članovima obitelji smrtno stradaloga hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata u obrani suvereniteta Republike Hrvatske koji je bio korisnik invalidske mirovine priznate prema ovom Zakonu ili odgovarajućim ranijim zakonima određuje se primjenom osobnog boda umrlog korisnika mirovine uz primjenu mirovinskog faktora iz članka 28. ovoga Zakona.

Članak 28.

Mirovinski faktor iznosi za obiteljsku mirovinu:

- koja pripada bračnom drugu i djetetu, ili samo djetetu hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata	1,0
- koja pripada samo za oba roditelja	1,0
- koja pripada samo bračnom drugu, odnosno samo jednom roditelju	0,8
- za svako dijete povećava se za	0,1

Članak 29.

(1) Udovica, odnosno majka hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata stječe pravo na obiteljsku mirovinu ako je uzrok smrti u vezi s obranom suvereniteta Republike Hrvatske kada navršši 40 godina života. Udovac, odnosno otac hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata isto pravo stječe kad navršši 50 godina života.

(2) Osobe iz stavka 1. ovoga članka pravo na mirovinu stječu bez obzira na godine života, ako kod njih nastane opća nesposobnost za rad prije ispunjenja uvjeta iz stavka 1. ovoga članka Zakona.

(3) Djeca, posvojenici i pastorčad smrtno stradalog hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata ostvaruju pravo na obiteljsku mirovinu i nakon završetka ili prekida redovnog školovanja ako su neuposlana, a najduže 12 mjeseci nakon završetka ili prekida redovnog školovanja.

(4) Odredbe ovoga članka primjenjuju se i na maćehu, očuha i posvojitelja hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata.

Članak 30.

(1) Članovima obitelji hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata koji ostvaruju pravo na obiteljsku mirovinu prema Zakonu o mirovinskom osiguranju i koji na temelju navršenog mirovinskog staža ostvaruju pravo na mirovinu manju od mirovine određene za 40 godina mirovinskog staža osobni bod se povećava ovisno o vremenu provedenom u Domovinskom ratu, i to:

1. hrvatskom branitelju _____ do 12 mjeseci _____ za 10%
2. hrvatskom branitelju _____ od 12 do 24 mjeseci _____ za 15%
3. hrvatskom branitelju _____ od 24 do 36 mjeseci _____ za 20%
4. hrvatskom branitelju _____ od 36 do 48 mjeseci _____ za 25%
5. hrvatskom branitelju _____ od 48 do 60 mjeseci _____ za 30%
6. dragovoljcu _____ za 30%

(2) Tako povećana mirovina ne može iznositi više od mirovine određene na temelju osobnog boda za 40 godina ukupnog mirovinskog staža.

Najniža mirovina

Članak 31.

(1) Korisniku invalidske ili obiteljske mirovine koji je dijelom ili u cijelosti ostvario mirovinu prema odredbama ovoga Zakona, a mirovina je manja od najniže mirovine odredit će se najniža mirovina prema stavku 4. ovoga članka Zakona.

(2) Korisniku starosne ili invalidske mirovine, hrvatskom branitelju iz Domovinskog rata kao i korisniku obiteljske mirovine iza smrti hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata koji je ostvario mirovinu prema općem propisu, a mirovina je manja od najniže mirovine odredit će se najniža mirovina prema stavku 4. ovoga članka Zakona.

(3) Hrvatskom branitelju iz Domovinskog rata koji je navršio 65 godina starosti (muškarac) odnosno 60 godina starosti (žena), a ne ispunjava uvjete mirovinskog staža za stjecanje prava na starosnu mirovinu prema Zakonu o mirovinskom osiguranju, izuzetno od odredbi stavka 1. i 2. ovoga članka, pripada pravo na mirovinu u visini najniže mirovine određene prema odredbi stavka 4. ovoga članka.

(4) Najniža mirovina određuje se od osnovice koja iznosi 45% prosječne neto plaće svih zaposlenih u Republici Hrvatskoj, u godini koja prethodi godini ostvarivanja prava, a prema podacima Državnog zavoda za statistiku.

(5) Najniža mirovina određena prema stavku 1. ovog članka korisnika invalidske mirovine zbog profesionalne nesposobnosti priznate prema članku 15. ovoga Zakona određuje se uz primjenu mirovinskog faktora iz članka 80. Zakona o mirovinskom osiguranju.

(6) Najniža mirovina određena prema stavku 2. ovog članka određuje se uz primjenu polaznog faktora iz članka 78. i mirovinskog faktora iz članka 80. Zakona o mirovinskom osiguranju

(7) Najniža mirovina prema stavku 1. i 2. ovoga članka kao i mirovina priznata prema stavku 3. ovoga članka usklađuje se početkom svake kalendarske godine s promjenom prosječne neto plaće svih zaposlenih u Republici Hrvatskoj u prethodnoj godini.

(8) Najniža mirovina određena prema stavku 1. i 2. ovoga članka kao i mirovina priznata prema stavku 3. ovoga članka ne pripada korisniku mirovine za vrijeme zaposlenja ili obavljanja samostalne djelatnosti.

Članak 32.

(1) Svaka ocjena invalidnosti na temelju koje se stječe pravo na profesionalnu rehabilitaciju ili pravo na invalidsku mirovinu koju donosi ovlaštenu vještak u mirovinskom osiguranju, te priznata obiteljska mirovina članovima obitelji smrtno stradaloga hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata i priznata novčana naknada u iznosu obiteljske mirovine članovima obitelji zatočenoga ili nestaloga hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata podliježe reviziji koju obavlja Povjerenstvo za reviziju ocjene invalidnosti.

(2) Sastav i način rada Povjerenstva propisuje ministar obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti Pravilnikom o radu Povjerenstva.

Stož u dvostrukom trajanju

Članak 33.

(1) Hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata koji su za vrijeme sudjelovanja u Domovinskom ratu bili zaposleni ili im se staž osiguranja za to vrijeme računa po drugoj osnovi, vrijeme provedeno u Domovinskom ratu računa se kao staž osiguranja u dvostrukom trajanju, a hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata koji nisu zaposleni ili nisu ostvarivali staž osiguranja po drugoj osnovi, vrijeme provedeno u Domovinskom ratu računa se kao poseban staž u dvostrukom trajanju, sukladno propisima o obrani.

(2) Hrvatskom branitelju iz Domovinskog rata koji je nakon razvojačenja ostvario pravo na novčanu naknadu na osnovi privremene nesposobnosti za rad, sve vrijeme korištenja te naknade priznaje se kao poseban staž u jednostrukom trajanju.

(3) Hrvatskom branitelju iz Domovinskog rata koji nakon 31. prosinca 1995. nije bio zaposlen ili koji nije ostvario staž osiguranja odnosno poseban staž po drugoj osnovi, a obavljao je zadaće u postrojbama Ministarstva unutarnjih poslova odnosno Ministarstva obrane Republike Hrvatske, to razdoblje računa se kao poseban staž u jednostrukom trajanju.

3. PRAVO NA DOPLATAK ZA DJECU

Članak 34.

Djeci smrtno stradaloga hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata i djeci zatočenih ili nestalih hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata pripada doplatak za djecu u najvišem predviđenom iznosu.

4. PRAVO NA ZAPOŠLJAVANJE

Članak 35.

(1) Tijela državne uprave, tijela sudbene vlasti te druga tijela državne vlasti, tijela jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave obvezna su prilikom zapošljavanja službenika i namještenika, osim u slučaju imenovanja na položaje, dati prednost nezaposlenom ukoliko ispunjava tražene uvjete iz natječaja, odnosno oglasa i to slijedećim redoslijedom:

- djetetu smrtno stradaloga hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata bez obaju roditelja,
- HRVI iz Domovinskog rata,
- članu obitelji smrtno stradaloga hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata,
- dragovoljcu iz Domovinskog rata,
- hrvatskom branitelju iz Domovinskog rata.

(2) Javne službe, javne ustanove, izvanproračunski i proračunski fondovi, pravne osobe u vlasništvu ili pretežitom vlasništvu Republike Hrvatske i pravne osobe u vlasništvu ili pretežitom vlasništvu jedinica lokalne i područne (regionalne) samouprave, obvezne su prilikom zapošljavanja, osim na rukovodna radna mjesta, dati prednost osobi iz stavka 1. ovoga članka, po utvrđenom redoslijedu, ukoliko ispunjava tražene uvjete iz natječaja odnosno oglasa.

(3) Da bi ostvarila pravo prednosti pri zapošljavanju, osoba iz stavka 1. ovoga članka koja ispunjava uvjete za ostvarivanje toga prava, dužna je uz prijavu, odnosno ponudu na natječaj priložiti sve dokaze o ispunjavanju traženih uvjeta, kao i rješenje o priznatom statusu, odnosno potvrdu o priznatom statusu iz koje je vidljivo spomenuto pravo te dokaz da je nezaposlena.

(4) Provedbu odredbe stavka 1. i 2. ovoga članka nadzire nadležna inspekcija koja je po posebnim propisima ovlaštena za nadzor u svezi sa zapošljavanjem.

(5) Osoba koja ne bude primljena u tijelo državne uprave, tijelo sudbene vlasti ili tijelo jedinice lokalne i područne (regionalne) samouprave, ukoliko smatra da joj je povrijeđeno pravo prednosti pri zapošljavanju da bi ostvarila navedeno pravo obvezna je podnijeti prigovor na rješenje o prijamu.

(6) Po konačnosti rješenja o prijamu iz stavka 5. ovoga članka ili po proteku roka od petnaest dana od dana podnošenja prigovora protiv tog rješenja, osoba koja ocijeni da joj je povrijeđeno pravo prednosti pri zapošljavanju, može u narednih petnaest dana podnijeti zahtjev upravnoj inspekciji za provedbu nadzora.

- (7) Upravna inspekcija obvezna je u roku od osam dana od dana prijema zahtjeva za nadzor obavijestiti donosioca rješenja o prijemu o pokretanju postupka nadzora radi ostvarenja prava prednosti pri zapošljavanju.
- (8) Donositelj rješenja o prijemu – čelnik tijela ne može donijeti rješenje o postavljenju na radno mjesto izabranog kandidata do okončanja postupka nadzora.
- (9) Rješenje o postavljenju (rasporedu) donijeto prije okončanja postupka nadzora upravna inspekcija proglasit će ništavnim.
- (10) Upravna inspekcija po provedbi nadzora ovlaštena je u slučaju postojanja povrede prava prednosti rješenjem poništiti rješenje o prijemu u državnu službu. Protiv tog rješenja može se voditi upravni spor.
- (11) Ukoliko upravna inspekcija utvrdi da u postupku prijama nije izvršena povreda prava, izvijestit će podnositelja zahtjeva za nadzor i čelnika tijela o rezultatima provedenoga upravnog nadzora.
- (12) Osoba iz stavka 1. ovoga članka kojoj nije dana prednost pri zapošljavanju, a radni odnos se zasniva sklapanjem ugovora o radu, može podnijeti zahtjev nadležnoj inspekciji za provedbu nadzora, najkasnije u roku 15 dana od zasnivanja radnog odnosa.
- (13) U slučaju zasnivanja radnog odnosa sklapanjem ugovora o radu, nadležna inspekcija obvezna je razmotriti zahtjev podnositelja u roku od 30 dana od dana zaprimanja, a ukoliko zbog složenosti postupka utvrđivanja odlučnih činjenica nije u mogućnosti donijeti rješenje u navedenom roku, donijeti će ga u najkraćem mogućem roku.
- (14) Ako nadležna inspekcija utvrdi da je sklapanjem ugovora o radu povrijeđeno pravo prednosti pri zapošljavanju osobe iz stavka 1. ovoga članka, rješenjem će utvrditi da sklopljeni ugovor o radu zbog toga nema pravnog učinka od dana pravomoćnosti toga rješenja.
- (15) Povreda prava prednosti pri zapošljavanju koja je utvrđena pravomoćnim rješenjem iz stavka 14. ovoga članka predstavlja opravdan razlog za otkaz ugovora o radu čijim sklapanjem je to pravo povrijeđeno.
- (16) Prednost pri zapošljavanju iz stavka 1. ovoga članka ne mogu ostvariti osobe iz stavka 1. ovoga članka kojima je radni odnos kod poslijednjeg poslodavca prestao njihovom krivnjom.

5. PRAVO NA STAMBENO ZBRINJAVANJE

Članak 36.

- (1) Pravo na stambeno zbrinjavanje, prednost pri stambenom zbrinjavanju te mogućnost kupnje stanova uz obročnu otplatu pod pristupačnijim uvjetima od tržišnih u pogledu kamata i rokova otplate imaju osobe utvrđene ovim Zakonom ako nemaju riješeno stambeno pitanje ili je riješeno na neodgovarajući način odnosno ako 10 godina neprekidno prebivaju u obiteljskoj kući ili stanu u državnom vlasništvu ili vlasništvu jedinica lokalne samouprave.

- (2) Pravo na stambeno zbrinjavanje ostvaruje se dodjelom stambenog kredita za kupnju stana ili kuće, odnosno izgradnju kuće ili stana, za razliku u površini, za nadogradnju, nastavak izgradnje i dovršenje obiteljske kuće, za poboljšanje uvjeta stanovanja, te mogućnošću kupnje stanova uz obročnu otplatu po pristupačnijim uvjetima od tržišnih u pogledu kamata i rokova otplate.
- (3) Pravo na stambeno zbrinjavanje dodjelom stambenog kredita odnosno mogućnost kupnje stana uz obročnu otplatu po pristupačnijim uvjetima od tržišnih u pogledu kamata i rokova otplate imaju:
- 1.) članovi obitelji smrtno stradaloga hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata
  - 2.) HRVI iz Domovinskog rata od I. do X. skupine.
- (4) HRVI iz Domovinskog rata 100% I skupine koji se kreću isključivo u invalidskim kolicima stambeno se zbrinjavaju po posebnom Programu Vlade izgradnjom kuće s posebnom prilagodbom.
- (5) Prednost pri ostvarivanju prava na stambeno zbrinjavanje između članova obitelji smrtno stradaloga hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata utvrđuje se prema propisima o nasljeđivanju, na način da članovi obitelji istoga nasljednog reda ostvaruju pravo prema međusobnom sporazumu, s time da to pravo može ostvariti samo jedan član obitelji. Ako se sporazum ne postigne pravo na stambeno zbrinjavanje ima član obitelji koji je imao zajedničko prebivalište sa smrtno stradalim u vrijeme stradavanja.
- (6) Iznimno od odredbe stavka 5. ovoga članka ako je u pitanju roditelj smrtno stradaloga hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata koji nije stambeno zbrinut može mu se dati stan u najam s pravom na zaštićenu najamninu do njegove smrti, ali bez prava otkupa.
- (7) Djeca smrtno stradaloga hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata ostvaruju pravo na stambeno zbrinjavanje prema ovom Zakonu ako su u trenutku podnošenja zahtjeva bili mlađi od 15 godina, odnosno ne stariji od 26 godina i ako su na redovnom školovanju.
- (8) Pravo na stambeno zbrinjavanje imaju i članovi uže obitelji u slučaju smrti HRVI iz Domovinskog rata, ako su imali zajedničko prebivalište s umrlim u trenutku njegove smrti, s time da to pravo ostvaruju zajedno.
- (9) Pravo na stambeno zbrinjavanje korisnici prava ostvaruju na temelju pravomoćnog rješenja o trajno utvrđenom statusu.

Članak 37.

Pravo na stambeno zbrinjavanje dodjelom stambenog kredita ostvaruje se ako osoba iz članka 36. ovoga Zakona nema sljedeće zapreke za ostvarivanje istog:

- ako ima u vlasništvu odgovarajući stan ili kuću
- ako takav stan ili kuću koristi u svojstvu zaštićenog najmoprimca na neodređeno vrijeme

- ako je imala stan ili kuću u vlasništvu koju je prodala, darovala, zamijenila ili na drugi način otuđila nakon početka Domovinskog rata
- ako je na temelju Zakona o prodaji stanova na kojima postoji stanarsko pravo to isto pravo ustupila drugom stanaru i na navedeni način tom drugom stanaru omogućila kupnju stana po povoljnijim uvjetima
- ako se odrekla nasljedstva kuće ili stana prema propisima o nasljeđivanju odnosno da je drugom ustupila ili diobenim ugovorom zamijenila svoj nasljedni dio kuće ili stana za drugo stvarno pravo
- ako je stambeno zbrinuta putem Zakona o obnovi na način da je obnovljena kuća ili stan bila IV., V. ili VI. kategorija oštećenja, a na istoj su navedene I. – V. faza obnove
- ako je stambeno zbrinuta dodjelom stana, odnosno stambenog kredita prema ranije važećem Zakonu o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji.

Članak 38.

(1) Osobe iz članka 36. stavka 3. ovoga Zakona koje ostvaruju pravo na stambeno zbrinjavanje dodjelom stambenog kredita to pravo ostvaruju sljedećim redoslijedom:

1. djeca smrtno stradaloga hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata, te ostali članovi obitelji smrtno stradaloga hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata i HRVI iz Domovinskog rata s oštećenjem organizma od 100% I i II skupine

2. HRVI iz Domovinskog rata prema stupnju oštećenja organizma (od 90% do 50%)

3. HRVI iz Domovinskog rata prema stupnju oštećenja organizma (od 40% do 20%).

(2) Stambeno zbrinjavanje osigurat će se prema raspoloživim sredstvima, a pod istim se podrazumijevaju financijska sredstva, odnosno kuće i stanovi u državnom vlasništvu koja kao i koje za stambeno zbrinjavanje stradalnika Domovinskog rata osigurava Republika Hrvatska, te jedinice lokalne samouprave koje osiguravaju sredstva za odgovarajuće građevinsko zemljište, uređenje komunalne infrastrukture i priključke na infrastrukturu, odnosno podmirenje troškova koji se odnose na infrastrukturu i priključke kao i troškove komunalnog doprinosa.

(3) Osobe koje ostvare pravo na stambeno zbrinjavanje dodjelom stambenog kredita, stambeni kredit mogu koristiti:

- za kupnju stana izgrađenog u organiziranoj izgradnji ili
- za kupnju stana u vlastitoj organizaciji ili
- za izgradnju kuće ili
- za kupnju korištenog stana ili kuće u vlasništvu Republike Hrvatske ili
- za razliku u površini odnosno za nadogradnju stana ili kuće ili
- za nastavak izgradnje i dovršenje kuće ili
- za poboljšanje uvjeta stanovanja.

(4) Stan odnosno kuća stečena na način propisan u stavku 2. ovog članka u osobnom je vlasništvu nositelja prava osim u slučaju ako su pravo stekli članovi obitelji smrtno stradaloga hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata i u tom slučaju su stečene nekretnine suvlasništvo članova obitelji i ne mogu se otuđiti dok su članovi obitelji malodobni.

Članak 39.

(1) Organizirana izgradnja provodi se putem Ministarstva zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva, a u suradnji sa Ministarstvom mora, turizma, prometa i razvitka, sukladno poslovima iz njihova djelokruga utvrđenim Zakonom o ustrojstvu i djelokrugu središnjih tijela državne uprave.

(2) Organizirana izgradnja provodi se prema mjestu prebivališta korisnika u vrijeme stradanja odnosno u mjestu u kojem korisnik prava ima prebivalište neprekidno 5 godina od 1991. godine ili je u tom mjestu boravio kao prognanik neprekidno 5 i više godina i pismenom izjavom pod materijalnom i kaznenom odgovornošću iskazao da se u tom mjestu želi trajno nastaniti jer ga za to vežu obiteljske i druge prilike.

(3.) Građevinsko zemljište i komunalno opremanje za organiziranu izgradnju ustupaju jedinice lokalne samouprave na čijem se području provodi program organizirane izgradnje.

Jedinice lokalne samouprave mogu ostvariti povrat sredstava za ustupljeno građevinsko zemljište i komunalno opremanje od jedinice lokalne samouprave u kojoj korisnik stambenog zbrinjavanja iz ovoga Zakona ima prebivalište.

(4) Jedinice lokalne samouprave mogu provoditi izgradnju objekata za potrebe osoba iz članka 36. stavka 3. ovoga Zakona na području te lokalne samouprave i mimo redosljeda utvrđenog člankom 38. stavkom 1. ovoga Zakona ako korisnici stambenog kredita imaju prebivalište na tom području.

Članak 40.

(1) Jedinice lokalne samouprave dužne su, u slučaju kad osoba iz članka 36. ovoga Zakona koristi stambeni kredit za izgradnju obiteljske kuće u mjestu prebivališta sukladno članku 39. stavku 2. ovoga Zakona, ustupiti bez naknade građevinsko zemljište i komunalno opremanje.

(2) Pravo na komunalno opremanje stambenog objekta imaju i osobe iz članka 36. ovoga Zakona ako ostvaruju pravo na dodjelu stambenog kredita za poboljšanje uvjeta stanovanja na istome stambenom objektu, kao i osobe koje nisu podnijele zahtjev za stambeno zbrinjavanje, ako se u posebnom postupku utvrdi da bi imale to pravo, o čemu Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti izdaje odgovarajuću potvrdu.

(3) U komunalno opremanje građevinskog zemljišta iz stavka 1. ovoga članka podrazumijevaju se:

- uređenje pristupne ceste, javne rasvjete i okoliša potrebnih za korištenje građevine izgrađene na ustupljenom zemljištu
- priključci i mreža za osiguranje priključka i elektro priključak, priključak na vodovod i odvodnju, instalacije DTK (distributivne telefonske kanalizacije) te ako na tom području postoji medij za grijanje – plin i/ili toplovod

(4) Jedinice lokalne samouprave dužne su u slučaju iz stavka 1. i 2. ovog članka snositi i troškove komunalnog doprinosa odnosno povrat istih za odgovarajuću BRP (bruto razvijenu površinu).

Članak 41.

- (1) Sredstva za stambeno zbrinjavanje osoba koje ostvaruju prava na dodjelu stambenog kredita osigurati će se u državnom proračunu i proračunima jedinica lokalne samouprave ili u vrijednosti kuća i stanova u vlasništvu Republike Hrvatske.
- (2) Sredstva ostvarena otplatom kredita i obročnom prodajom kuća i stanova uplaćivat će se na račun Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti do završetka provođenja programa stambenog zbrinjavanja prema ovom Zakonu.
- (3) Ovo je Ministarstvo dužno voditi cjelokupnu evidenciju prodanih stanova i drugih nekretnina, pratiti obročnu otplatu i naplatu dodijeljenih stambenih kredita, voditi evidenciju o naplati, uplaćenim sredstvima te prispjelim financijskim i drugim obvezama u vezi sa stambenim zbrinjavanjem prema ovom Zakonu ili je dio tih poslova dužno povjeriti poslovnoj banci na temelju Ugovora o poslovnoj suradnji.

Članak 42.

- (1) Osobe koje ostvaruju pravo na dodjelu stambenog kredita prema ovom Zakonu, dodijeljeni kredit otplaćuju umanjen za iznos postotka oštećenja organizma, s tim da su članovi obitelji smrtno stradaloga hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata i HRVI iz Domovinskog rata sa 90% i 80% oštećenja organizma izjednačeni s HRVI iz Domovinskog rata sa 100% oštećenja organizma.
- (2) Kada se stambeni kredit koristi prema odredbama ovoga Zakona, HRVI iz Domovinskog rata plaćat će kamatu po sljedećim kamatnim stopama:
  - za HRVI iz Domovinskog rata od 50% i više od 50% oštećenja organizma po stopi od 2%
  - za HRVI iz Domovinskog rata od 40% oštećenja organizma po stopi od 3%
  - za HRVI iz Domovinskog rata od 30% i 20% po stopi od 4%.
- (3) Razliku od beneficiranih kamatnih stopa iz stavka 2. ovoga članka do tržišne vrijednosti subvencionirat će Republika Hrvatska.
- (4) Kada se koristi stambeni kredit za kupnju stana na obročnu otplatu, u vrijednosti cijene stana ne uračunavaju se troškovi građevinskog zemljišta, komunalnog opremanja i komunalnog doprinosa sukladno članku 40. ovoga Zakona.

Članak 43.

Stambeni kredit i druga prava vezana za stambeno zbrinjavanje ostvaruju se za odgovarajuću stambenu površinu i određuju se prema broju članova obitelji i to:

- a) samac – 35m²
- b) dvočlana obitelj – 45m²
- c) tročlana obitelj – 60m²
- d) četveročlana obitelj – 70m²
- e) peteročlana obitelj – 80m²

- za svakoga sljedećeg člana obitelji dodatnih 10m² odstupanje od odgovarajuće stambene površine dozvoljeno je samo kod kupnje stana putem stambenog kredita ili dodjele stana izgrađenog u organiziranoj izgradnji, za veličinu +/- 10m².

Članak 44.

(1) Iznos kredita (K) za kupnju stana ili kuće i za izgradnju kuće te razliku površine određuje se kao umnožak vrijednosti etalonskog stana i odgovarajuće površine iz članka 43. ovoga Zakona, po izračunu: $K=700,00 \times P$.

Iznos kredita za kupnju stana u organiziranoj izgradnji iz stavka 1. ovog članka umanjuje se za 30%, ako su ti stanovi izgrađeni na područjima posebne državne skrbi, a isto umanjenje cijene odnosi se i na stanove koji su izgrađeni u naseljima manjim od 15 000 stanovnika (prema popisu stanovništva iz 2001.) ako su prema podacima porezne uprave tržišne cijene novoizgrađenih stanova u tim naseljima manje od 700 eura po m².

Etalonska cijena iz stavka 1. ovog članka koristi se kao etalonska vrijednost do završetka programa stambenog zbrinjavanja hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji.

(2) Stambeni kredit za nadogradnju odnosno nastavak izgradnje odobrava se za odgovarajuću površinu stana ili kuće iz članka 43. ovoga Zakona, prema zapisniku Stručne komisije, a sukladno kategoriji potrebnih radova, za:

- a) finalna etapa izvedbe objekta, po m² stambene površine, u iznosu od 130,00 EUR-a,
- b) etapa dovršenja građevine od "roch – bau" do potpunog završetka građevine, po m² stambene površine, u iznosu 250,00 EUR-a,
- c) etapa završetka građevine od konstrukcije do potpunog završetka građevine, po m² stambene površine, u iznosu od 400,00 EUR-a.

(3) Stambeni kredit za poboljšanje stambenih uvjeta odobrava se za odgovarajuću površinu stana, iz članka 43. ovoga Zakona, prema zapisniku Stručne komisije, sukladno kategoriji potrebnih radova, za:

- a) obnovu radova u završnoj etapi izvedbe objekta po m² stambene površine, u iznosu 90,00 eura
- b) djelomičnu obnovu obrtničkih radova na građevini po m² stambene površine, u iznosu 150,00 eura
- c) obnovu obrtničkih radova na građevini po m² stambene površine, u iznosu 260,00 eura

Članak 45.

Vrijednost kredita po m² neto korisne stambene površine kuće ili stana prema članku 44. Zakona, za osobe iz članka 36. stavka 3. ovoga Zakona kojima je djelomično obnovljena kuća ili stan, utvrđuje se:

- a) za korisnike kojima je kuća obnovljena prema Zakonu o obnovi, građevina je bila IV., V. i VI. kategorije oštećenja, a nije izvedena faza potpunog dovršenja građevine (izvedena su I.-IV. faza obnove) – u iznosu 150,00 eura
- b) za korisnike kojima je dodijeljena potpora za obnovu prema Zakonu o obnovi I. – III. kategorije oštećenja stana ili kuće – u iznosu 150,00 eura.

Članak 46.

Iznos stambenog kredita za kupnju stana ili kuće u vlastitoj organizaciji utvrđuje se prema predugovoru o kupoprodaji, a najviše do 700,00 eura po m² odgovarajuće površine stana, iz članka 43. ovoga Zakona.

Članak 47.

Vlada Republike Hrvatske Uredbom će utvrditi način i postupak ostvarivanja prava na dodjelu stambenog kredita, kao i druga pitanja i uvjete vezane za dodjelu stambenog kredita te kupnju stanova i kuća uz obročnu otplatu.

Članak 48.

(1) Članovi obitelji smrtno stradaloga hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata i HRVI iz Domovinskog rata od I. do IV. skupine ostvaruju pravo na stambeno zbrinjavanje osim na način propisan člankom 36. stavkom 2. ovoga Zakona i dodjelom te otkupom stana.

(2) Članovi obitelji smrtno stradaloga hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata i HRVI iz Domovinskog rata koji koriste stanove u vlasništvu Republike Hrvatske ostvaruju pravo na dodjelu i otkup tih stanova ako su isti izgrađeni u građevinama starijim od 15 godina, i ako nemaju zapreka za ostvarenje prava koje propisuju članak 37. ovoga Zakona.

Članak 49.

Vlada Republike Hrvatske Uredbom će prenijeti pravo upravljanja stanovima i kućama u vlasništvu Republike Hrvatske, a na upravljanju – Ministarstva unutarnjih poslova, Ministarstva obrane Republike Hrvatske, Ministarstva pravosuđa, Agencije za pravni promet i posredovanje nekretninama, Ureda za državnu imovinu Republike Hrvatske, a na koje se ne odnose odredbe Zakona o prodaji stanova na kojima postoji stanarsko pravo, te ih koriste osobe iz ovog Zakona, na Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti .

Članak 50.

Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti obavlja sve stručne i druge poslove koji se odnose na stambeno zbrinjavanje.

6. PRAVO NA DIONICE, ODNOSNO UDJELE U TRGOVAČKIM DRUŠTVIMA BEZ NAPLATE

Članak 51.

(1) Pravo na dionice, odnosno udjele u trgovačkim društvima iz portfelja Hrvatskog fonda za privatizaciju i pravo na dionice odnosno udjele u pravnim osobama u vlasništvu Republike Hrvatske koje su privatizirane ili će se privatizirati, bez naplate, imaju hrvatski branitelji iz Domovinskog rata, HRVI iz Domovinskog rata, članovi obitelji smrtno stradaloga hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata, članovi obitelji zatočenoga ili nestaloga hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata, sukladno odredbama Zakona o privatizaciji i Zakona o Fondu hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji.

(2) Osobe iz stavka 1. ovoga članka ostvaruju pravo na dionice, odnosno udjele u trgovačkim društvima bez naplate po mjerilima, u iznosu i po postupku sukladno odredbama Zakona o privatizaciji i Zakona o Fondu hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji.

Članak 52.

Hrvatski branitelji iz Domovinskog rata i obitelji smrtno stradaloga hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata i zatočenoga ili nestaloga hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata te HRVI iz Domovinskog rata oslobađaju se plaćanja poreza na promet dionica, odnosno udjela i poreza na ostvareni prihod od prijenosa dionica, odnosno udjela koji im je ustupio Hrvatski fond za privatizaciju.

7. OSTALA PRAVA

PREDNOST PRI UPISU U OBRAZOVNE USTANOVE

Članak 53.

Djeca smrtno stradaloga hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata, djeca zatočenoga ili nestaloga hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata, HRVI iz Domovinskog rata i djeca HRVI iz Domovinskog rata, hrvatski branitelji iz Domovinskog rata, dragovoljac i djeca dragovoljca iz Domovinskog rata izravno se upisuju u srednje škole i visoka učilišta pod uvjetom da prijeđu bodovni, odnosno razredbeni prag, te da zadovolje na ispitu sposobnosti i darovitosti u srednjim školama i visokim učilištima u kojima se provodi prijamni ispit.

PRAVO NA STIPENDIJU

Članak 54.

(1) Hrvatski branitelji iz Domovinskog rata, djeca smrtno stradaloga hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata, djeca zatočenih ili nestalih hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata, HRVI iz Domovinskog rata i djeca HRVI iz Domovinskog rata, dragovoljac i djeca dragovoljca iz Domovinskog rata imaju pravo na stipendiju tijekom redovitoga srednjoškolskog obrazovanja, redovitoga dodiplomskog studija te pravo na naknadu dijela troškova školarine poslijediplomskih studija na visokim učilištima jer im redovni prihodi mjesečno po članu kućanstva ne prelaze dvostruki iznos cenzusa iz članka 88. stavka 1. točke 5. ovoga Zakona.

(2) Uvjeti i mjerila za ostvarivanje prava iz stavka 1. ovoga članka propisuje ministar znanosti, obrazovanja i športa uz suglasnost ministra obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti.

Članak 55.

Vlada Republike Hrvatske osnovat će posebni fond za stipendiranje osoba iz članka 54. stavka 1. ovoga Zakona.

PREDNOST PRI SMJEŠTAJU U UČENIČKE ODNOSNO STUDENTSKE DOMOVE

Članak 56.

Djeca smrtno stradaloga hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata, HRVI iz Domovinskog rata i njihova djeca, HRVI iz Domovinskog rata I. skupine i hrvatski branitelj iz Domovinskog rata imaju prednost pri smještaju u učeničke, odnosno studentske domove, pod uvjetom da im redovni prihodi mjesečno po članu kućanstva ne prelaze dvostruki iznos cenzusa redovnih novčanih prihoda iz članka 88. stavka 1. točke 5. ovoga Zakona.

PRAVO NA BESPLATNE UDŽBENIKE

Članak 57.

(1) Djeca smrtno stradaloga hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata, HRVI iz Domovinskog rata i njihova djeca i hrvatski branitelji iz Domovinskog rata imaju pravo na besplatne obvezatne udžbenike za potrebe redovnog ili izvanrednog školovanja u osnovnim i

srednjim školama, te na visokim učilištima ili veleučilištima pod uvjetom da to pravo ne mogu ostvariti po drugim propisima i ako im redovni prihodi mjesečno po članu kućanstva ne prelaze dvostruki iznos cenzusa redovnih novčanih prihoda iz članka 88. stavka 1. točke 5. ovoga Zakona.

(2) Iznos sredstava potrebnih za kupnju udžbenika iz stavka 1. ovoga članka osigurava Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, a ministar pravilnikom utvrđuje način i postupak dodjele.

PREDNOST PRI ZAKUPU POSLOVNOG PROSTORA

Članak 58.

(1) Općine, gradovi, županije, Grad Zagreb i Republika Hrvatska te pravne osobe u njihovu vlasništvu ili pretežitom vlasništvu obvezni su na sklapanje ugovora o zakupu poslovnog prostora za obrtničku ili samostalnu profesionalnu djelatnost ako sudjeluju u javnom natječaju i udovolje uvjetima iz najpovoljnije ponude:

- s članovima obitelji smrtno stradaloga hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata
- s članovima obitelji zatočenoga ili nestaloga hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata
- s HRVI iz Domovinskog rata
- s dragovoljcem iz Domovinskog rata
- te s ostalim hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata koji su proveli u obrani suvereniteta Republike Hrvatske najmanje 12 mjeseci.

(2) Osobe iz stavka 1. ovoga članka imaju prvenstveno pravo na sklapanje ugovora o zakupu poslovnog prostora ako nisu korisnici mirovine ostvarene po ovom Zakonu.

(3) Poslovni prostor na kojem je zasnovan zakup na temelju uvjeta iz ovog članka ne može se dati u podzakup.

(4) Ugovor o zakupu sklopljen protivno odredbama ovog članka ništavan je.

(5) Na pitanja koja se odnose na zasnivanje i prestanak zakupa poslovnog prostora te međusobna prava i obveze ugovornih strana koja nisu uređena ovim člankom primjenjuje se Zakon o zakupu poslovnog prostora.

(6) Prednost pri zakupu poslovnog prostora može se ostvariti samo jednokratno.

PRILAGODBA PRILAZA DO ZGRADE

Članak 59.

(1) HRVI Domovinskog rata koji nisu sposobni za kretanje bez invalidskih kolica i drugih ortopedskih pomagala i slijepi HRVI imaju pravo na prilagodbu prilaza do zgrade i prilagodbu stana za kretanje u kolicima, ako se te prilagodbe mogu izvesti, sukladno posebnim propisima.

- (2) Zahtjev za ostvarivanje prava iz stavka 1. ovoga članka podnosi se Ministarstvu zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva.
- (3) Postupak i način prilagodbe utvrđuje se pravilnikom koji donosi ministar zaštite okoliša, prostornog uređenja i graditeljstva uz suglasnost ministra unutarnjih poslova.
- (4) Pravo na prilagodbu iz stavka 1. ovoga članka HRVI iz Domovinskog rata može ostvariti samo jednokratno.

CARINSKE I POREZNE OLAKŠICE

Članak 60.

- (1) HRVI iz Domovinskog rata s oštećenjem organizma od 100% I. skupine ima pravo na osobni automobil s ugrađenim odgovarajućim prilagodbama koji mu u vlasništvo dodjeljuje Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti svakih 7 godina.
- (2) Bračni drug, punoljetna djeca i roditelji smrtno stradalih, zatočenih ili nestalih hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata imaju pravo na uvoz osobnog automobila bez plaćanja carine, posebnog poreza i poreza na dodanu vrijednost jednokratno, ako to pravo do sada nisu iskoristili.
- (3) HRVI iz Domovinskog rata od II. do IV. Skupine čije utvrđeno oštećenje organizma ima za posljedicu oštećenje funkcije ekstremiteta ili oštećenje vida, ima pravo na uvoz osobnog automobila bez plaćanja carine, posebnog poreza i poreza na dodanu vrijednost u iznosu utvrđenog postotka oštećenja organizma svakih 5 godina.
- (4) Prava iz stavka 1., 2. i 3. ovoga članka međusobno se isključuju.
- (5) Pravo na povlastice iz stavka 2. ovoga članka ako su roditelji razvedeni, ima roditelj s kojim je smrtno stradali ili zatočeni ili nestali hrvatski branitelj iz Domovinskog rata živio u zajedničkom kućanstvu najmanje 5 godina prije smrtnog stradavanja odnosno od dana utvrđivanja da je osoba zatočena ili nestala.
- (6) Ako korisnik povlastice iz stavka 2. i 3. ovoga članka osobni automobil proda, daruje ili u cijelosti otuđi u roku dvije godine od nabave obvezan je platiti carinu, posebni porez i porez na dodanu vrijednost kojih je bio oslobođen pri uvozu.
- (7) Ako HRVI iz Domovinskog rata ili član obitelji smrtno stradalog, zatočenoga ili nestaloga hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata umre prije isteka roka 2 godine od nabave automobila, zakonski nasljednici mogu prodati automobil koji su naslijedili bez plaćanja carine, posebnog poreza i poreza na dodanu vrijednost.
- (8) Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti obvezno je osigurati automobile iz stavka 1. ovoga članka u roku 6 mjeseci od podnošenja zahtjeva.

(9) Vlada Republike Hrvatske utvrdit će uredbom uvjete i postupak ostvarivanja carinskih i poreznih olakšica hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji.

Članak 61.

(1) HRVI iz Domovinskog rata oslobođeni su plaćanja carine i poreza na dodanu vrijednost na ortopedska i druga pomagala koja su izravan nadomjestak tjelesnih organa, odnosno oštećenih tjelesnih organa te na rezervne dijelove i potrošni materijal za ta pomagala.

(2) Nezaposleni HRVI iz Domovinskog rata, dragovoljac, hrvatski branitelj iz Domovinskog rata i obitelj smrtno stradaloga, zatočenoga ili nestaloga hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata oslobođeni su od plaćanja carine i poreza na dodanu vrijednost kada uvoze strojeve i opremu za obavljanje gospodarske djelatnosti odnosno samostalne profesionalne djelatnosti, sukladno posebnim propisima.

(3) U ostvarivanju prava iz stavka 2. ovoga članka primjenjuju se odredbe iz članka 60. stavka 7. i 8. ovoga Zakona.

OSLOBOĐENJE OD PLAĆANJA NAKNADE ZA PRENAMJENU POLJOPRIVREDNOGA ZEMLJIŠTA

Članak 62.

(1) Članovi obitelji smrtno stradaloga, zatočenoga ili nestaloga hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata, HRVI iz Domovinskog rata i hrvatski branitelji iz Domovinskog rata koji su proveli u obrani suvereniteta Republike Hrvatske najmanje tri mjeseca oslobođeni su od plaćanja jednokratne naknade zbog umanjjenja vrijednosti i površine poljoprivrednog zemljišta kao dobra od interesa za Republiku Hrvatsku kada s pravnom osnovom na temelju građevne dozvole ili drugog akta mijenjaju namjenu poljoprivrednog zemljišta tako da se ono više ne iskorištava za poljoprivrednu proizvodnju.

(2) Pravo iz stavka 1. ovoga članka može se ostvariti samo jednokratno.

OSLOBOĐENJE OD PLAĆANJA SUDSKIH, UPRAVNIH I JAVNOBILJEŽNIČKIH PRISTOJBI

Članak 63.

Od plaćanja sudskih, upravnih i javnobilježničkih pristojbi u postupku ostvarivanja prava iz ovoga Zakona oslobođeni su članovi obitelji smrtno stradaloga, zatočenoga ili nestaloga hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata i HRVI Domovinskog rata na temelju odgovarajućih isprava kojima dokazuju svoj status.

PRAVO NA OBNOVU

Članak 64.

- (1) Korisnici prava iz ovoga Zakona imaju pravo na obnovu pod uvjetima i na način kako je to propisano Zakonom o obnovi.
- (2) Pravo na obnovu kao oblik stambenog zbrinjavanja isključuje pravo na dodjelu stana, odnosno stambenog kredita osim u slučaju iz članka 45. ovoga Zakona.
- (3) Članovi obitelji smrtno stradaloga, zatočenoga ili nestaloga hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata, HRVI iz Domovinskog rata, koji na teritoriju Republike Hrvatske nemaju u vlasništvu, odnosno koji nisu ostvarili pravo na odgovarajuću kuću ili stan, mogu sukladno Zakonu o obnovi, ostvariti pravo na obnovu potrebne stambene površine u obiteljskom domu prema broju članova svoje uže obitelji, i to 35 m² za prvog člana obitelji, te 10 m² za svakoga sljedećeg člana obitelji, uključujući i pravo na ime osobe smrtno stradaloga zatočenoga ili nestaloga hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata.
- (4) U slučaju iz stavka 3. ovoga članka smatra se da su članovi obitelji smrtno stradaloga, zatočenoga ili nestaloga hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata i HRVI iz Domovinskog rata ostvarili pravo na stambeno zbrinjavanje.

GLAVA III.

PRAVA HRVI IZ DOMOVINSKOG RATA NA OSNOVI OŠTEĆENJA ORGANIZMA

Članak 65.

- (1) Oštećenjem organizma, u smislu ovoga Zakona, smatra se oštećenje nastalo kao posljedica rane, ozljede ili bolesti, pogoršanja bolesti, odnosno pojave bolesti u obrani

suvereniteta Republike Hrvatske ili kod zatočenika u neprijateljskom logoru. Radi ostvarivanja prava iz ovoga Zakona HRVI Domovinskog rata razvrstavaju se, prema utvrđenom postotku oštećenja organizma, u deset skupina:

- I. skupina – invalidi sa 100% oštećenja organizma kojima je za redovan život potrebna njega i pomoć druge osobe
- II. skupina – invalidi sa 100% oštećenja organizma
- III. skupina – invalidi sa 90% oštećenja organizma
- IV. skupina – invalidi sa 80% oštećenja organizma
- V. skupina – invalidi sa 70% oštećenja organizma
- VI. skupina – invalidi sa 60% oštećenja organizma
- VII. skupina – invalidi sa 50% oštećenja organizma
- VIII. skupina – invalidi sa 40% oštećenja organizma
- IX. skupina – invalidi sa 30% oštećenja organizma
- X. skupina – invalidi sa 20% oštećenja organizma.

(2) Invalidu koji je zadobio više oštećenja organizma pod različitim okolnostima i to:

– u obrani suvereniteta Republike Hrvatske, na odsluženju obveznoga vojnog roka, mirnodopski vojni invalid (MVI) u svezi s ratnim događajima, civilni invalid rata (CIR) i u II. svjetskom ratu (NOR), pri ocjenjivanju postotka oštećenja organizma uzimaju se u obzir sva takova oštećenja organizma, a status se određuje prema oštećenju organizma za koje se, pri ocjenjivanju ukupnog postotka oštećenja, utvrdi najveći postotak osim ako se invalid ne odluči drugačije izjavom na zapisnik kod tijela koje vodi postupak

(3) Pri utvrđivanju postotka oštećenja organizma osobama kojima je oštećenje organizma nastalo kao posljedica pogoršanja bolesti, odnosno pojave bolesti uzima se odgovarajući postotak od cjelokupnog oštećenja organizma s tim da po toj osnovi utvrđeni postotak oštećenja organizma ne može iznositi više od 80%.

(4) O HRVI iz Domovinskog rata kojima je status priznat na temelju bolesti PTSP vodi se posebna skrb putem centara za psihosocijalnu pomoć.

(5) Nalaz i mišljenje o oštećenju organizma iz stavka 1. i 3. ovoga članka daju liječnička povjerenstva u prvom i drugom stupnju koja imenuje ministar obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti.

1. OSOBNA INVALIDNINA

Članak 66.

(1) Osobna invalidnina je osnovno pravo HRVI iz Domovinskog rata na osnovi oštećenja organizma i na temelju tog prava ostvaruju se sva ostala prava na osnovi oštećenja organizma. Osobna invalidnina određuje se HRVI iz Domovinskog rata prema skupini oštećenja organizma u koju je razvrstan i pripada mu u mjesečnom iznosu.

(2) Mjesečni iznos osobne invalidnine invalida I. skupine određuje se u iznosu od 115% od utvrđene proračunske osnovice u Republici Hrvatskoj.

(3) Mjesečni iznos osobne invalidnine invalida od II. do X. skupine određuje se u postotku od osobne invalidnine invalida I. skupine i to:

Skupina	Postotak
II.	73,00
III.	55,00
IV.	41,00
V.	29,00
VI.	18,00
VII.	12,00
VIII.	6,00
IX.	4,00
X.	3,00

2. DOPLATAK ZA NJEGU I POMOĆ DRUGE OSOBE

Članak 67.

(1) Pravo na doplatu za njegu i pomoć druge osobe imaju:

1. HRVI iz Domovinskog rata I. skupine,

2. HRVI iz Domovinskog rata II., III. i IV. skupine kojima je organizam oštećen i neovisno o vojnom invaliditetu, a čije je oštećenje, zajedno s vojnim invaliditetom, jednako oštećenju organizma invalida I. Skupine

(2) HRVI iz Domovinskog rata iz stavka 1. ovoga članka radi ostvarivanja prava na doplatu za njegu i pomoć druge osobe razvrstavaju se u dva stupnja:

1. u prvi stupanj – HRVI iz Domovinskog rata od I. do IV. skupine koji su potpuno nesposobni za obavljanje svih životnih potreba i kojima je potrebna neprekidna njega i pomoć druge osobe
2. u drugi stupanj – ostali HRVI iz Domovinskog rata iz stavka 1. ovoga članka.

Članak 68.

- (1) Osnovica za određivanje doplatka za njegu i pomoć druge osobe je mjesečni iznos osobne invalidnine invalida I. skupine.
- (2) Doplatka za njegu i pomoć druge osobe iznosi mjesečno:
  - 1) za I. stupanj 100% od osnovice
  - 2) za II. stupanj 66% od osnovice.

Članak 69.

Doplatka za njegu i pomoć druge osobe ne isplaćuje se za vrijeme koje je korisnik doplatka proveo u zdravstvenoj ustanovi ili u drugoj ustanovi u kojoj mu je osigurana njega i pomoć druge osobe.

3. ORTOPEDSKI DOPLATAK

Članak 70.

- (1) Pravo na ortopedski doplatka imaju HRVI iz Domovinskog rata kojima je oštećenje organizma utvrđeno zbog težih oštećenja organizma koja su neposredna posljedica zadobivene rane, ozljede ili bolesti koja je uzrokovala amputaciju ekstremiteta, teško oštećenje funkcije ekstremiteta ili potpuni gubitak vida na oba oka.
- (2) Oštećenja organizma iz stavka 1. ovoga članka razvrstavaju se u četiri stupnja prema težini, vrsti i uzroku oštećenja.

Članak 71.

- (1) Osnovica za određivanje ortopedskog doplatka je mjesečni iznos osobne invalidnine invalida I. skupine.
- (2) Ortopedski doplatka iznosi mjesečno:

- 1) za I. stupanj 29% od osnovice
- 2) za II. stupanj 22% od osnovice
- 3) za III. stupanj 14% od osnovice
- 4) za IV. stupanj 7% od osnovice.

(3) Ortopedski doplati iz stavka 2. točke 1. ovoga članka povećava se za 25% invalidu kod kojega postoje dva ili više oštećenja I. stupnja.

4. PRAVO NA MEDICINSKU ODNOSNO FIZIKALNU REHABILITACIJU

Članak 72.

(1) Iznimno od odredbe članka 11. ovoga Zakona HRVI iz Domovinskog rata ima pravo na medicinsku, odnosno fizikalnu rehabilitaciju ako mu je ta rehabilitacija prijeko potrebna u svezi s oštećenjem organizma koje je zadobio pod okolnostima iz članka 5. ovoga Zakona i na temelju kojeg mu je priznat status HRVI iz Domovinskog rata, a sukladno uvjetima i mjerilima propisanim Pravilnikom iz stavka 2. ovoga članka.

(2) Pravo iz stavka 1. ovoga članka ostvarivat će se na način i pod uvjetima utvrđenim Pravilnikom koji donosi ministar obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti.

5. NAKNADA TROŠKOVA PRIJEVOZA

Članak 73.

(1) Korisnicima prava po ovom Zakonu pripada naknada troškova za prijevoz u drugo mjesto ako su od nadležnog tijela upućeni, odnosno pozvani u drugo mjesto radi pregleda pred liječničkim povjerenstvom ili korištenja medicinske ili fizikalne rehabilitacije sukladno ovome Zakonu.

(2) Korisnik prava po ovome Zakonu kojemu je određen pratitelj za putovanje radi pregleda pred liječničkim povjerenstvom, odnosno radi korištenja medicinske ili fizikalne rehabilitacije ima pravo na naknadu troškova prijevoza i za pratitelja.

(3) Pravo na naknadu troškova prijevoza iz stavka 1. i 2. ovoga članka ima i osoba koja je podnijela zahtjev za priznanje prava po ovome Zakonu, ako joj je konačnim rješenjem priznato traženo pravo, odnosno povećanje skupine oštećenja organizma.

(4) Troškovi prijevoza nadoknađuju se prema cijeni vozne karte za prijevoz autobusom, odnosno drugim razredom željeznice ili brodom.

6. PRAVO NA JEDNOKRATNU NOVČANU POMOĆ

Članak 74.

Članovi obitelji smrtno stradaloga hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata, HRVI iz Domovinskog rata i hrvatski branitelji iz Domovinskog rata imaju pravo na jednokratnu novčanu pomoć pod uvjetima i po postupku utvrđenom Uredbom Vlade Republike Hrvatske.

GLAVA IV

PRAVA NA OSNOVI GUBITKA, ZATOČENJA ILI NESTANKA ČLANA OBITELJI

1. OBITELJSKA INVALIDNINA

Članak 75.

(1) Obiteljska invalidnina je osnovno pravo na osnovi smrti člana obitelji i na temelju tog prava ostvaruju se sva ostala prava ako ovim Zakonom nije drugačije određeno.

(2) Članovi obitelji smrtno stradaloga hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata imaju pravo na obiteljsku invalidninu pod uvjetima i u iznosu propisanim ovim Zakonom.

Članak 76.

(1) Pravo na obiteljsku invalidninu članovi uže obitelji mogu ostvariti pod sljedećim uvjetima:

1. udovica, odnosno udovac stječu pravo na obiteljsku invalidninu kada navrše 40 godina života, a prije navršenih 40 godina života ako su nesposobni za privređivanje

2. djeca, posvojenici i pastorčad do navršene 15. godine života, odnosno ako su na školovanju do kraja propisanog trajanja redovnog školovanja, ali najkasnije do navršene 26 godine života, a ako su nesposobna za privređivanje, dok ta nesposobnost traje, uz uvjet da je nesposobnost nastupila prije navršene 15 godine života, odnosno za vrijeme redovnog školovanja prije navršene 26 godine života ako je školovanje prekinuto zbog služenja vojnog roka ili bolesti, pravo na obiteljsku invalidninu ove osobe mogu koristiti i za vrijeme služenja vojnog roka, odnosno trajanja bolesti do navršene 26. godine života, a nakon toga najviše još za onoliko vremena koliko su zbog služenja vojnog roka, odnosno bolesti izgubile od redovnog školovanja, ako je redovno školovanje nastavljeno prije 26. godine života

3. djeca, posvojenici i pastorčad za vrijeme služenja vojnog roka nakon prestanka redovnog školovanja ako je služenje započelo najkasnije 12 mjeseci nakon prestanka redovnog školovanja

4. djeca koja završe redovno trogodišnje srednjoškolsko obrazovanje, a nastave školovanje u četvrtom razredu po redovnom ili izvanrednom programu za vlastite potrebe, zadržavaju to pravo ako nisu zaposleni

(2) Ako užu obitelj čine bračni drug s jednim članom ili više članova obitelji iz stavka 1. točke 2. ovoga članka, bračni drug ima pravo na obiteljsku invalidninu kao sukorisnik s njima, bez obzira na uvjete iz stavka 1. točke 1. ovoga članka i to dok i jedno dijete od te djece ima pravo na invalidninu.

Članak 77.

(1) Roditelji imaju pravo na obiteljsku invalidninu iako su članovi uže obitelji ostvarili to pravo.

(2) Očuh, maćeha i posvojitelj, koji su hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata od kojeg izvode pravo uzdržavali ili ih je on uzdržavao najmanje pet godina prije pogibije ili smrti, imaju također pravo na obiteljsku invalidninu iako su članovi uže obitelji ostvarili to pravo.

(3) Očuh, maćeha ili posvojitelj koji ispunjava uvjete za priznavanje prava na obiteljsku invalidninu isključuje roditelja koji nije izvršavao roditeljsku dužnost prema osobi od koje bi izvodio pravo, te mu je roditeljska skrb oduzeta odlukom suda u izvanparničnom postupku.

(4) Dok primaju obiteljsku invalidninu po odredbama iz ovog Zakona, članovi obitelji imaju pravo na zdravstvenu zaštitu kao članovi obitelji smrtno stradaloga hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata ako zdravstvenu zaštitu ne ostvaruju iz druge osnove.

Članak 78.

(1) Osnovica za određivanje visine iznosa obiteljske invalidnine je mjesečni iznos osobne invalidnine invalida I. skupine.

(2) Obiteljska invalidnina za jednog korisnika iza smrtno stradaloga hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata iznosi 50% mjesečno od osnovice iz stavka 1. ovoga članka.

(3) Obiteljska invalidnina iza umrlog HRVI-a I-IV skupine koji je do smrti koristio doplatak za njegu i pomoć druge osobe za jednog korisnika iznosi 25% mjesečno od osnovice iz stavka 1. ovoga članka.

(4) Ako pravo na obiteljsku invalidninu ostvaruje više članova obitelji za svakog sukorisnika iznos obiteljske invalidnine iz stavka 2. i 3. ovoga članka povećava se za 50%.

(5) Ako pravo na obiteljsku invalidninu ostvaruju dva člana ili više članova obitelji, obiteljska invalidnina pripada sukorisnicima u jednakim dijelovima.

(6) Iznimno od odredbe stavka 2. ovoga članka roditelji smrtno stradaloga hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata koji nisu u radnom odnosu i nisu korisnici mirovine prema ovom Zakonu ili po propisima o mirovinskom osiguranju veće od 50% proračunske osnovice, imaju pravo na obiteljsku invalidninu i to:

– jedan roditelj u iznosu 70% od osnovice mjesečno

– oba roditelja u iznosu 100% od osnovice mjesečno.

(7) Djeca, posvojenici i pastorčad smrtno stradaloga hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata ostvaruju pravo na obiteljsku invalidninu i nakon završetka ili prekida redovnog školovanja, ako su neuposlana, a najduže 12 mjeseca nakon prestanka redovnog školovanja.

Članak 79.

(1) Članovi obitelji koji ispunjavaju uvjete za ostvarivanje prava na obiteljsku invalidninu na osnovi dviju ili više osoba imaju pravo na obiteljsku invalidninu u nesmanjenom iznosu za svaku od tih osoba.

(2) Pravo na obiteljsku invalidninu imaju, uz uvjete propisane ovim Zakonom i korisnici osobne invalidnine.

2. POVEĆANA OBITELJSKA INVALIDNINA

Članak 80.

(1) Roditelj čije je jedino dijete smrtno stradalo u obrani suvereniteta Republike Hrvatske ima pravo na obiteljsku invalidninu iz članka 78. stavka 2. ovoga Zakona povećanu za 50%.

Pravo na povećanu obiteljsku invalidninu ima i roditelj koji je imao i druge djece a koja su sva smrtno stradala ili umrla do podnošenja zahtjeva za povećanu obiteljsku invalidninu.

(2) Ako obiteljsku invalidninu po stavku 1. ovoga članka koriste oba roditelja kao sukorisnici iznos obiteljske invalidnine određen po članku 78. stavku 2. ovoga Zakona povećava se za 50%.

3. UVEĆANA OBITELJSKA INVALIDNINA

Članak 81.

(1) Roditelj i bračni drug smrtno stradaloga hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata koji nemaju djece, odnosno imaju jedno ili više djece koja su sva nesposobna za privređivanje uz uvjet da je ta nesposobnost nastala prije 15 godine života, odnosno prije navršene 26 godine života, ako je dijete bilo na redovnom školovanju, imaju uz pravo na obiteljsku invalidninu i pravo na uvećanu obiteljsku invalidninu.

(2) Pravo na uvećanu obiteljsku invalidninu ima i dijete smrtno stradaloga hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata bez oba roditelja neovisno o okolnostima nastupa smrti drugog roditelja.

(3) Uvećana obiteljska invalidnina iz stavka 1. i 2. ovoga članka iznosi 34,50% mjesečno od mjesečnog iznosa osobne invalidnine invalida I. skupine.

(4) Ako više osoba iz stavka 1. i 2. ovoga članka ispunjavaju uvjete za ostvarivanjem prava na uvećanu obiteljsku invalidninu, uvećana obiteljska invalidnina u iznosu iz stavka 3. ovoga članka pripada svakoj od njih.

(5) Korisnici koji ispunjavaju uvjete za ostvarivanje prava na uvećanu obiteljsku invalidninu po ovom Zakonu, na osnovi dviju ili više osoba imaju pravo na tu invalidninu samo iza jedne osobe.

4. PRAVA ČLANOVA OBITELJI ZATOČENOGA ILI NESTALOGA HRVATSKOG BRANITELJA IZ DOMOVINSKOG RATA

NOVČANA NAKNADA

Članak 82.

(1) Članovi obitelji zatočenoga ili nestaloga hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata imaju pravo na mjesečnu novčanu naknadu u iznosu obiteljske invalidnine, povećane obiteljske invalidnine, uvećane obiteljske invalidnine i obiteljske mirovine koju bi ostvarili kao članovi obitelji smrtno stradaloga hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata, sukladno odredbama ovoga Zakona. Novčana naknada koju u iznosu obiteljske mirovine primaju članovi obitelji zatočenoga ili nestaloga hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata umanjuje se mjesečno za 15%.

(2) Ako su naknadu iz stavka 1. ovoga članka ostvarili bračni drug i/ili djeca nestaloga ili zatočenoga hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata, roditelji imaju pravo na novčanu naknadu u iznosu obiteljske invalidnine koju bi ostvarili kao roditelji smrtno stradaloga hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata, sukladno odredbama ovoga Zakona.

(3) Članovi obitelji iz stavka 1. i 2. ovoga članka stječu pravo na novčanu naknadu pod uvjetima i u postupku utvrđenim za članove obitelji smrtno stradaloga hrvatskog branitelja iz

Domovinskog rata, a obiteljska invalidnina im se priznaje nakon identifikacije hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata po službenoj dužnosti u kontinuitetu nakon prestanka prava na novčanu naknadu u iznosu obiteljske invalidnine.

(4) Dok primaju naknadu iz stavka 1. i 2. ovoga članka imaju pravo na zdravstvenu zaštitu kao članovi obitelji zatočenoga ili nestaloga hrvatskog branitelja ako zdravstvenu zaštitu ne ostvaruju iz druge osnove.

5. PRAVO NA OBITELJSKU INVALIDNINU IZA SMRTI HRVI IZ DOMOVINSKOG RATA

Članak 83.

(1) Bračni drug i djeca umrloga HRVI iz Domovinskog rata od I. do IV. skupine koji je do smrti koristio doplatak za njegu i pomoć druge osobe imaju pravo na obiteljsku invalidninu pod uvjetima iz ovoga Zakona.

(2) Pravo na obiteljsku invalidninu pod uvjetima iz ovoga Zakona imaju i roditelji umrloga HRVI iz Domovinskog rata od I. do IV. skupine koji je do smrti koristio doplatak za njegu i pomoć druge osobe, ako ni jedan član uže obitelji ne koristi to pravo i ako im je on bio jedino dijete.

(3) Bračni drug, djeca i roditelji umrloga HRVI iz Domovinskog rata od I. do IV. skupine koji je do smrti koristio doplatak za njegu i pomoć druge osobe imaju pravo na obiteljsku invalidninu u iznosu propisanom u članku 78. stavku 3. ovoga Zakona.

GLAVA V

PRAVA NA OSNOVI MATERIJALNIH I DRUGIH POTREBA KORISNIKA

1. PRAVO NA POSEBNI DOPLATAK

Članak 84.

HRVI iz Domovinskog rata ima pravo na posebni doplatak u iznosu 50% pripadajućeg iznosa osobne invalidnine, ako nije u radnom odnosu, ne prima mirovinu i naknadu plaće od dana stjecanja prava na profesionalnu rehabilitaciju kao i tijekom profesionalne rehabilitacije.

2. PRAVO NA USLUGE OSOBE ZA PRUŽANJE NJEGE I POMOĆI

Članak 85.

- (1) HRVI iz Domovinskog rata I. skupine može koristiti usluge osobe za pružanje njege i pomoći.
- (2) Osoba koja pruža njegu i pomoć ima pravo na naknadu plaće u iznosu osobne invalidnine invalida I. skupine, prava iz mirovinskog i zdravstvenog osiguranja, pravo na doplatu za djecu i prava za vrijeme nezaposlenosti, kao zaposlena osoba prema posebnim propisima.
- (3) Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti isplaćuje naknadu plaće iz stavka 2. ovoga članka i uplaćuje doprinose na naknadu plaće i iz naknade plaće a sredstva za te namjene osiguravaju se u državnom proračunu.
- (4) Osnovica za uplatu doprinosa je iznos naknade plaće uvećan za doprinos iz plaće.

Članak 86.

Mjerila za izbor osobe koja može pružati njegu i pomoć, te postupak i način ostvarivanja prava iz članka 85. ovoga Zakona propisuje pravilnikom ministar obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti.

3. PRAVO NA OPSKRBNINU

Članak 87.

Pravo na opskrbnicu imaju korisnici obiteljske invalidnine, korisnici osobne invalidnine i hrvatski branitelji iz Domovinskog rata koji imaju prebivalište u Republici Hrvatskoj ako su nesposobni za privređivanje i ako ispunjavaju uvjete propisane odredbama članaka 88.–90. ovoga Zakona.

Članak 88.

- (1) Osobe iz članka 87. ovoga Zakona pravo na opskrbnicu mogu ostvariti pod uvjetom:
  1. da nisu zaposleni
  2. da samostalno ne obavljaju privrednu ili profesionalnu djelatnost
  3. da nisu korisnici mirovine ili mirovine sa zaštitnim dodatkom veće od osnovice za određivanje opskrbnine

4. da nisu korisnici novčanog primanja u svezi s profesionalnom rehabilitacijom, odnosno zbog nezaposlenosti

5. da oni i članovi njihove obitelji u kućanstvu nemaju ukupno druge redovne novčane prihode mjesečno po članu kućanstva veće od 30% od utvrđene proračunske osnovice u Republici Hrvatskoj.

(2) Pravo na opskrbninu, pod uvjetima iz stavka 1. ovoga članka, imaju i slijepi članovi obitelji iza smrti HRVI.

Članak 89.

Sukorisnicima obiteljske invalidnine i korisnicima više invalidnina pripada jedna opskrbnina.

Članak 90.

(1) Nesposobnima za privređivanje prema ovom Zakonu smatraju se:

1. HRVI I. – V. skupine koji nije zaposlen niti samostalno obavlja privrednu ili profesionalnu djelatnost,

2. žena kad navršši 40 godina života ili muškarac kad navršši 50 godina života, odnosno za mlađe osobe kod kojih se utvrdi nesposobnost za privređivanje koju utvrđuje nadležno liječničko povjerenstvo koje imenuje ministar obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti, a prema kriterijima medicinske znanosti imajući u vidu zanimanje i godine života,

3. dijete do navršenih 15 godina života, odnosno za vrijeme školovanja, ali najkasnije do navršenih 26 godina života, a ako je nesposobno za samostalan život i rad, prema kriterijima medicinske znanosti za vrijeme dok ta nesposobnost traje, uz uvjet da je nesposobnost nastupila prije navršenih 15 godina života, odnosno za vrijeme školovanja prije navršenih 26 godina života,

4. udovica ili udovac iza osobe od koje izvode pravo, ako je nakon smrti te osobe ostalo jedno ili više djece prema kojima oni obavljaju roditeljske dužnosti, dok su ta djeca nesposobna za samostalan život i rad, prema točki 3. ovoga stavka.

(2) Dijete iz stavka 1. točke 3. ovoga članka koje prekine školovanje zbog bolesti koju je utvrdila nadležna zdravstvena ustanova, smatra se nesposobnim za samostalan život i rad i za vrijeme trajanja bolesti do navršenih 26 godina života kao i nakon te godine, ali najviše onoliko vremena koliko je zbog bolesti izgubilo od školovanja, ako je školovanje nastavljeno prije navršenih 26 godina.

Članak 91.

(1) Osnovica za određivanje opskrbnine iznosi 33% utvrđene proračunske osnovice u Republici Hrvatskoj.

(2) Korisnicima koji u kućanstvu nemaju prihode od utjecaja na opskrbninu, opskrbnina se određuje u iznosu osnovice.

(3) Korisnicima koji u kućanstvu imaju prihod od poljoprivredne djelatnosti i šumarstva, odnosno druge prihode od utjecaja na opskrbninu, opskrbnina se određuje u iznosu razlike između dijela prihoda koji mjesečno otpada na korisnika i osnovice za određivanje opskrbnine.

(4) Ako dva ili više sukorisnika obiteljske invalidnine ispunjavaju uvjete za stjecanje prava na opskrbninu, opskrbnina određena prema stavku 2. odnosno 3. ovoga članka povećava se za 50% za svakoga daljnjeg korisnika.

(5) Ako oba bračna druga ispunjavaju uvjete za stjecanje prava na opskrbninu po različitim osnovama, opskrbnina im se određuje kao jednom korisniku i tako određena povećava za 50% za drugoga bračnog druga.

Članak 92.

(1) Sukorisnicima opskrbnine koji žive u zajedničkom kućanstvu opskrbnina, određena po članku 91. stavku 4. ovoga Zakona, pripada na jednake dijelove.

(2) Ako obiteljsku invalidninu koristi više osoba koje žive odvojeno (razvedeni roditelji, djeca rođena u braku i djeca rođena izvan braka i dr.), a prihodi im ne potječu iz zajedničkih izvora, opskrbnina pripada samo onim sukorisnicima koji ispunjavaju uvjete za stjecanje prava na opskrbninu.

(3) Ako dva ili više sukorisnika obiteljske invalidnine iz stavka 2. ovoga članka ispunjavaju uvjete za stjecanje prava na opskrbninu, svakome od njih pripada iznos koji bi mu pripadao kao samostalnom korisniku, s time da zbroj tih iznosa ne može biti veći od osnovice za određivanje opskrbnine povećane po članku 91. stavku 4. ovoga Zakona. Ako je zbroj tih iznosa veći, opskrbnina pripada svakom od sukorisnika u omjeru s iznosima koji bi im pripadali kao samostalnim korisnicima.

Članak 93.

Samohranim korisnicima opskrbnina, određena prema članku 91. ovoga Zakona, povećava se za 50%.

Članak 94.

(1) Samohranim, prema ovom Zakonu, smatra se korisnik opskrbnine koji nema mirovinu, ni zemljište, šume u posjedu, vlasništvu ili suvlasništvu čiji proizvodi prema Zakonu služe kao osnovica za obračun poreza na dodanu vrijednost te da u svom kućanstvu nema srodnika sposobnih za privređivanje, niti ima članova obitelji u kućanstvu ili izvan kućanstva koji su zaposleni ili korisnici mirovine ili samostalno obavljaju privrednu ili profesionalnu djelatnost, ili da imaju zemljište, šume u posjedu, vlasništvu ili suvlasništvu čiji proizvodi prema Zakonu služe kao osnovica za obračun poreza na dodanu vrijednost.

(2) Iznimno od odredbe stavka 1. ovoga članka pri utvrđivanju svojstva samohrane osobe ne uzima se u obzir pastorčad koja ne živi s njom u kućanstvu.

(3) Ne smatraju se sposobnim za privređivanje, u smislu stavka 1. ovoga članka, članovi kućanstva koji su nesposobni za privređivanje prema članku 90. ovoga Zakona ako nisu zaposleni, odnosno samostalno ne obavljaju privrednu ili profesionalnu djelatnost.

Članak 95.

(1) Pravo na opskrbninu i iznos opskrbnine ovise o ukupnom prihodu od poljoprivredne djelatnosti i šumarstva, korisnika opskrbnine i svih članova njegova kućanstva kao i o drugim novčanim приходима korisnika opskrbnine i članova njegove obitelji koji žive s njim u kućanstvu.

(2) Kućanstvom, u smislu ovoga Zakona, smatra se zajednica života, privređivanja i trošenja ostvarenih prihoda.

Članak 96.

(1) Kao prihod od poljoprivredne djelatnosti i šumarstva smatra se dohodak od poljoprivrede i šumarstva ostvaren korištenjem prirodnih bogatstava zemlje i šume i uporabe od tih djelatnosti dobivenih proizvoda, koji je služio kao osnovica za obračun poreza na dodanu vrijednost prema Zakonu o porezu na dodanu vrijednost u prethodnoj godini.

(2) Iznimno od odredbe stavka 1. ovoga članka dohodak od poljoprivrede i šumarstva uzima se umanjen za 50%, ako su u pitanju korisnici koji u kućanstvu nemaju članova sposobnih za privređivanje u smislu članka 90. i 94. stavka 3. ovoga Zakona, te korisnici doplatka za njegu i pomoć druge osobe i korisnici doplatka za pripomoć u kući.

(3) Ako je poljoprivredno zemljište ili šuma dano u zakup, kao prihod od poljoprivredne djelatnosti i šumarstva smatra se mjesečni iznos zakupnine.

(4) Ako se radi o korištenju tuđeg zemljišta ili šume, prihod od poljoprivrede i šumarstva uzima se po odbitku ugovorene naknade za korištenje tuđeg zemljišta.

(5) Prihod od poljoprivredne djelatnosti i šumarstva uzima se u obzir i kada se radi o prihodu od korištenja prirodnih bogatstava zemlje i šume i uporabe od tih djelatnosti dobivenih proizvoda sa zemljišta na kojemu korisnik ima pravo plodokorištenja.

Članak 97.

Drugim novčanim приходима od utjecaja na opskrbninu u smislu ovoga Zakona smatraju se:

1. prosječna mjesečna neto plaća, odnosno naknada na osnovi zaposlenja ostvarena u prethodnoj kalendarskoj godini

2. naknada na osnovi nezaposlenosti ostvarena u prethodnoj kalendarskoj godini

3. mirovina u prosječnom mjesečnom iznosu ostvarenom u prethodnoj kalendarskoj godini

4. prihod od samostalnog obavljanja privredne ili profesionalne djelatnosti, prihod ostvaren od iznajmljivanja soba i pružanja usluga i prehrane turistima, prihod od imovine i drugi porezu podložni prihodi prema dobiti, odnosno prihodu iz prethodne godine koji je služio za osnovicu pri određivanju poreza.

Članak 98.

U druge novčane prihode koji su od utjecaja na opskrbninu ne ulaze obiteljska invalidnina, osobna invalidnina, posebni doplatak, novčana primanja po propisima o socijalnoj zaštiti, novčana naknada za tjelesno oštećenje, doplatak za njegu i pomoć druge osobe, doplatak za pripomoć u kući, ortopedski doplatak, doplatak za djecu, zatim stipendije, nagrade i druga slična primanja učenika i studenata, a ni druga stalna mjesečna novčana primanja korisnika, odnosno članova njegove obitelji, za koja je propisima o njihovom utvrđivanju određeno da se ne uzimaju u obzir kao prihodi kod stjecanja i određivanja prava koje ovisi o prihodima.

Članak 99.

(1) Dio prihoda koji otpada na člana kućanstva korisnika opskrbnine o kojemu ovisi pravo na opskrbninu i iznos opskrbnine izračunava se tako da se:

1. ukupni prihod od poljoprivredne djelatnosti i šumarstva podijeli na korisnika opskrbnine i sve članove njegova kućanstva,
2. drugi novčani prihodi od utjecaja na opskrbninu podijele na korisnika opskrbnine, odnosno člana obitelji o čijem se prihodu radi i članove njegove obitelji koji s njim žive u zajedničkom kućanstvu.

Ovi prihodi dijele se i na unučad korisnika, odnosno člana obitelji o čijem se prihodu radi, ako ih taj član obitelji, odnosno korisnik uzdržava kao članove svoga kućanstva zato što su nesposobni za privređivanje i nemaju roditelje ni prihode ili su im roditelji nesposobni za privređivanje i bez prihoda.

(2) Ako je bračni drug korisnika opskrbnine zaposlen u inozemstvu kod inozemnog poslodavca ili tamo samostalno obavlja privrednu ili profesionalnu djelatnost, smatra se da mjesečni prihod po članu kućanstva korisnika prelazi svotu iz članka 88. stavka 1. točke 5. ovoga Zakona.

Članak 100.

Promjene u iznosu prihoda i broju članova kućanstva, o kojima ovisi pravo na opskrbninu i iznos opskrbnine, utječu na opskrbninu tako da se promjene koje uvjetuju gubitak ili smanjenje opskrbnine uzimaju u obzir od prvog dana sljedećeg mjeseca poslije nastanka, a promjene koje uvjetuju stjecanje ili povećanje opskrbnine uzimaju se u obzir od prvog dana sljedećeg mjeseca nakon podnošenja odgovarajućeg zahtjeva.

4. PRAVO NA DOPLATAK ZA PRIPOMOĆ U KUĆI

Članak 101.

- (1) Korisniku opskrbnine koji zbog trajnih promjena u zdravstvenom stanju ne može sam ispunjavati osnovne životne zahtjeve pripada doplatak za pripomoć u kući, ako ne koristi doplatak za njegu i pomoć druge osobe po ovom Zakonu ili drugim propisima.
- (2) Doplatak za pripomoć u kući iznosi mjesečno 23% utvrđene proračunske osnovice u Republici Hrvatskoj.
- (3) Doplatak za pripomoć u kući ne isplaćuje se za vrijeme koje je korisnik doplatka proveo u zdravstvenoj ustanovi ili drugoj ustanovi u kojoj mu je osigurana njega i pomoć druge osobe.

5. PREDNOST PRI SMJEŠTAJU U UMIROVLJENIČKE DOMOVE

Članak 102.

Roditelji, udovica ili udovac smrtno stradalog hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata i HRVI iz Domovinskog rata ovisno o utvrđenom stupnju oštećenja organizma imaju prednost pri smještaju u umirovljeničke domove.

6. OBILJEŽAVANJE MJESTA MASOVNIH GROBNICA ŽRTAVA IZ DOMOVINSKOG RATA

Članak 103.

Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti osigurava sredstva i donosi godišnji plan o obilježavanju mjesta masovnih grobnica žrtava iz Domovinskog rata na temelju Programa obilježavanja koji donosi Vlada Republike Hrvatske na prijedlog Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti.

7. OSIGURAVANJE TROŠKOVA POGREBA UZ ODAVANJE VOJNE POČASTI

Članak 104.

(1) Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti snosi troškove prijevoza i pogreba posmrtnih ostataka poginuloga hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata uz odavanje vojne počasti, nakon postupka ekshumacije i identifikacije.

(2) Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti snosi troškove prijevoza posmrtnih ostataka i troškove pogreba umrlog HRVI iz Domovinskog rata i umrloga hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata na području Republike Hrvatske uz odavanje vojne počasti, ako obitelj pravovremeno obavijesti Ministarstvo.

GLAVA VI

SREDSTVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Članak 105.

Proračunska osnovica kao osnovica za utvrđivanje prava iz ovoga Zakona utvrđuje se svake godine Zakonom o izvršavanju državnog proračuna prilikom donošenja proračuna za tekuću godinu.

Članak 106.

Sredstva za ostvarivanje prava iz ovoga Zakona kao i sredstva koja čine razliku između prava koja su priznata po ovome Zakonu i prava koja bi pripadala po posebnim propisima osiguravaju se iz državnog proračuna.

GLAVA VII

NADZOR

Članak 107.

(1) Upravni nadzor nad primjenom ovoga Zakona i propisa donesenih na temelju ovoga Zakona obavljaju nadležna ministarstva.

(2) Inspekcijski nadzor nad provedbom ovoga Zakona i propisa donesenih na temelju ovoga Zakona, te pojedinačnim aktima, uvjetima i načinom rada nadziranih pravnih i fizičkih osoba provode inspekcije tijela državne uprave, svaka u okviru svoje nadležnosti, sukladno posebnim propisima.

(3) Nadzor nad zakonitošću rada prvostupanjskih tijela u provedbi ovoga Zakona provodi Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti.

GLAVA VIII.

PROVEDBENI PROPISI ZA IZVRŠENJE OVOGA ZAKONA

Članak 108.

(1) Ministar obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti donosi pravilnike za provedbu ovoga Zakona i to:

1. o utvrđivanju postotka oštećenja organizma HRVI iz Domovinskog rata iz članka 65. ovoga Zakona,

2. o medicinskim indikacijama za razvrstavanje invalida I. do IV. skupine prema stupnju potrebe za njegom i pomoći druge osobe iz članka 67. ovoga Zakona,

3. o oštećenju organizma po osnovi kojih HRVI ima prava na ortopedski doplatak i razvrstavanju tih oštećenja u stupnjeve iz članka 70. ovoga Zakona,

4. o uvjetima i načinu ostvarivanja prava na zdravstvenu zaštitu iz članka 12. ovoga Zakona koja nisu utvrđena kao standard iz osnovnog zdravstvenog osiguranja,

5. o radu liječničkih povjerenstava iz članka 126. ovoga Zakona u postupku za ostvarivanje prava po ovom Zakonu,

6. o načinu isplate novčanih primanja i drugih troškova po ovom Zakonu,

7. o načinu vođenja evidencije o obavljenim isplatama i dostavi izvješća o utrošenim sredstvima prema ovom Zakonu, te kontroli namjenskih trošenja sredstava,

8. o korištenju prava na medicinsku, odnosno fizikalnu rehabilitaciju iz članka 72. ovoga Zakona,

9. o dodjeli besplatnih udžbenika iz članka 57. ovoga Zakona,

10. o izboru, načinu i postupku ostvarivanja prava osoba koje pružaju njegu i pomoć HRVI iz Domovinskog rata 100% I. skupine iz članka 85. ovoga Zakona,

11. o radu povjerenstva iz članka 32. ovoga Zakona,

12. o iznosu troškova pogreba iz članka 104. ovoga Zakona,

13. o dodjeli stambenog kredita članovima obitelji smrtno stradaloga hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata i HRVI iz Domovinskog rata iz članka 37. ovoga Zakona,

14. o utvrđivanju jedinstvenog registra hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji iz članka 2. i 3. ovoga Zakona i izdavanje iskaznica o utvrđenom statusu,

15. o utvrđivanju zdravstvenih ustanova za vještačenje činjenice iz članka 123. stavka 1. točke 8. ovoga Zakona.

(2) Prije donošenja pravilnika iz točaka 1., 2., 3., 4., 5., 8., 10. i 15. iz stavka 1. ovoga članka ministar obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti pribavit će o istima suglasnost ministra zdravstva i socijalne skrbi.

(3) Ministar obrane Republike Hrvatske donijeti će provedbeni propis za provedbu odredaba članka 20. i 157. ovoga Zakona.

GLAVA IX.

POČETAK, TRAJANJE I PRESTANAK PRAVA

Članak 109.

Za ostvarivanje prava iz ovoga Zakona:

1. Status hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata iz članka 2. stavka 1. ovoga Zakona utvrđuje Ministarstvo obrane, odnosno Ministarstvo unutarnjih poslova na temelju činjenica o kojima vodi službenu evidenciju ili nakon provedenog upravnog postupka, ukoliko osoba iz članka 2. stavka 1. ovoga Zakona nije upisana u službenoj evidenciji te o tome izdaje potvrdu.

Za provođenje postupka utvrđivanje statusa hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata za pripadnike naoružanih odreda Narodne zaštite i Hrvatskih obrambenih snaga (HOS-a) nadležne su Uprava za obranu prema mjestu prebivališta podnosioca zahtjeva. O žalbi protiv rješenja Uprave za obranu rješava Pravna služba Ministarstva obrane Republike Hrvatske.

2. Status dragovoljca iz Domovinskog rata iz članka 2. stavka 3. ovoga Zakona utvrđuje Ministarstvo obrane, odnosno Ministarstvo unutarnjih poslova na temelju činjenica o kojima vodi službenu evidenciju ili nakon provedenog upravnog postupka, ukoliko osoba iz članka 2. stavka 3. ovoga Zakona nije upisana u službenoj evidenciji te o tome izdaje potvrdu.

3. Status člana obitelji smrtno stradaloga hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata utvrđuje se u upravnom postupku na temelju pisanog zahtjeva člana obitelji, a na temelju dokaza propisanih ovim Zakonom.
4. Status člana obitelji nestaloga ili zatočenoga hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata utvrđuje se u upravnom postupku na temelju pisanog zahtjeva člana obitelji, a na temelju dokaza propisanih ovim Zakonom.
5. Status pastorka utvrđuje se u upravnom postupku u kojem se rješava o pravu na obiteljsku invalidninu pastorka, na temelju pisanog zahtjeva staratelja pastorka a na temelju dokaza: pravomoćne presude suda da je jednom roditelju pastorka oduzeto roditeljsko pravo, odnosno smrtni list za jednog od roditelja, ovjerene izjave kod javnog bilježnika dvojice svjedoka da ga je hrvatski branitelj uzdržavao najmanje godinu dana prije pogibije, smrti, zatočenja ili nestanka te potvrde o prebivalištu.
6. Status člana obitelji umrloga hrvatskoga ratnoga vojnog invalida od I. do IV. skupine utvrđuje se u upravnom postupku na temelju pisanog zahtjeva člana obitelji i pisanih dokaza iz ovoga Zakona, te konačnog i pravomoćnog rješenja da je HRVI iz Domovinskog rata koristio pravo na doplatak za njegu i pomoć druge osobe do smrti.
7. Status HRVI iz Domovinskog rata na temelju ranjavanja ili ozljede utvrđuje se u upravnom postupku na temelju pisanog zahtjeva hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata i dokaza iz ovoga Zakona nakon nalaza i mišljenja liječničkog povjerenstva..
8. Status HRVI iz Domovinskog rata na temelju bolesti, a bolest, pogoršanje bolesti odnosno pojava bolesti neposredna je posljedica sudjelovanja u obrani suvereniteta Republike Hrvatske utvrđuje se u upravnom postupku na temelju pisanog zahtjeva hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata nakon nalaza i mišljenja liječničkog povjerenstva.

Članak 110.

- (1) Obiteljska invalidnina, povećana obiteljska invalidnina, uvećana obiteljska invalidnina, osobna invalidnina, doplatak za njegu i pomoć druge osobe, ortopedski doplatak, opskrbnina, doplatak za pripomoć u kući pripadaju od prvog dana idućeg mjeseca od dana podnošenja zahtjeva, ako su ispunjeni uvjeti za ostvarivanje prava.
- (2) Danom ispunjenja uvjeta za ostvarivanje prava na osnovi bolesti, pogoršanja bolesti, odnosno pojave bolesti pod okolnostima članka 2. stavka 2. ovoga Zakona smatra se dan prestanka sudjelovanja u obrani suvereniteta Republike Hrvatske.
- (3) Danom ispunjenja uvjeta za ostvarivanje prava na opskrbninu smatra se dan kada je rješenje o pravu na invalidninu postalo konačno.
- (4) Danom ispunjenja uvjeta za ostvarivanje prava na doplatak za pripomoć u kući je dan kada je rješenje o pravu na opskrbninu postalo konačno.

Članak 111.

HRVI iz Domovinskog rata koji za isto oštećenje organizma koristi pravo na novčanu naknadu za tjelesno oštećenje po propisima o mirovinskom osiguranju ne može koristiti pravo na osobnu invalidninu po ovom Zakonu.

Članak 112.

Korisnik doplatka za njegu i pomoć druge osobe koji ispunjava uvjete za ostvarivanje toga prava po drugim propisima ima pravo na razliku iznosa doplatka za njegu i pomoć druge osobe po ovom Zakonu ako takva razlika postoji.

Članak 113.

Obiteljska invalidnina, povećana obiteljska invalidnina, uvećana obiteljska invalidnina, novčana naknada u iznosu obiteljske invalidnine, osobna invalidnina, doplatak za njegu i pomoć druge osobe, ortopedski doplatak, posebni doplatak, opskrbnina i doplatak za pripomoć u kući isplaćuju se u mjesečnim iznosima i to unazad.

Članak 114.

Pri stjecanju i određivanju prava po ovom Zakonu i po drugim propisima, doplatak za njegu i pomoć druge osobe, doplatak za pripomoć u kući i ortopedski doplatak iz ovoga Zakona ne uzimaju se kao prihod prilikom odlučivanja o takvom pravu i ukupnom primanju po ovom Zakonu.

Članak 115.

- (1) U slučaju smrti korisnika prava iz ovoga Zakona, prava po ovom Zakonu utvrđuju se zaključno zadnjim danom u mjesecu u kojem je umro.
- (2) Dospjela novčana primanja iz ovoga Zakona koja nisu isplaćena zbog smrti korisnika isplatiti će se nasljednicima korisnika prava.

Članak 116.

Korisniku opskrbnine koji boravi u inozemstvu prestaje pravo na opskrbninu i pravo na doplatak za pripomoć u kući nakon tri mjeseca neprekidnog boravka u inozemstvu.

Članak 117.

- (1) Bračni drug stupanjem u brak gubi prava iz ovoga Zakona koja je ostvario kao član obitelji smrtno stradaloga hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata i umrloga HRVI iz Domovinskog rata od I. do IV. skupine.

(2) Bračni drug gubi prava iz ovoga Zakona ako zlorabi ili grubo zanemari roditeljske dužnosti i prava prema djeci s kojom koristi ta prava pa mu je roditeljska skrb oduzeta odlukom suda u izvanparničnom postupku.

(3) Roditelj smrtno stradaloga hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata ne može steći ni koristiti prava iz ovoga Zakona ako mu je odlukom suda u izvanparničnom postupku oduzeto roditeljsko pravo zbog grubog zanemarivanja roditeljske dužnosti.

Članak 118.

(1) Prava po ovom Zakonu mogu se koristiti dok postoje ovim Zakonom propisani uvjeti za korištenje tim pravima.

Korisnici prava iz ovoga Zakona dužni su u roku 15 dana prijaviti nadležnom uredu državne uprave u jedinici područne (regionalne) samouprave odnosno nadležnom upravnom tijelu Grada Zagreba svaku promjenu činjenica koje utječu na gubitak pojedinog prava ili na smanjenje opsega korištenja tim pravom.

Članak 119.

Prava propisana ovim Zakonom ne mogu se prenijeti na drugu osobu.

Članak 120.

Prava propisana ovim Zakonom ne mogu se nasljeđivati osim novčanih primanja iz članka 115. ovoga Zakona.

Članak 121.

(1) Prava po ovom Zakonu koja se stječu na osnovi pogibije i smrti osobe pod okolnostima iz članka 3. stavka 1. točaka 1., 2., 3. i 5. i stavka 2., na osnovi zatočenja ili nestanka osobe pod okolnostima iz članka 4. ovoga Zakona i prava po ovom Zakonu koja se stječu po osnovi rane ili ozljede dobivene pod okolnostima iz članka 5. stavaka 1., 3. i 4. ovoga Zakona ne zastarijevaju.

(2) U pogledu zastare isplate novčanih primanja po ovom Zakonu primjenjuju se odredbe ovoga Zakona kojim se uređuje zastara potraživanja.

GLAVA X.

POSTUPAK ZA OSTVARIVANJE PRAVA

Članak 122.

(1) Nadležni ured državne uprave u jedinici područne (regionalne) samouprave, odnosno nadležno upravno tijelo Grada Zagreba u prvom stupnju rješava:

- status člana obitelji smrtno stradaloga hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata i njihovim pravima,
- status člana obitelji zatočenoga ili nestaloga hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata i njihovim pravima,
- status pastorka,
- status članova obitelji umrlog HRVI iz Domovinskog rata od I. do IV. skupine i njihovim pravima,
- status HRVI iz Domovinskog rata, njegova prava i prava članova njegove obitelji,
- status zatočenika u neprijateljskom logoru,
- status i prava stradalih pirotehničara i članova njihovih obitelji,
- ostale statute i prava iz ovoga Zakona koji prema posebnim propisima nisu u nadležnosti drugih tijela.

(2) Statuse i prava iz stavka 1. ovoga članka u drugom stupnju rješava Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti.

(3) Statuse i prava osoba koje nemaju prebivalište na teritoriju Republike Hrvatske u prvom stupnju rješava nadležno upravno tijelo Grada Zagreba.

(4) Prava na stambeno zbrinjavanje rješava u prvom stupnju po skraćenom postupku Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti na temelju zahtjeva korisnika prava iz članka 36. ovoga Zakona.

(5) Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti pruža stručnu i pravnu pomoć hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji putem svojih područnih jedinica osnovanim u svakoj županiji i Gradu Zagrebu i to:

- u ostvarivanju statusnih prava hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji,
- u ostvarivanju prava na stambeno zbrinjavanje, a osobito putem izvida u kojima se utvrđuju uvjeti stanovanja hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji te stambene potreba,

- u postupku prekvalifikacije i samozapošljavanja hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata,
- u pružanju psihosocijalne pomoći,
- u provođenju programa profesionalne rehabilitacije,
- u ostvarivanju prava na invalidsku i obiteljsku mirovinu,
- u postupku ekshumacije i identifikacije hrvatskih branitelja.

Članak 123.

(1) Prema ovom Zakonu činjenica da je rana, ozljeda ili smrtno stradavanje nastupilo pod okolnostima iz članka 2. stavka 2. ovoga Zakona dokazuju se samo pisanim dokaznim sredstvima koja se u smislu ovoga Zakona smatraju:

1. Potvrda o okolnostima smrtnog stradavanja hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata je potvrda koju je izdala nadležna postrojba Oružanih snaga Republike Hrvatske, nadležno tijelo MORH-a, policijska uprava Ministarstva unutarnjih poslova, odnosno Ministarstvo unutarnjih poslova u sjedištu u kojoj se navodi pripadnost postrojbi, vrijeme, mjesto i okolnosti smrtnog stradavanja.

2. Potvrda nadležnih tijela državne vlasti Republike Hrvatske o osobi koja je po nalogu u obavljanju vojnih i drugih dužnosti smrtno stradala je potvrda u kojoj se navodi vrijeme, mjesto i okolnosti smrtnog stradavanja osobe te po čijem nalogu je obavljala dužnosti u obrani suvereniteta Republike Hrvatske.

3. Potvrda o okolnostima uhićenja, odnosno nestanka hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata je potvrda koju je izdala nadležna postrojba Oružanih snaga Republike Hrvatske, nadležno tijelo MORH-a, policijska uprava Ministarstva unutarnjih poslova, odnosno Ministarstvo unutarnjih poslova u sjedištu u kojoj se navodi pripadnost postrojbi, vrijeme, mjesto i okolnosti uhićenja ili nestanka.

4. Potvrda o stradavanju hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata je potvrda koju je izdala nadležna postrojba Oružanih snaga Republike Hrvatske, nadležno tijelo MORH-a, policijska uprava Ministarstva unutarnjih poslova, odnosno Ministarstvo unutarnjih poslova u sjedištu u kojoj se navodi pripadnost postrojbi, vrijeme, mjesto i opis uzroka i okolnosti pod kojima je hrvatski branitelj iz Domovinskog rata ranjen ili ozlijeđen.

5. Potvrda o okolnostima stradavanja osobe koja je po nalogu nadležnih tijela državne vlasti Republike Hrvatske u obavljanju vojnih ili drugih dužnosti u obrani suvereniteta Republike Hrvatske ranjena ili ozlijeđena je potvrda u kojoj se navodi vrijeme mjesto i okolnosti stradavanja te po čijem nalogu je obavljala dužnosti u obrani suvereniteta Republike Hrvatske.

6. Opis ratnog puta je prikaz ratnih zadataka koje je hrvatski branitelj iz Domovinskog rata izvršavao u obrani suvereniteta Republike Hrvatske za vrijeme trajanja Domovinskog rata.

7. Medicinska dokumentacija o liječenju nakon ranjavanja ili ozljede je dokumentacija o liječenju hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata izdana od zdravstvene ustanove, liječničke

ordinacije i načelnika ratnog saniteta postrojbe iz vremena nakon ranjavanja ili ozljede te u kontinuitetu do podnošenja zahtjeva.

8. Medicinska dokumentacija da je bolest, pogoršanje bolesti, odnosno pojava bolesti, smrt odnosno samoubojstvo hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata neposredna posljedica sudjelovanja u obrani suvereniteta Republike Hrvatske je dokumentacija izdana od zdravstvene ustanove, liječničke ordinacije ili načelnika ratnog saniteta postrojbe koja potječe iz vremena njegova sudjelovanja u obrani suvereniteta Republike Hrvatske ili iz razdoblja deset godina nakon prestanka sudjelovanja u obrani suvereniteta Republike Hrvatske, a iznimno i nakon tog roka ako je putem vještačenja u zdravstvenoj ustanovi od strane stručnog tima te ustanove utvrđeno da je bolest moguća posljedica sudjelovanja u obrani suvereniteta Republike Hrvatske. Zdravstvene ustanove kao konzultantske kuće za vještačenje činjenice iz ovog članka utvrđuje ministar obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti uz suglasnost ministra zdravstva i socijalne skrbi.

9. Potvrda o zatočenju u neprijateljskom logoru i nestanku je potvrda koju izdaje Uprava za zatočene i nestale Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti na temelju činjenica o kojima vodi službenu evidenciju.

Članak 124.

Zahtjev za priznavanje statusa i prava na obiteljsku invalidninu iza hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata koji je zbog bolesti, a bolest, pogoršanje bolesti, odnosno pojava bolesti neposredna je posljedica sudjelovanja u obrani suvereniteta Republike Hrvatske, umro može se podnijeti u roku 12 mjeseci od smrti te osobe.

Zahtjev za priznavanje statusa i prava na obiteljsku invalidninu iza hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata koji je zbog bolesti, a bolest, pogoršanje bolesti, odnosno pojava bolesti neposredna je posljedica sudjelovanja u obrani suvereniteta Republike Hrvatske, umro prije stupanja na snagu ovoga Zakona može se podnijeti u roku 12 mjeseci od stupanja na snagu ovoga Zakona.

Ovaj rok ne odnosi na podnošenje zahtjeva za obiteljsku invalidninu iza hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata koji je izvršio samoubojstvo.

Članak 125.

Zahtjev za priznavanje statusa HRVI iz Domovinskog rata na temelju bolesti, pogoršanja bolesti, odnosno pojave bolesti kao neposredne posljedice sudjelovanja u obrani suvereniteta Republike Hrvatske može se podnijeti u roku 12 mjeseci od stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 126.

Oštećenje organizma, pravo na doplatu za njegu i pomoć druge osobe, pravo na ortopedski doplatu, pravo za pripomoć u kući, nesposobnost za privređivanje, činjenica je li smrt ili samoubojstvo hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata u uzročno posljedičnoj vezi s izravnim sudjelovanjem hrvatskog branitelja u obrani suvereniteta Republike Hrvatske utvrđuju se na temelju nalaza i mišljenja liječničkog povjerenstva.

Članak 127.

- (1) Nalaz i mišljenje u prvostupanjskom postupku daje liječničko povjerenstvo sastavljeno od triju liječnika specijalista. Sastav liječničkog povjerenstva ovisi o vrsti stradavanja, ranjavanju, ozljedi ili bolesti.
- (2) Nalaz i mišljenje u drugostupanjskom postupku daje liječničko povjerenstvo sastavljeno od pet liječnika specijalista. Sastav liječničkog povjerenstva ovisi o vrsti stradavanja, ranjavanju, ozljedi ili bolesti.
- (3) Kada se ocjenjuje oštećenje organizma nastalo samo uslijed bolesti PTSP i samoubojstva, liječničko povjerenstvo u drugom stupnju mora biti sastavljeno od liječnika specijalista psihijatara.
- (4) Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti može imenovati dva ili više liječničkih povjerenstava iz stavaka 1. i 2. ovoga članka.
- (5) Članove povjerenstva imenuje ministar obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti i određuje sjedište i područje rada povjerenstva te imenuje tajnika liječničkog povjerenstva koji mora biti diplomirani pravnik.

Članak 128.

Liječnička povjerenstva iz članka 127. stavka 1. i 2. ovoga Zakona daju nalaz i mišljenje u roku dva mjeseca od primitka predmeta.

Članak 129.

- (1) Rješenje donijeto u prvom stupnju kojim se utvrđuje status člana obitelji smrtno stradalog hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata i pravo na obiteljsku invalidninu, pravo na povećanu obiteljsku invalidninu, pravo na uvećanu obiteljsku invalidninu, status člana obitelji nestaloga ili zatočenoga hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata i novčanu naknadu u iznosu obiteljske invalidnine, povećane obiteljske invalidnine i uvećane obiteljske invalidnine, status HRVI iz Domovinskog rata i pravo na osobnu invalidninu, doplatak za njegu i pomoć druge osobe, ortopedski doplatak, posebni doplatak, opskrbninu, doplatak za pripomoć u kući i rješenje kojim se dodjeljuje osobni automobil HRVI iz Domovinskog rata I. skupine podliježe reviziji.
- (2) Reviziju obavlja po službenoj dužnosti Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti kao drugostupanjsko tijelo.
- (3) Ako je protiv rješenja prvostupanjskog tijela izjavljena žalba, o reviziji i žalbi rješava se istim rješenjem.
- (4) Ako protiv rješenja iz stavka 1. ovoga članka nije izjavljena žalba, tijelo koje je donijelo rješenje u prvostupanjskom postupku dostavit će ga zajedno sa spisima predmeta tijelu nadležnom za reviziju u roku osam dana od isteka roka za žalbu.
- (5) Revizija odgađa izvršenje rješenja.

Članak 130.

- (1) U postupku revizije Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti može se s prvostupanjskim rješenjem suglasiti ili ga može izmijeniti ili poništiti u korist ili na štetu stranke.
- (2) Drugostupanjsko tijelo će u postupku revizije poništiti prvostupanjsko rješenje i u pravilu samo riješiti stvar u korist ili na štetu stranke ili će predmet vratiti na ponovni postupak, ako utvrdi da su u prvostupanjskom postupku nepotpuno ili pogrešno utvrđene činjenice ili da se u postupku nije vodilo računa o pravilima postupka koja bi bila od utjecaja na rješavanje stvari ili ako utvrdi da su pogrešno ocijenjeni dokazi ili da je iz utvrđenih činjenica izveden pogrešan zaključak o činjeničnom stanju ili da je pogrešno primijenjen propis na temelju kojeg je stvar riješena.
- (3) Prvostupanjsko tijelo čije je rješenje u postupku revizije poništeno i predmet vraćen na ponovni postupak u najkraćem mogućem roku donosi novo rješenje. Novo prvostupanjsko rješenje podliježe reviziji ako je pozitivno i u kojoj se ispituje je li novo rješenje u skladu s razlozima zbog kojih je prethodno rješenje poništeno.
- (4) U postupku revizije drugostupanjsko tijelo je dužno pribaviti nalaz i mišljenje liječničkog povjerenstva iz članka 127. stavka 2. ovoga Zakona kod priznavanja statusa člana obitelji i prava na obiteljsku invalidninu iza umrloga hrvatskog branitelja i branitelja koji je počinio samoubojstvo, te o oštećenju organizma invalida, o pravu na doplatak za njegu i pomoć druge osobe, o pravu na ortopedski doplatak, o pravu na pripomoć u kući, o nesposobnosti za privređivanje i u slučaju iz stavka 3. ovoga članka.
- (5) Liječničko povjerenstvo donosi nalaz i mišljenje o postotku oštećenja organizma koje je u prvostupanjskom postupku ocijenjeno sa 100% do 80% i o pravu na doplatak za njegu i pomoć druge osobe isključivo samo nakon neposrednog pregleda HRVI iz Domovinskog rata.

Članak 131.

- (1) Rok za izvršenje revizije je 3 mjeseca.
- (2) Rok za reviziju počinje teći od dana kada drugostupanjsko tijelo zaprimi predmet od prvostupanjskog tijela, a završava na dan kada drugostupanjsko tijelo otpremi predmet prvostupanjskom tijelu.
- (3) Ako se u postupku revizije pribavlja nalaz i mišljenje liječničkog povjerenstva, iznimno rok za izvršenje revizije počinje teći od dana kad je drugostupanjsko tijelo zaprimilo nalaz i mišljenje liječničkog povjerenstva, ako je taj nalaz i mišljenje zatražilo u roku 15 dana od primitka predmeta na reviziju.
- (4) Ako protiv rješenja prvostupanjskog tijela koje podliježe reviziji nije izjavljena žalba, a revizija ne bude izvršena u roku tri mjeseca od kad je drugostupanjsko tijelo zaprimilo predmet, smatra se da je revizija obavljena i da je dana suglasnost na rješenje.

Članak 132.

Protiv rješenja donesenog u drugom stupnju može se pokrenuti upravni spor.

Članak 133.

(1) Nadležno tijelo u uredu državne uprave u jedinici područne (regionalne) samouprave odnosno nadležno upravno tijelo Grada Zagreba po službenoj dužnosti vodi postupak za donošenjem novog rješenja o pravu koje je prethodnim rješenjem utvrđeno privremeno.

(2) Novo rješenje iz stavka 1. ovoga članka ima pravni učinak od prvog dana idućeg mjeseca nakon proteka važnosti rješenja kojim je pravo utvrđeno privremeno.

(3) Ako korisnik prava u postupku iz stavka 1. ovoga članka ne pristupi pregledu ili na drugi način onemogućiti nadležno liječničko povjerenstvo iz ovoga Zakona da donese nalaz i mišljenje, postupak će se obustaviti.

(4) Ako osoba kojoj je postupak za donošenje novog rješenja obustavljen u smislu stavka 3. ovoga članka podnese ponovni zahtjev za priznavanje prava po ovom Zakonu, prava utvrđena novim rješenjem pripadaju od prvog dana idućeg mjeseca od podnošenja tog zahtjeva.

Članak 134.

(1) Ako nakon donošenja konačnog rješenja o pravima iz ovoga Zakona kod HRVI iz Domovinskog rata nastupe promjene koje su od utjecaja na postotak oštećenja organizma utvrđenog konačnim rješenjem, HRVI iz Domovinskog rata može, nakon isteka dviju godina od dana donošenja konačnog rješenja, podnijeti zahtjev za utvrđivanje novog postotka oštećenja organizma.

(2) Propisom iz članka 108. stavka 1. točke 1. ovoga Zakona kojim se uređuje utvrđivanje postotka oštećenja organizma utvrdit će se oštećenja na osnovi kojih se može podnijeti zahtjev za utvrđivanje novog postotka oštećenja organizma i prije isteka roka od dvije godine.

(3) Odredbe stavka 1. ovoga članka primjenjuju se i na osobu kojoj nije priznat status HRVI iz Domovinskog rata zbog neudovoljavanja uvjeta propisanih ovim Zakonom za stjecanje tog statusa u pogledu postotka oštećenja organizma.

Članak 135.

(1) Postupak za rješavanje o statusu člana obitelji smrtno stradaloga hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata, odnosno o statusu HRVI iz Domovinskog rata, završen rješenjem protiv kojeg nema redovnog pravnog lijeka u upravom postupku, može se obnoviti i nakon proteka rokova predviđenih za obnovu postupka u zakonu kojim se uređuje opći upravni postupak osim u slučajevima za priznavanje statusa člana obitelji smrtno stradalog hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata koji je umro ili izvršio samoubojstvo zbog bolesti, pogoršanja bolesti odnosno pojave bolesti kao neposredne posljedice sudjelovanja u obrani suvereniteta Republike Hrvatske i u slučajevima za priznavanje statusa HRVI iz Domovinskog rata osnovi bolesti, pogoršanja bolesti, odnosno pojave bolesti kao neposredne posljedice sudjelovanja u obrani suvereniteta Republike Hrvatske.

(2) Za rješavanje o prijedlogu za obnovu postupka nadležan je ured državne uprave u jedinici područne (regionalne) samouprave, odnosno nadležno upravno tijelo Grada Zagreba u predmetima u kojima je prvostupanjsko rješenje osnaženo presudom Upravnog suda Republike Hrvatske i u predmetima u kojima je dana suglasnost na prvostupanjsko rješenje u postupku revizije, a u svim ostalim predmetima nadležno je Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti.

(3) Ako se u obnovljenom postupku ranije rješenje zamijeni novim, pravne posljedice na temelju novog rješenja djeluju od prvog dana idućeg mjeseca od podnošenja prijedloga za obnovu postupka, odnosno od prvog dana idućeg mjeseca od donošenja novog rješenja, ako je postupak za obnovu pokrenut po službenoj dužnosti.

Članak 136.

Rješenje o pravima po ovom Zakonu koje je postalo konačno u upravnom postupku može se ukinuti po pravu nadzora ako je njime povrijeđen Zakon u korist stranke, a na štetu države u roku 5 godina od kada je rješenje postalo konačno u upravnom postupku.

Članak 137.

(1) U postupku priznavanja statusa člana obitelji smrtno stradaloga hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata i statusa HRVI iz Domovinskog rata po ovom Zakonu primjenjuju se i odredbe zakona kojim se uređuje opći upravni postupak ako ovim Zakonom nije drukčije određeno.

(2) Na ostala pitanja u svezi s pravima iz ovoga Zakona, uvjetima za stjecanje, korištenje i prestanak tih prava te s postupkom njihova ostvarivanja, koja nisu uređena ovim Zakonom, primjenjuju se posebni zakoni i drugi propisi koji uređuju odnosna prava.

Članak 138.

(1) Rješenja kojima je prema odredbama ovoga Zakona priznat status člana obitelji smrtno stradaloga hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata i pravo na obiteljsku invalidninu, pravo na povećanu obiteljsku invalidninu i pravo na uvećanu obiteljsku invalidninu, status člana obitelji umrloga HRVI iz Domovinskog rata od I. do IV. skupine i pravo na obiteljsku invalidninu, status člana obitelji nestaloga ili zatočenoga hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata i pravo na novčanu naknadu u iznosu obiteljske invalidnine, povećane obiteljske invalidnine i uvećane obiteljske invalidnine, status HRVI iz Domovinskog rata i pravo na osobnu invalidninu, doplatak za njegu i pomoć druge osobe, ortopedski doplatak, posebni doplatak, opskrbinu, doplatak za pripomoć u kući izvršava nadležno tijelo državne uprave koje rješava u prvom stupnju.

(2) Iznimno od odredbe iz stavka 1. ovoga članka novčana primanja po ovom Zakonu korisnicima s prebivalištem u inozemstvu isplaćuje Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti.

Članak 139.

Isplatno tijelo iz članka 138. ovoga Zakona vodi evidenciju o izvršenim isplatama i o broju i strukturi korisnika.

Članak 140.

Nove iznose novčanih primanja korisnicima tih primanja određuje se i isplaćuje po službenoj dužnosti.

Članak 141.

- (1) Korisnicima prava po ovom Zakonu pripada naknada troškova za prijevoz u drugo mjesto ako su od nadležnog tijela upućeni, odnosno pozvani u drugo mjesto radi pregleda pred liječničkim povjerenstvom.
- (2) Korisnik prava po ovom Zakonu kojemu je određen pratitelj za putovanja radi pregleda pred liječničkim povjerenstvom ima pravo na naknadu troškova prijevoza i za pratitelja.
- (3) Troškovi prijevoza nadoknađuju se prema cijeni vozne karte za prijevoz autobusom, odnosno drugim razredom željeznice ili brodom.

Članak 142.

Troškove postupka za ostvarivanje prava po ovom Zakonu snosi tijelo koje vodi postupak.

Članak 143.

U postupku ostvarivanja prava po ovom Zakonu ne plaća se upravna pristojba.

GLAVA XI.

NAKNADA ŠTETE

Članak 144.

(1) Osoba koja je ostvarila pravo ili su joj isplaćena novčana primanja po ovom Zakonu na koja nije imala pravo, dužna je nadoknaditi štetu za ostvareno ne pripadajuće pravo odnosno vratiti primljene iznose:

1. ako je na osnovi netočnih podataka za koje je znala ili morala znati da su netočni ili je na drugi protupravni način ostvarila neko pravo ili primanje po ovom Zakonu koje joj ne pripada ili je ostvarila u većem opsegu nego što joj pripada,

2. ako je ostvarila neko pravo ili primanje zbog toga što nije prijavila nastale promjene koje utječu na gubitak ili opseg nekog prava, a znala je ili morala znati za te promjene,

3. ako je primala novčane isplate u iznosu većem od onog koji joj je određen rješenjem nadležnog tijela uprave.

(2) Potraživanje iz stavka 1. ovoga Zakona zastarijeva kad protekne rok određen zakonom kojim se uređuje zastara potraživanja za tu vrstu prava odnosno potraživanja. Taj rok počinje teći od dana kada je u upravnom postupku postalo konačno rješenje kojim je utvrđeno da priznato pravo odnosno isplaćivano primanje ne pripada ili pripada u manjem iznosu (stavak 1. točke 1. i 2.), odnosno od dana kada je izvršena posljednja nepravilna isplata (stavak 1. točka 3.).

(3) Osoba iz stavka 1. ovoga članka dužna je nadoknaditi štetu za ostvareno ne pripadajuće pravo i vratiti nepravilno isplaćena novčana primanja u iznosu primljenog najviše za posljednje tri godine računajući od posljednje isplate na koju nije imala pravo. Ako to ne učini u roku što ga odredi nadležno upravno tijelo, naknada štete odnosno povrat nepravilno primljenih iznosa ostvarit će se tužbom pri nadležnom sudu.

(4) Obveza naknade štete za ne pripadajuće pravo odnosno povrat nepravilno isplaćenih iznosa primanja postoji neovisno o tome je li rješenje na temelju kojega je priznato pravo, odnosno na temelju kojeg je isplaćen novčani iznos, poništeno ili izmijenjeno.

GLAVA XII.

KAZNENE ODREDBE

Članak 145.

(1) Novčanom kaznom od 10.000,00 do 300.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj:

1. Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje, ako ne postupi prema odredbi članka 23. stavka 6. ovoga Zakona,

2. pravne osobe ako one ili njihova tijela ne postupe prema odredbi članka 23. stavka 7. i članka 35. stavka 1. ovoga Zakona,

3. Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje, ako ne postupi prema odredbi članaka 152., 153., 154., 155. i 156. ovoga Zakona.

(2) Za prekršaj iz stavka 1. ovoga članka kaznit će se novčanom kaznom od 5.000,00 do 15.000,00 kuna i odgovorna osoba u pravnoj osobi ili čelnik tijela pravne osobe.

Članak 146.

Novčanom kaznom od 10.000,00 do 300.000,00 kuna kaznit će se pravna osoba, a novčanom kaznom od 5.000,00 do 15.000,00 kuna kaznit će se za prekršaj odgovorna osoba u pravnoj osobi ili čelnik tijela pravne osobe ako:

1. pri smještaju u umirovljeničke domove postupi suprotno odredbama ovoga Zakona,
2. pri upisu osoba u obrazovne ustanove postupi suprotno odredbama ovoga Zakona,
3. pri smještaju osoba u učeničke, odnosno studentske domove postupi suprotno odredbama Zakona,
4. zakupodavatelj ne postupi prema odredbama ovoga Zakona.

GLAVA XIII.

PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članak 147.

Povratkom zatočenoga ili nestaloga hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata prestaju se ostvarivati prava na toj osnovi i taj hrvatski branitelj iz Domovinskog rata i članovi njegove obitelji stječu prava utvrđena ovim Zakonom.

Članak 148.

Stupanjem na snagu ovoga Zakona izvršit će se prevođenje svih korisnika invalidskih prava HRVI iz Domovinskog rata, prava na obiteljsku invalidninu na prava utvrđena ovim Zakonom ako je to za korisnika povoljnije, a kojima je status i pravo priznato na temelju:

1. Uredbe o zaštiti žrtava rata za obranu Republike Hrvatske i njihovih obitelji ("Narodne novine" br. 52/91.),
2. Zakona o zaštiti vojnih i civilnih invalida rata ("Narodne novine" br. 33/92., 57/92., 77/92., 58/93., 2/94., 76/94., 108/95., 82/01. i 103/03.),
3. Zakona o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji ("Narodne novine" br. 108/96. i 23/01.),
4. Zakona o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji ("Narodne novine" 94/01., 122/02., 17/04. i 48/04.).

Članak 149.

Stupanjem na snagu ovoga Zakona izvršit će se prevođenje svih korisnika prava na novčanu naknadu u iznosu obiteljske invalidnine ako je to za korisnika povoljnije, na prava utvrđena ovim Zakonom kojima su status i pravo priznati na temelju:

1. Zakona o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata ("Narodne novine" 2/94., 52/94. i 36/95.),
2. Zakona o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji ("Narodne novine" 108/96. i 23/01.),
3. Zakona o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji ("Narodne novine" br. 94/01.,122/02.,17/04. i 48/04.).

Članak 150.

(1) Prevođenje iz članka 148. i 149. ovoga Zakona izvršit će nadležni ured državne uprave u jedinici područne (regionalne) samouprave, odnosno nadležno upravno tijelo Grada Zagreba (u daljnjem tekstu: prvostupanjsko tijelo) pod uvjetima i postupku propisanim ovim Zakonom i propisima donesenim za izvršenje ovoga Zakona po službenoj dužnosti.

(2) Kada se nakon prevođenja priznato pravo priznaje u većem opsegu, pravo se priznaje od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

(3) Rješenja prvostupanjskog tijela o prevođenju podliježu reviziji koju obavlja Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti.

(4) Rok za izvršenje revizije u prevođenju je šest mjeseci.

(5) Prevođenje će se izvršiti u roku 3 godine od stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 151.

(1) Stupanjem na snagu ovoga Zakona izvršit će se prevođenje svih korisnika na stambeno zbrinjavanje (pravo na stan, otkup stana, stambeni krediti) ako je to za korisnika povoljnije.

(2) Prevođenje će izvršiti Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti na temelju ovog Zakona i propisa donesenih za izvršenje ovog Zakona.

(3) Prevođenje će se izvršiti u roku 3 godine od stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 152.

Stupanjem na snagu ovoga Zakona izvršit će se prevođenje prava na obiteljsku mirovinu, novčanu naknadu u iznosu obiteljske mirovine i invalidsku mirovinu, a koja su ostvarena prema Zakonu o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji i drugim

propisima koji su bili na snazi do stupanja na snagu ovoga Zakona na odredbe ovoga Zakona, ako je to za njih povoljnije.

Članak 153.

Stupanjem na snagu ovoga Zakona izvršit će se prevođenje svih prava na naknadu plaće zbog nezaposlenosti hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata, koji na temelju preostale radne sposobnosti primaju naknadu plaće zbog nezaposlenosti do zaposlenja na radnom mjestu koje odgovara njihovoj preostaloj radnoj sposobnosti na teret Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje, a prevest će se na invalidsku mirovinu zbog opće nesposobnosti prema odredbama ovoga Zakona.

Članak 154.

Stupanjem na snagu ovoga Zakona izvršit će se prevođenje svih prava na naknadu plaće hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata u iznosu razlike plaće između plaće koju prima kao zaposlenik i plaće koju bi primao kao pripadnik djelatnog sastava oružanih snaga Republike Hrvatske, a koji su zaposleni na temelju preostale radne sposobnosti, na invalidsku mirovinu zbog profesionalne nesposobnosti za rad prema odredbama ovoga Zakona.

Članak 155.

(1) Stupanjem na snagu ovoga Zakona izvršit će se prevođenje svih prava na naknade u vezi s ostvarivanjem prava na profesionalnu rehabilitaciju, a koji su ta prava ostvarili prema Zakonu o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji, odnosno propisima koji su bili na snazi do stupanja na snagu ovoga Zakona, ako je to za njih povoljnije.

(2) Novim rješenjem odredit će se rok u kojem treba biti završena profesionalna rehabilitacija koja je u tijeku.

Članak 156.

Korisniku mirovine kojem je prema Zakonu o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji ("Narodne novine" 94/01.,122/02.,17/04. i 48/04) određen dodatak uz mirovinu, a koja nakon prevođenja prema odredbi članka 152. ovoga Zakona ostaje zajedno s dodatkom u isplati kao povoljnija, uračunava se u mirovinu iznos tog dodatka i dalje se isplaćuje kao mirovina korisnika.

Članak 157.

Za utvrđivanje vrijednosnog boda u prevođenju prava iz članka 152., članka 153., članka 154. i članka 155. ovoga Zakona određuju se prema osobnom činu i ustrojbenom mjestu hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata na temelju kojeg se isplaćuje mirovina do dana stupanja na snagu ovog Zakona sljedeće osnovice:

Činovi i ustrojbeni mjesta	Osnovice
Vojnik	64.037
Pozornik	68.047
Razvodnik (zastavnik hrm)	72.847
Skupnik	64.740
Zapovjednik desetine	76.884
Zapovjednik voda	81.648
Zapovjednik satnije	97.980
Zamjenik zapovjednika bojne	107.508
Zapovjednik bojne	118.392
Zamjenik zapovjednika brigade	129.276
Zapovjednik brigade	129.276
Desetnik	74.066
Vodnik	79.386
Stožerni vodnik	79.930
Narednik	79.930
Nadnarednik	80.386
Stožerni narednik	83.004
Časnički namjesnik	92.585
Zastavnik	78.783
Poručnik (poručnik korvete)	81.648
Nadporučnik (poručnik fregate)	88.452
Satnik (poručnik bojnog broda)	97.980
Bojnik (kapetan korvete)	107.508
Pukovnik (kapetan fregate)	118.392
Brigadir (kapetan bojnog broda)	129.276
Stožerni brigadir (komodor)	140.160
Brigadni general (komodor)	140.160
Zapovjednik zbornog mjesta	118.392
Zapovjednik zbornog područja	151.056
General-bojnik (kontraadmiral)	151.056
General-pukovnik (viceadmiral)	155.136
General zbora (admiral)	159.216
Zapovjednik obrane grada	118.392
Stožerni general (stožerni admiral)	163.296

Članak 158.

- (1) Prevođenje priznatih prava iz članka 152. do 155. ovoga Zakona izvršiti će Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje u roku od 3 godine od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.
- (2) Postupci započeti prema propisima koji su važili do stupanja na snagu ovoga Zakona, a nisu okončani pravomoćnim rješenjem okončat će se po odredbama ovoga Zakona ako je to hrvatskom branitelju iz Domovinskog rata povoljnije.

Članak 159.

- (1) Pravilnike iz članka 108. ovoga Zakona ministar obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti i ministar obrane Republike Hrvatske donijeti će u roku 90 dana od stupanja na snagu ovoga Zakona.
- (2) Vlada Republike Hrvatske osnovati će poseban fond iz članka 55. ovoga Zakona u roku od 6 mjeseci od dana stupanja na snagu ovoga Zakona.

Članak 160.

Danom stupanja na snagu ovoga Zakona ne primjenjuju se odredbe članka 6. stavka 1., članka 7. i članka 8. stavka 1. Zakona o obilježavanju mjesta masovnih grobnica žrtava Domovinskog rata ("Narodne novine" 100/96) koje su u suprotnosti s člankom 103. ovoga Zakona.

Članak 161.

Danom stupanja na snagu ovoga Zakona prestaje važiti Zakon o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji ("Narodne novine" 94/01., 122/02., 17/04. i 48/04).

Članak 162.

Ovaj Zakon stupa na snagu 1. siječnja 2005.

Klasa : _____
Zagreb, _____

O B R A Z L O Ž E N J E

GLAVA I.

TEMELJNE ODREDBE

Članak 1. utvrđuje područje pravnih odnosa koje se regulira odredbama ovoga Zakona, krug korisnika i njihova prava te se izrijekom navodi da je postupak za ostvarivanje prava propisan ovim Zakonom.

Članak 2.

Stavak 1. definira pojam hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata na način da se pod tim pojmom podrazumijeva osoba koja je kao dragovoljac i pripadnik oružanih snaga Republike Hrvatske organizirano sudjelovala u obrani suvereniteta Republike Hrvatske u Domovinskom ratu. Uz oružane snage čiji je sastav propisan Zakonom o obrani, taksativno je naveden krug osoba koji se smatraju hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata, pa će tako i pripadnici HOS-a i Narodne zaštite koji do sada nisu mogli ostvariti navedeni status, moći na temelju potvrda o statusu hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata izdanim od strane Ureda za obranu MORH-a, ostvarivati sva prava koja su propisana ovim Zakonom za hrvatske branitelje iz Domovinskog rata. Važećim Zakonom pripadnici Narodne zaštite imali su samo, pod određenim uvjetima, prava HRVI iz Domovinskog rata uslijed oštećenja organizma zbog ranjavanja ili ozljede pa nisu mogli ostvariti status HRVI iz Domovinskog rata niti bilo kakva prava uslijed bolesti. Isto tako ni članovi njihovih obitelji nisu mogli steći status člana obitelji poginuloga hrvatskoga branitelja iz Domovinskog rata.

Stavak 2. definira pojam sudjelovanja u obrani suvereniteta Republike Hrvatske odnosno vrijeme neposredne ugroženosti tog suvereniteta kao oružani otpor agresoru i djelovanje u izravnoj svezi s tim otporom u vremenu od 5. kolovoza 1990. do 30. lipnja 1996. godine.

Pod sudjelovanjem u obrani suvereniteta Republike Hrvatske smatrala bi se i obuka i priprema za odlazak na bojište s obzirom na prešutno već priznate statute HRVI na toj osnovi, primjerice ranjavanje uslijed utovara eksplozivnih sredstava u vojarni prilikom priprema za odlazak na bojište i stav Upravnog suda Republike Hrvatske da je takvo stradavanje u izravnoj svezi s obranom suvereniteta Republike Hrvatske.

Stavak 3. definira pojam dragovoljca iz Domovinskog rata kao hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata koji je sudjelovao u obrani njezina suvereniteta najmanje 100 dana zaključno do 15. siječnja 1992., odnosno do dana međunarodnog priznanja Republike Hrvatske.

Stavak 4. propisuje da se potvrdama Ministarstva obrane Republike Hrvatske i Ministarstva unutarnjih poslova dokazuje status hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata s obzirom da su to tijela državne uprave koja vode evidenciju o tim činjenicama i dužna su sukladno članku 171. Zakona o općem upravnom postupku izdavati potvrde. Navedena tijela državne uprave mogu i provoditi postupak za utvrđivanje činjenice o statusu hrvatskog branitelja iz

Domovinskog rata i nakon provedenog postupka izdati potvrdu sukladno članku 172. Zakona o općem upravnom postupku.

Članak 3.

Stavak 1. uvodi pojam smrtno stradaloga hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata za razliku od pojma poginuloga hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata koji je u sebi imao nelogičnost koja se očitovala u činjenici da je status obitelji poginuloga hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata imala ne samo obitelj hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata poginulog u obrani suvereniteta Republike Hrvatske ili umrlog od posljedica zadobivene rane ili ozljede već i obitelj hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata koji je umro od bolesti, pogoršanja ili pojave bolesti. Od točke 1. do 5. razrađuje se pojam smrtno stradaloga hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata te se za razliku od važećeg Zakona u točki 2. uvodi pojam ubijenoga hrvatskog branitelja prilikom zatočenja (primjerice "Ovčara").

U točki 3. i 4. produžuju se rokovi u kojima se smatra da je hrvatski branitelj iz Domovinskog rata umro od posljedica rane ili ozljede sa 31. prosinca 1996. na 31. prosinca 1997.

U točki 4. produžuje se rok u kojem se priznaje status smrtno stradaloga hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata koji je umro od bolesti ili posljedica bolesti i nakon 31. prosinca 1997. uz vještačenje u za to utvrđenim zdravstvenim ustanovama.

Točkom 5. brisan je rok od godinu dana od dana prestanka sudjelovanja u obrani suvereniteta Republike Hrvatske, a najkasnije do 31. prosinca 1997. u kojem se samoubojstvo hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata povezivalo s njegovim sudjelovanjem u obrani suvereniteta Republike Hrvatske. Da bi se priznao status člana obitelji iza smrtno stradalog hrvatskog branitelja koji je počinio samoubojstvo, liječnička povjerenstva u prvom i drugom stupnju moraju utvrditi da je samoubojstvo posljedica psihičke bolesti uzrokovane sudjelovanjem u obrani suvereniteta Republike Hrvatske.

Stavak 2. taksativno navodi osobe koje nisu ostvarile status hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata ali su obavljale vojne ili druge dužnosti po nalogu nadležnih tijela državne vlasti Republike Hrvatske. Za razliku od važećeg Zakona status smrtno stradalih osoba širi se na vatrogasne postrojbe i druge osobe koje su obavljale navedene dužnosti po nalogu nadležnih tijela državne vlasti. Ova odredba omogućuje priznavanje prava i pripadnicima Civilne zaštite ako se dokaže da su stradali u obrani suvereniteta RH te osobama koje su obavljale obavještajnu djelatnost u funkciji obrane suvereniteta RH po nalogu tijela državne vlasti pa su zbog toga izdržavali kaznu zatvora izvan teritorija Republike Hrvatske.

Članak 4. stavci 1. i 2. reguliraju pojam zatočenika u neprijateljskom logoru te uvode i pojam zatočenika u neprijateljskom zatvoru imajući u vidu hrvatske branitelje koji su zbog svoje aktivnosti vezane za obranu suvereniteta Republike Hrvatske niz godina proveli u zatvorima izvan teritorija Republike Hrvatske.

Članak 5. stavci 1. – 4. definiraju pojam hrvatskoga ratnoga vojnog invalida iz Domovinskog rata koji je zadobio oštećenje organizma u obrani suvereniteta Republike Hrvatske na osnovi rane, ozljede bolesti ili zatočenja. Zatočenicima u neprijateljskom logoru priznaje se status HRVI iz Domovinskog rata 20% za stalno bez vještačenja na liječničkim povjerenstvima imajući u vidu patnje tih hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata. Ova odredba bila je regulirana i Zakonom o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji iz 1996.

Prava HRVI iz Domovinskog rata propisuju se i za osobe koje nemaju status hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata i to za pripadnike medicinskog osoblja, ratne izvjestitelje i pripadnike vatrogasnih postrojbi te druge osobe koje su obavljale vojne ili druge dužnosti po nalogu nadležnih tijela državne vlasti Republike Hrvatske uz uvjet da im se utvrdi oštećenje organizma uslijed rane ili ozljede odnosno zatočenja.

Članak 6. propisuje krug osoba koje se smatraju članovima obitelji smrtno stradaloga, zatočenoga ili nestaloga hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata, te se u stavku 2. ovoga članka definira pojam člana uže obitelji smrtno stradaloga, zatočenoga ili nestaloga hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata. Za priznavanje prava na obiteljsku invalidninu izvanbračnom drugu više nije uvjet da je sa smrtno stradalim ili zatočenim ili nestalim hrvatskim braniteljem iz Domovinskog rata imao djece u toj izvanbračnoj zajednici.

Članak 7. nabraja prava hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji koja nisu vezana za oštećenje organizma ili smrtno stradavanje hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata.

Članak 8. nabraja prava na osnovi oštećenja organizma hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata, prava na osnovi gubitka, zatočenja ili nestanka člana obitelji te prava na osnovi materijalnih i drugih potreba korisnika.

Članak 9. u stavku 1. ukazuje na posebne propise kada pitanja iz ovog Zakona nisu regulirana ovim Zakonom, primjerice Zakon o mirovinskom osiguranju kod reguliranja mirovinskih prava koja nisu regulirana ovim zakonom, Zakon o zdravstvenom osiguranju, Obiteljski zakon i drugi.

Strani državljani mogu ostvarivati prava prema ovome Zakonu uz uvjet da ta prava nemaju od države gdje imaju prebivalište.

Članak 10. propisuje zapreke za ostvarivanje prava iz ovoga Zakona koje su istovremeno i zapreke za ostvarivanje statusa hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata.

GLAVA II.

1. PRAVO NA ZDRAVSTVENU ZAŠTITU

Članak 11. veže zdravstvenu zaštitu hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata uz Zakon o zdravstvenom osiguranju i propise donijete na temelju tog Zakona te propisuje oslobađanje od sudjelovanja u pokriću dijela troškova zdravstvene zaštite (participacija) za članove obitelji smrtno stradalog hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata, članove obitelji zatočenoga ili nestaloga hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata i HRVI iz Domovinskog rata kojima je konačnim rješenjem utvrđeno oštećenje organizma od najmanje 30%.

Članak 12. propisuje pravo hrvatskom branitelju iz Domovinskog rata kojemu je rana, ozljeda, bolest ili pogoršanje bolesti neposredna posljedica sudjelovanja u obrani suvereniteta Republike Hrvatske na potpunu medicinsku rehabilitaciju, pravo na sva potrebna ortopedska i druga pomagala, lijekove i liječenje bez naknade (participacije), te pravo prvenstva na

korištenje zdravstvene zaštite u inozemstvu s pratnjom druge osobe, ako mu je potrebno takvo liječenje koje se ne može obaviti u Republici Hrvatskoj.

Stavkom 2. utvrđuje se rok u kojem je Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje dužan osigurati ortopedsko pomagalo.

Stavkom 2. upućuje se na donošenje posebnog pravilnika o uvjetima i načinu ostvarivanja prava na zdravstvenu zaštitu koja nisu utvrđena kao standard iz osnovnog zdravstvenog osiguranja.

2. PRAVA IZ MIROVINSKOG OSIGURANJA

Pravo na starosnu mirovinu

Članci 13. i 14. - Hrvatskim braniteljima koji su ostvarivali pravo na mirovinu pod uvjetima i na način propisan Zakonom o mirovinskom osiguranju (u daljnjem tekstu: ZOMO) ili ranijim općim propisima status hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata nije bio od utjecaja na priznanje prava kao ni na visinu iznosa mirovine, osim što se vrijeme provedeno u Domovinskom ratu priznavalo kao staž osiguranja ili poseban staž u jednostrukom ili dvostrukom trajanju i uračunavalo u ukupan mirovinski staž prilikom ostvarivanja prava na mirovinu.

Novim Zakonom uvodi se povećanje te mirovine za 10 do 30% svakom hrvatskom branitelju iz Domovinskog rata ovisno o vremenu provedenom u Domovinskom ratu, i to:

1. hrvatskom branitelju _____	do 12 mjeseci _____	za	10%
2. hrvatskom branitelju _____	od 12 do 24 mjeseci _____	za	15%
3. hrvatskom branitelju _____	od 24 do 36 mjeseci _____	za	20%
4. hrvatskom branitelju _____	od 36 do 48 mjeseci _____	za	25%
5. hrvatskom branitelju _____	od 48 do 60 mjeseci _____	za	30%
6. dragovoljcu iz Domovinskog rata _____		za	30%

ako ispuni uvjete za priznanje prava na starosnu mirovinu propisane Zakonom o mirovinskom osiguranju i ostvari pravo na tu mirovinu od dana primjene Zakona.

To znači da će hrvatskom branitelju iz Domovinskog rata koji nakon 1. siječnja 2005. ostvari na primjer na temelju 30 godina mirovinskog staža i prosječne plaće od 5.516,00 kn pravo na starosnu mirovinu prema općem propisu u iznosu 1.839,00 kn i koji je u Domovinskom ratu proveo do 12 mjeseci uvećana mirovina za 10% na temelju vremena provedenog u Domovinskom ratu iznositi 2.023,00 kn.

Najviša svota tako povećane mirovine ograničava se na način da tako povećana mirovina ne može iznositi više od mirovine određene na temelju 40 godina ukupnoga mirovinskog staža.

Navedeno se primjenjuje također i u slučaju ostvarivanja prava na prijevremenu starosnu mirovinu.

Pravo na invalidsku mirovinu

Članak 15. propisuje da se, uz već postojeći institut invalidske mirovine zbog opće nesposobnosti za rad kada je uzrok invalidnosti posljedica ranjavanja, ozljede, zatočeništva u logoru, bolesti ili pogoršanja bolesti zadobivene u obrani suvereniteta Republike Hrvatske, uvodi invalidska mirovina zbog profesionalne nesposobnosti za rad iz istih uzroka.

Prema do sada važećem Zakonu o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji (u daljnjem tekstu: Zakon iz 2001.) moguće je ostvariti pravo na invalidsku mirovinu samo zbog opće nesposobnosti za rad kada je nastao trajni gubitak radne sposobnosti.

Uvođenjem navedenog instituta ponovno se vraća mogućnost ostvarivanja prava na invalidsku mirovinu i u slučaju smanjenja radne sposobnosti, što je bilo poznato u ranijem Zakonu o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji (u daljnjem tekstu: Zakon iz 1996.).

Člancima 16.-20. propisan je izračun invalidske mirovine hrvatskom branitelju iz Domovinskog rata kada je uzrok invalidnosti posljedica ranjavanja, ozljede, zatočeništva u logoru, bolesti ili pogoršanja bolesti zadobivene u obrani suvereniteta Republike Hrvatske.

Propisani izračun temelji se na načinu izračuna propisanim odredbama ZOMO-a, kao i Zakonom o pravima iz mirovinskog osiguranja djelatnih vojnih osoba i ovlaštenih službenih osoba (u daljnjem tekstu: Zakon o DVO i OSO).

Posebnost izračuna je u tome što je člankom 17. Zakona propisan poseban polazni faktor koji se različito primjenjuje ovisno o vrsti izračuna invalidske mirovine, i to posebno u slučaju invalidske mirovine hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata bez statusa HRVI ili sa statusom HRVI, zatim invalidske mirovine hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata pripadnika gardijske postrojbe bez statusa HRVI ili sa statusom HRVI, te u slučaju invalidske mirovine hrvatskog branitelja dragovoljca iz Domovinskog rata bez statusa HRVI ili sa statusom HRVI. Izračun invalidske mirovine za pripadnike gardijske postrojbe odnosi se i na pripadnike specijalne policije u vrijeme Domovinskog rata.

Za razliku od ZOMO-a i Zakona o mirovinskom osiguranju DVO i OSO za izračun prosječnoga vrijednosnog boda ne uzima se višegodišnji prosjek ostvarenih plaća tijekom godine nego propisana osnovica prema osobnom činu i ustrojbenom mjestu hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata samo za (jednu) godinu koja prethodi godini ostvarivanja prava na mirovinu.

Mirovina se izračunava na sljedeći način:

osobni bod mirovine (OSB) X aktualna vrijednost mirovine (AVM) X mirovinski faktor (MF)
= mirovina, odnosno OSB x AVM x MF.

Osobni bod (OSB) dobiva se tako da se prosječan vrijednosni bod (PVB) pomnoži s polaznim faktorom (PF) i mirovinskim stažem od 40 godina i poveća za 45%.

Aktualnu vrijednost mirovine (AVM) utvrđuje Upravno vijeće Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje i ona iznosi od 1. srpnja 2004. 46,29 kn.

Prosječan vrijednosni bod (PVB) radi određivanja mirovine utvrđuje se prema vrijednosnom bodu (VB) koji prethodi godini u kojoj se ostvaruje pravo na mirovinu, a vrijednosni bod (VB) tako da se osnovica iz članka 20. Zakona za čin i ustrojbeno mjesto hrvatskog branitelja

iz Domovinskog rata utvrđena za godinu koja prethodi godini u kojoj se ostvaruje pravo na mirovinu podijeli s prosječnom godišnjom plaćom svih zaposlenih u Republici Hrvatskoj za tu kalendarsku godinu.

Primjer:

osnovica za čin BOJNIK _____ = 107.508,00 kn
prosječna godišnja bruto plaća _____ = 67.476,00 kn

PF _____ = 1,5 (hrvatski branitelj sa statusom HRVI, pričuva)

AVM _____ = 46,29 kn

MF _____ = 1,0 (invalidska mirovina, opća nesposobnost)

PVB _____ = osnovica : prosječna god. bruto plaća u RH

OSB = PVB x PF x 40 + 45%

mirovina = OSB x AVM x MF

107.508,00 : 67.476,00 = 1,5933 x 1,5 x 40 = 95,5960 + 45% = 138,6142

138,6142 x 46,29 x 1,0 = 6.416,45 kn

Članak 21. propisuje za hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata koji ostvari pravo na invalidsku mirovinu pod uvjetima i na način propisan Zakonom o mirovinskom osiguranju, na identičan način povećanje svote mirovine ovisno o vremenu sudjelovanja u Domovinskom ratu, te se obrazloženje dano uz članke 13. i 14. Zakona odgovarajuće odnosi i na ovaj članak.

Članak 22. propisuje da hrvatski branitelj iz Domovinskog rata ostvaruje pravo na invalidsku mirovinu prema Zakonu o mirovinskom osiguranju ovisno o uvjetu pokrivenosti radnog vijeka navršanim mirovinskim stažem.

Pravo na profesionalnu rehabilitaciju

Članak 23. propisuje da hrvatski branitelj iz Domovinskog rata kod kojeg postoji preostala radna sposobnost ima pravo na profesionalnu rehabilitaciju te se nakon završene profesionalne rehabilitacije prijavljuje Hrvatskom zavodu za zapošljavanje i pripada mu naknada najduže 12 mjeseci od dana završene profesionalne rehabilitacije.

Pravo na obiteljsku mirovinu

Članci 24. - 30. - obrazloženje odredbi uz članke 13. i 14. Zakona odgovarajuće se odnosi i na ove članke u pogledu izračuna obiteljske mirovine kao i povećanja obiteljske mirovine ovisno o vremenu koje je hrvatski branitelj proveo u Domovinskom ratu. Radi usklađivanja sa člankom 210. Obiteljskog Zakona, priznaje se djeci, posvojenicima i pastorčadi pravo na

obiteljsku mirovinu 12 mjeseci nakon prekida ili završetka redovnog školovanja ako su neuposlana.

Najniža mirovina

Članak 31. uvodi novi pravni institut u odnosu na važeći Zakon, institut najniže mirovine koja se određuje od osnovice koja iznosi 45% prosječne neto plaće svih zaposlenih u Republici Hrvatskoj u godini koja prethodi godini ostvarivanja prava te iznosi za 2003. godinu 1.773,00 kuna. Podatak za 2004. bit će službeno objavljen od Državnog zavoda za statistiku tek u ožujku 2005.

Na temelju te odredbe svi će hrvatski branitelji iz Domovinskog rata, korisnici prava na mirovinu ostvarenu prema općim propisima, a koja je manja od najniže mirovine prema ovom Zakonu, nakon povećanja za 10 do 30% na osnovi vremena provedenog u Domovinskom ratu, ostvariti pravo na najnižu mirovinu prema ovom Zakonu.

Stavkom 3. ovoga članka propisano je bi hrvatski branitelji koji ne bi mogli ostvariti pravo na starosnu mirovinu po općem propisu jer ne ispunjavaju uvjete mirovinskog staža, imali pravo na najnižu mirovinu po ovom Zakonu kada navrše 65 godina starosti (muškarac) ili 60 godina (žena).

U slučaju da hrvatski branitelj dragovoljac ostvari pravo na invalidsku mirovinu prema općim propisima, dakle u slučaju kada je invalidnost nastala uslijed okolnosti nastalih izvan obrane suvereniteta RH, na temelju mirovinskog staža od 15 godina i prosječne plaće od 2.364,00 kn mirovina će iznositi 417,16 kn. Ta mirovina povećana za 30% na osnovi statusa dragovoljca iznositi će 542,31 kn. Umjesto tako povećane mirovine, dragovoljac Domovinskog rata ostvarit će pravo na najnižu mirovinu koja prema sada poznatoj prosječnoj neto plaći svih zaposlenih u RH iznosi 1.773,00 kuna.

Stož u dvostrukom trajanju

Članak 33. propisuje da se vrijeme provedeno u Domovinskom ratu računa ili kao staž osiguranja ili kao poseban staž na dosadašnji način.

Promjena u odnosu na važeći Zakon je u tome što se hrvatskom branitelju iz Domovinskog rata koji je nakon razvojačenja ostvario pravo na novčanu naknadu na osnovi privremene nesposobnosti za rad, sve vrijeme korištenja te naknade priznaje kao poseban staž u jednostrukom trajanju.

Također se hrvatskom branitelju iz Domovinskog rata koji nakon 31. prosinca 1995. nije bio zaposlen ili koji nije ostvario staž osiguranja odnosno poseban staž po drugoj osnovi, a obavljao je zadaće u postrojbama Ministarstva unutarnjih poslova odnosno Ministarstva obrane Republike Hrvatske, to razdoblje računa kao poseban staž u jednostrukom trajanju.

3. PRAVO NA DOPLATAK ZA DJECU

Članak 34. za razliku od posebnog propisa propisuje doplatak za djecu u najvišem predviđenom iznosu za djecu smrtno stradalog hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata i djecu zatočenih i nestalih hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata.

4. PRAVO NA ZAPOŠLJAVANJE

Članak 35.

Stavak 1. i 2. navodi taksativno pravne osobe koje su dužne dati prednost pri zapošljavanju uz propisane uvjete navedenim osobama u ovom stavku i utvrđuju kojim redoslijedom se utvrđuje pravo prednosti pri zapošljavanju.

Nastojalo se otkloniti probleme koje su do sada imale inspekcijske službe zbog nedovoljno jasnog definiranja ove odredbe, a na što su ukazivali i sudovi u radnim sporovima. Tako su primjerice i pravne osobe u vlasništvu ili pretežitom vlasništvu jedinica lokalne samouprave obuhvaćene ovom obvezom jer se kroz sudsku praksu nisu takve pravne osobe mogle podvesti pod pravne osobe u vlasništvu ili pretežitom vlasništvu Republike Hrvatske. Također se navodi pojam javnih ustanova koje su definirane posebnim propisom.

Stavci 3. – 16. utvrđuju koju je dokumentaciju potrebno priložiti, nadležnost inspekcije i rokove za realizaciju te zapreke za ostvarivanje toga prava.

PRAVO NA STAMBENO ZBRINJAVANJE

Članak 36.

Stavak 1. – novina u ovome Zakonu je pravo stradalnika Domovinskog rata na kupnju stana u državnom vlasništvu ili vlasništvu jedinica lokalne samouprave pod povoljnim uvjetima ako isti koriste neprekidno 10 godina.

Stavak 2. propisuje način stambenog zbrinjavanja dodjelom stambenog kredita.

Stavak 3. propisuje koje osobe imaju pravo na stambeno zbrinjavanje i kojom vrstom stambenog kredita.

Stavkom 4. nastavno se priznaje pravo HRVI 100% I. skupine na izgradnju kuće s posebnom prilagodbom prema programu Vlade Republike Hrvatske.

Stavak 5. propisuje prednost pri ostvarivanju prava na stambeno zbrinjavanje.

Stavak 6. propisuje pravo roditeljima smrtno stradalog hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata koji nije stambeno zbrinut (II. nasljedni red) na najam stana do svoje smrti sa zaštićenom najamninom bez prava otkupa.

Stavcima 7., 8. i 9. propisuje se način ostvarivanja prava na stambeno zbrinjavanje za djecu, članove uže obitelji u slučaju smrti HRVI iz Domovinskog rata te se propisuje da je pravomoćno rješenje o trajno utvrđenom statusu temelj za stambeno zbrinjavanje po ovom Zakonu.

Članak 37. utvrđuje zapreke za stambeno zbrinjavanje koje su u odnosu na prethodni Zakon detaljnije utvrđene.

Članak 38. određuje redoslijed prava na stambeno zbrinjavanje te oblike korištenja dodijeljenoga stambenog kredita.

Članci 39. i 40. propisuju na koji se način provodi organizirana izgradnja, te ustupanje građevinskog zemljišta i komunalnog opremanja od strane jedinica lokalne samouprave.

Važeći Zakon omogućuje stambeno zbrinjavanje u organiziranoj izgradnji stradalnicima Domovinskog rata koji su imali prebivalište u mjestu zbrinjavanja u vrijeme stradanja, dok se Prijedlogom ovog Zakonom daje pravo istima ako su imali prebivalište ili boravište u mjestu zbrinjavanja neprekidno 5 godina.

Također se komunalno opremanje stambenog objekta (koje provode jedinice lokalne samouprave) više ne uvjetuje dodjelom stambenog kredita, odnosno podnošenjem zahtjeva za dodjelu istoga.

Novina u ovom Zakonu je da se jedinicama lokalne samouprave daje mogućnost provođenja izgradnje objekata za potrebe osoba koje imaju pravo na stambeno zbrinjavanje dodjelom kredita i mimo utvrđene Liste ako imaju prebivalište na području te jedinice lokalne samouprave.

Članak 41. utvrđuje na koji se način osiguravaju sredstva za provođenje stambenog zbrinjavanja, a novina je da su sredstva ostvarena otplatom kredita te prodajom kuća i stanova prihod Ministarstva obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti.

Člankom 42. propisan je popust pri otplati stambenog kredita sukladno postotku oštećenja organizma te visina iznosa kamatnih stopa.

Članak 43. propisuje stambenu površinu sukladno broju članova kućanstva stradalnika Domovinskog rata, a koji ostvaruju pravo na stambeno zbrinjavanje.

Članak 44. utvrđuje iznos stambenog kredita za kupnju stana po m² tako da je on utvrđen kao etalonska cijena građenja u iznosu 700 eura po m² korisne površine stana, a koja sadrži sve troškove u vezi s izgradnjom (projektiranje, građenje, nadzor i dr.) uključujući i porez na dodanu vrijednost, izuzev troškova koji se odnose na zemljište, uređenje komunalne infrastrukture i priključke građevine na infrastrukturu (podatak o etalonskoj cijeni građenja ("Narodne novine" broj 1/02.).

Novina u odnosu na prethodni Zakon je smanjenje iznosa kredita za kupnju stana za 30% u organiziranoj izgradnji za stanove izgrađene na području posebne državne skrbi ili u naseljima manjim od 15.000 stanovnika ako su prema podacima porezne uprave tržišne cijene novoizgrađenih stanova u tim naseljima manje od 700 eura po m².

Također se u ovome članku utvrđuje iznos stambenog kredita po kategorijama potrebnih radova za poboljšanje uvjeta stanovanja i dogradnju stambenog objekta prema Pravilniku o načinu utvrđivanja visine kredita za stambeno zbrinjavanje HRVI Domovinskog rata i članova obitelji poginuloga, umrloga, zatočenoga ili nestaloga hrvatskog branitelja ("Narodne novine" broj 78/03.).

Članak 45. propisuje kao novinu u Zakonu mogućnost prava na stambeno zbrinjavanje u određenom iznosu stambenog kredita i osobama kojima je djelomično obnovljena kuća, ali nije izvršena faza potpunog dovršenja građevine (izvedene su I. – IV. faze obnove).

Članak 46. određuje iznos kredita za kupnju stana ili kuće u vlastitoj organizaciji.

Članak 47. propisuje podzakonski akt koji će pobliže urediti pitanja vezana za stambeno zbrinjavanje stradalnika Domovinskog rata..

Članci 48. i 49. uređuju stambeno zbrinjavanje otkupom stana članova obitelji smrtno stradaloga hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata i HRVI I. – IV. skupine.

Novina ovog Zakona je prenošenje prava upravljanja stanovima koje koriste stradalnici Domovinskog rata u vlasništvu Republike Hrvatske, a na upravljanju su Ministarstva unutarnjih poslova, Ministarstva obrane, Ministarstva pravosuđa, Agencije za pravni promet i posredovanje nekretninama te Ureda za državnu imovinu Republike Hrvatske.

Članak 50. propisuje da Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti obavlja sve stručne poslove i druge poslove koji se odnose na stambeno zbrinjavanje.

6. PRAVO NA DIONICE, ODNOSNO UDJELE U TRGOVAČKIM DRUŠTVIMA BEZ NAPLATE

Članak 51. propisuje pravo na dionice odnosno udjele u trgovačkim društvima iz portfelja Hrvatskog fonda za privatizaciju krugu osoba koje su već utvrđene Zakonom o fondu hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji. Ovaj članak Prijedloga Zakona upućuje na Zakon o privatizaciji i Zakon o fondu hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji.

Članak 52. propisuje da su osobe iz prethodnog članka oslobođene plaćanja poreza na promet dionica.

7. OSTALA PRAVA

PREDNOST PRI UPISU U OBRAZOVNE USTANOVE

Članak 53. propisuje pravo na izravan upis u srednje škole i visoka učilišta pod određenim uvjetima djeci navedenih korisnika iz ovoga Zakona. Osnovni uvjet je da prijeđu razredbeni prag, odnosno da zadovolje na ispitu sposobnosti i darovitosti.

PRAVO NA STIPENDIJU

Članci 54. i 55. za razliku od važećeg Zakona uvode osim prava na stipendiju tijekom redovitoga srednjoškolskog obrazovanja i redovitoga dodiplomskog studija i pravo na naknadu dijela troškova školarine poslijediplomskih studija na visokim učilištima budući da je Ministarstvo znanosti, obrazovanja i športa izradilo Pravilnik o dodjeljivanju državnih stipendija redovitim studentima dodiplomskih studija i naknada dijela troškova školarine studentima poslijediplomskih studija ("Narodne novine" broj 151/02). I nadalje je u nadležnosti Vlade Republike Hrvatske da osnuje fond za stipendiranje osoba iz članka 54. Zakona. Novina je također da se ovo pravo priznaje dragovoljcu i djeci dragovoljca.

PREDNOST PRI SMJEŠTAJU U UČENIČKE I STUDENTSKE DOMOVE

Članak 56. propisuje prednost pri smještaju u učeničke i studentske domove za utvrđen krug osoba uz utvrđeni cenzus, odnosno prihodi po članu kućanstva ne smiju prelaziti 30% proračunske osnovice, a što prema važećoj proračunskoj osnovici iznosi 997,80 kuna.

PRAVO NA BESPLATNE UDŽBENIKE

Članak 57. propisuje pravo za utvrđeni krug osoba na besplatne udžbenike uz uvjet da prihodi po članu kućanstva ne prelaze gore navedeni cenzus. Iznos sredstava osigurava Ministarstvo branitelja, obitelji i međugeneracijske solidarnosti, a postupak priznavanja razrađuje se pravilnikom.

PREDNOST PRI ZAKUPU POSLOVNOG PROSTORA

Članak 58. propisuje pravo prednosti pri zakupu poslovnog prostora za navedeni krug korisnika iz ovoga Zakona i to jednokratno uz utvrđene uvjete. Ovo pravo priznaje se i dragovoljcu iz Domovinskog rata.

PRILAGODBA PRILAZA DO ZGRADE

Članak 59. propisuje pravo najtežih HRVI iz Domovinskog rata da im se prilagodi prilaz do zgrade i stan za kretanje u kolicima. Način prilagodbe utvrđen je posebnim propisima.

CARINSKE I POREZNE OLAKŠICE

Članak 60.

Stavak 1. – nastavno se priznaje HRVI iz Domovinskog rata I. skupine pravo na dodjelu u vlasništvo osobnog automobila uz prilagodbe svakih 7 godina.

Stavak 2. – nastavno se priznaju carinske i porezne olakšice članovima obitelji smrtno stradalih, zatočenih i nestalih hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata ako to pravo do sada nisu iskoristili.

Stavak 3. propisuje pravo HRVI iz Domovinskog rata II. - IV. skupine s oštećenjem funkcije svih ekstremiteta, a ne kao u važećem Zakonu samo uslijed oštećenja funkcije donjih ekstremiteta, na uvoz osobnog automobila uz carinske i porezne olakšice svakih 5 godina. Ovo pravo nastavno se priznaje i HRVI iz Domovinskog rata II. do IV. skupine s oštećenjem vida.

Stavci 4. – 9. propisuju način realizacije povlastica iz članaka 1.- 3., te nadležnost Vlade Republike Hrvatske za donošenje provedbenih propisa.

Članak 61.

Stavak 1. propisuje oslobađanje plaćanja carine i poreza na dodanu vrijednost na ortopedska pomagala za HRVI iz Domovinskog rata koja su im prijeko potrebna.

Stavak 62. propisuje carinske i porezne olakšice kod uvoza strojeva i opreme za obavljanje gospodarske i samostalne profesionalne djelatnosti. Ovo pravo daje se po prvi puta i dragovoljcu iz Domovinskog rata.

OSLOBOĐENJE OD PLAĆANJA NAKNADE ZA PRENAMJENU POLJOPRIVREDNOG ZEMLJIŠTA

Članak 62. propisuje kao jednokratno pravo na prenamjenu poljoprivrednog zemljišta za izgradnju stambenog, gospodarskog, poslovnog ili javnog objekta i to članovima obitelji smrtno stradaloga, zatočenoga ili nestaloga hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata, HRVI iz Domovinskog rata i hrvatskom branitelju iz Domovinskog rata.

OSLOBOĐENJE OD PLAĆANJA SUDSKIH, UPRAVNIH I JAVNOBILJEŽNIČKIH PRISTOJBI

Članak 63. propisuje da su navedeni korisnici prava iz ovoga Zakona i nadalje oslobođeni sudskih, upravnih i javnobilježničkih pristojbi i to u postupku ostvarivanja prava iz ovoga Zakona.

PRAVO NA OBNOVU

Članak 64. propisuje pravo na obnovu u ratu uništenih ili oštećenih stambenih zgrada prema Zakonu o obnovi. Ovo pravo kao oblik stambenog zbrinjavanja isključuje pravo na dodjelu stana uz iznimke navedene uz obrazloženje članka 45. ovoga Zakona.

GLAVA III.

PRAVA HRVI IZ DOMOVINSKOG RATA NA OSNOVI OŠTEĆENJA ORGANIZMA

Članak 65.

Stavak 1. definira oštećenje organizma u smislu ovoga Zakona na temelju kojeg se može priznati status HRVI iz Domovinskog rata te se HRVI iz Domovinskog rata kao i do sada razvrstavaju u 10 skupina s time da se HRVI iz Domovinskog rata sa 100 % oštećenja organizma razvrstavaju u I. skupinu ako im je za redovan život potrebna njega i pomoć druge osobe odnosno u II. skupinu ako im njega i pomoć druge osobe nije neophodno potrebna.

Stavak 2. propisuje postupak kod priznavanja prava invalidu koji je zadobio više oštećenja organizma na različitim osnovama. Novina u ovom Zakonu je da invalid može odlučiti koji status će mu se priznati iako je generalno utvrđeno da se status priznaje prema oštećenju organizma s najvećim postotkom. Tako će primjerice civilni invalid rata koji ima oštećenje organizma uslijed ranjavanja od eksplozivnih naprava 70%, a koji je u obrani suvereniteta Republike Hrvatske obolio i na toj osnovi ima status HRVI 40% moći birati status HRVI iz Domovinskog rata ako smatra da mu je to povoljnije, a neće mu biti kao do sada po sili Zakona priznat status CIR-a jer je utvrđen najveći postotak..

Stavak 3. propisuje da status HRVI iz Domovinskog rata uslijed pogoršanja bolesti ili pojave bolesti ne može iznositi više od 80%. Tu se misli na bolesti koje su se tijekom rata znatno pogoršale ili su bolesti nepoznate etimologije pa su se pojavile uslijed stresogenih faktora tijekom Domovinskog rata.

Stavak 4. propisuje posebnu skrb za oboljele od PTSP-a.

Stavak 5. propisuje da oštećenja organizma iz ovoga Zakona ocjenjuju liječnička povjerenstva u prvom i drugom stupnju.

1. OSOBNA INVALIDNINA

Članak 66.

Stavak 1. propisuje da je osobna invalidnina osnovno pravo HRVI iz Domovinskog rata na osnovi oštećenja organizma i na temelju tog prava se ostvaruju i sva ostala prava. Osobna invalidnina isplaćuje se mjesečno.

Stavak 2. propisuje mjesečni iznos invalida I. skupine, a to je 115 % od utvrđene proračunske osnovice u Republici Hrvatskoj (3. 824,90 kuna).

Stavak 3. propisuje osobne invalidnine za HRVI II. – X. skupine i to u postotku od gore navedene osobne invalidnine invalida I. skupine.

2. DOPLATAK ZA NJEGU I POMOĆ DRUGE OSOBE

Članak 67.

Stavak 1. propisuje da se doplatka za njegu i pomoć druge osobe priznaje HRVI 100 % I. skupine, a HRVI II. – IV. skupine ako je ukupno oštećenje organizma iz Domovinskog rata i oštećenje organizma izvan okolnosti obrane suvereniteta Republike Hrvatske jednako oštećenju organizma invalida 100% I. skupine.

Stavak 2. ovisno o stupnju potrebe za njegom i pomoći doplatka za njegu i pomoć druge osobe priznaje se u prvom ili drugom stupnju.

Članak 68. propisuje iznose doplatka za njegu i pomoć druge osobe I. stupnja u iznosu 100% osnovice osobne invalidnine invalida I. skupine te II. stupnja u iznosu 66% te osnovice.

Članak 69. – HRVI iz Domovinskog rata ne pripada pravo na doplatku za njegu i pomoć druge osobe za vrijeme liječenja u zdravstvenoj ustanovi.

3. ORTOPEDSKI DOPLATAK

Članak 70. propisuje da pravo na ortopedski doplatku imaju HRVI iz Domovinskog rata kojima je utvrđeno teže oštećenje organizma te je došlo do amputacije ekstremiteta, teškog oštećenja funkcije ekstremiteta ili potpunog gubitka vida na oba oka.

Članak 71. propisuje da je osnovica za određivanje ortopedskog doplatka mjesečni iznos osobne invalidnine invalida I. skupine te da se ortopedski doplatku razvrstan u četiri skupine priznaje u postotku od te osnovice.

PRAVO NA MEDICINSKU ODNOSNO FIZIKALNU REHABILITACIJU

Članak 72. propisuje da svi HRVI, a ne samo HRVI I. – IV. skupine kao što je to propisano važećim Zakonom, a iznimno od uvjeta redovne zdravstvene zaštite, imaju pravo na medicinsku odnosno fizikalnu rehabilitaciju sukladno uvjetima koji budu propisani Pravilnikom koji donosi ministar obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti uz suglasnost ministra zdravstva i socijalne skrbi.

4. NAKNADA TROŠKOVA PRIJEVOZA

Članak 73. propisuje pravo korisnika prava po ovom Zakonu na naknadu troškova prijevoza u drugo mjesto radi pregleda pred liječničkim povjerenstvom odnosno korištenja medicinske ili fizikalne rehabilitacije. Naime, kod priznavanje statusa HRVI i pripadajućih prava na osnovi oštećenja organizma, priznavanja prava na opskrbinu ako se utvrđuje nesposobnost za privređivanje i priznavanju prava na pripomoć u kući obvezan je osobni pregled pred liječničkim povjerenstvom u prvom stupnju, a pred liječničkim povjerenstvom u drugom stupnju ako se radi o najtežim oštećenjima organizma i ako to stranka u postupku izričito traži u žalbi.

5. PRAVO NA JEDNOKRATNU NOVČANU POMOĆ

Članak 74. propisuje da će Vlada Republike Hrvatske propisati uvjete i postupak za priznavanje jednokratne novčane pomoći članovima obitelji smrtno stradalih hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata, HRVI iz Domovinskog rata i hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata. Važeća Uredba o jednokratnoj novčanoj pomoći koju je Vlada Republike Hrvatske donijela 12. svibnja 1992. derogirana je putem Zakona o izvršenju proračuna budući da su isplate jednokratne novčane pomoći osigurane samo za članove obitelji hrvatskih

branitelja iz Domovinskog rata nakon ekshumacije i identifikacije nestaloga hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata.

GLAVA IV.

PRAVA NA OSNOVI GUBITKA, ZATOČENJA ILI NESTANKA ČLANA OBITELJI

1. OBITELJSKA INVALIDNINA

Članak 75. propisuje da je obiteljska invalidnina osnovno pravo na temelju kojeg članovi obitelji smrtno stradaloga hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata ostvaruju i sva ostala prava.

Članak 76. propisuje uvjete pod kojim članovi uže obitelji smrtno stradaloga hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata (udovica, odnosno udovac, djeca, posvojenici i pastorčad) ostvaruju pravo na obiteljsku invalidninu. Novina u ovom Zakonu je da djeca, posvojenici i pastorčad imaju pravo na obiteljsku invalidninu za vrijeme služenja vojnog roka nakon prestanka redovnog školovanja ako je služenje započelo najkasnije 12 mjeseci nakon prestanka redovnog školovanja.

Članak 77. nastavno propisuje pravo na obiteljsku invalidninu roditeljima, očuhu, maćehi i posvojitelju uz propisane uvjete iako je pravo na obiteljsku invalidninu priznato članovim uže obitelji.

Članak 78.

Stavak 1. propisuje iznos obiteljske invalidnine koja se kao i kod ostalih invalidskih prava iz ovoga Zakona računa od mjesečnog iznosa osobne invalidnine invalida I. skupine (115% proračunske osnovice u RH).

Stavak 2. propisuje da se obiteljska invalidnina iza smrtno stradaloga hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata povećava se s važećih 40% na 50% od osnovice.

Stavak 3. propisuje da se obiteljska invalidnina iz umrlog HRVI I. – IV. skupine koji je do smrti koristio doplatka za njegu i pomoć druge osobe povećava s važećih 15% na 25% od osnovice. Osim toga brišu se zapreke za korištenje ove obiteljske invalidnine iz važećeg Zakona koje određuju da korisnik ne smije biti zaposlen, baviti se privrednom ili profesionalnom djelatnošću ili biti korisnik mirovine. Zbog navedenih zapreka samo je neznatan broj članova obitelji iza umrlog HRVI I. do IV. skupine koji je do smrti koristio doplatka za njegu i pomoć druge osobe ostvario pravo na ovu obiteljsku invalidninu.

Stavci 4. i 5. propisuju da se obiteljska invalidnina koju koristi više članova obitelji povećava za 50% za svakog sukorisnika, a pripada im u jednakim dijelovima.

Stavak 6. propisuje da se roditeljima koji nisu u radnom odnosu i koji nisu korisnici mirovine prema ovom Zakonu ili po propisima o mirovinskom osiguranju veće od 50 % proračunske osnovice (1.663,00 kuna) priznaje obiteljska invalidnina za jednog roditelja 70% od osnovice, a za oba roditelja 100% od osnovice.

Stavak 7. propisuje da djeca, posvojenici i pastorčad imaju pravo na obiteljsku invalidninu najduže 24 mjeseca nakon prekida ili prestanka redovnog školovanja, a ne kao do sada 12 mjeseci i to samo nakon prestanka, a ne i prekida redovnog školovanja.

Članak 79. propisuje da članovi obitelji mogu primati obiteljsku invalidninu u nesmanjenom iznosu na osnovi dviju i više osoba, a korištenje osobne invalidnine nije zapreka za primanje obiteljske invalidnine.

POVEĆANA OBITELJSKA INVALIDNINA

Članak 80. propisuje i nadalje pravo za roditelje čije je jedino dijete smrtno stradalo u obrani suvereniteta Republike Hrvatske na obiteljsku invalidninu povećanu za 50%. Činjenica da su roditelji imali i druge djece koja su sva smrtno stradala ili umrla do podnošenja zahtjeva nije zapreka za povećanu obiteljsku invalidninu.

Članak 81.

Stavak 1. propisuje pravo na uvećanu obiteljsku invalidninu uz pravo na obiteljsku invalidninu roditeljima i bračnom drugu koji nemaju djece odnosno imaju jedno ili više djece koja su sva nesposobna za privređivanje.

Stavak 2. uvećana obiteljska invalidnina priznaje se i djeci bez obaju roditelja.

Stavci 3., 4. i 5. propisuju iznos uvećane obiteljske invalidnine (34,50 % mjesečno od iznosa osobne invalidnine invalida I. skupine sada iznosi 1.319,59 kuna) te da svakom sukorisniku pripada pravo na uvećanu obiteljsku invalidninu ako više osoba ispunjava uvjete za uvećanu obiteljsku invalidninu. Korisnici koji ispunjavaju uvjete na uvećanu obiteljsku invalidninu iza više osoba, mogu je primati samo iza jedne osobe.

4. PRAVA ČLANOVA OBITELJI ZATOČENOGA ILI NESTALOGA HRVATSKOG BRANITELJA IZ DOMOVINSKOG RATA

Članak 82.

Stavak 1. propisuje pravo članovima obitelji zatočenoga ili nestaloga hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata na novčanu naknadu u iznosu obiteljske invalidnine, povećane i uvećane obiteljske invalidnine i novčanu naknadu u iznosu obiteljske mirovine.

Stavak 2. propisuje da bračni drug i djeca mogu paralelno primati novčanu naknadu iz stavka 1. ovoga članka sa roditeljima zatočenoga ili nestaloga hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata.

Stavak 3. propisuje da se pravo na novčanu naknadu stječe po postupku i na način za obiteljsku invalidninu, ali je novina da se nakon ekshumacije i identifikacije priznaje pravo na obiteljsku invalidninu po službenoj dužnosti tako da nema prekida u kontinuitetu primanja između naknade u iznosu obiteljske invalidnine i obiteljske invalidnine.

Stavak 4. propisuje pravo na zdravstvenu zaštitu članovima obitelji zatočenoga ili nestaloga hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata ako je ne ostvaruje po drugoj osnovi budući da ima i takvih korisnika.

6. PRAVO NA OBITELJSKU INVALIDNINU IZA SMRTI HRVI IZ DOMOVINSKOG RATA

Članak 83. propisuje da bračni drug i djeca imaju pravo na obiteljsku invalidninu u iznosu 25% od osnovice iza umrlog HRVI iz Domovinskog rata I. – IV. skupine koji je do smrti koristio doplatak za njegu i pomoć druge osobe. Ovo pravo nije vezano nikakvim rokovima smrti HRVI iz Domovinskog rata niti je ograničeno kao do sada, a što je navedeno uz komentar članka 78. stavaka 3. ovoga Zakona. Roditelji imaju pravo na ovu obiteljsku invalidninu ako članovi uže obitelji ne koriste to pravo i ako im je umrli bio jedino dijete.

GLAVA V.

PRAVO NA OSNOVU MATERIJALNIH I DRUGIH POTREBA KORISNIKA

1. PRAVO NA POSEBNI DOPLATAK

Članak 84. nastavno priznaje svim HRVI iz Domovinskog rata posebni doplatak u iznosu 50% pripadajućeg iznosa osobne invalidnine ako nije zaposlen, ne prima mirovinu ni novčanu naknadu zbog profesionalne rehabilitacije.

2. PRAVO NA USLUGE OSOBE ZA PRUŽANJE NJEGE I POMOĆI

Članak 85. propisuje da svi HRVI I. skupine mogu koristiti usluge njegovatelja kojem Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti isplaćuje naknadu plaće u iznosu osobne invalidnine invalida I. skupine te doprinose iz mirovinskog i zdravstvenog osiguranja.

Članak 86. propisuje da će ministar obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti posebnim pravilnikom propisati uvjete koje mora ispunjavati osoba koja pruža njegu i pomoć HRVI 100 % I. skupine te način i postupak za ostvarivanje prava.

3. PRAVO NA OPSKRBNINU

Članak 87. propisuje krug osoba koje imaju pravo na opskrbninu uz uvjet da su nesposobne za privređivanje.

Članci 88. i 89. propisuju uvjete i zapreke za priznavanje prava na opskrbninu te prihode po članu kućanstva koji ne smiju prelaziti utvrđeni cenzus, 30% od utvrđene proračunske osnovice (sada je to 997,80 kuna).

Novina je što primanje stalne socijalne pomoći više nije apsolutna zapreka za primanje opskrbnine jer su se hrvatski branitelji iz Domovinskog rata koji su primali stalnu socijalnu pomoć morali odreći iste pa su do priznavanja prava na opskrbninu bili bez ikakvih prihoda.

Sukorisnicima invalidnina pripada jedna opskrbnina.

Članak 90. propisuje tko se po ovom Zakonu smatra nesposobnim za privređivanje. Napominjemo da se nesposobnost za privređivanje hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i dalje propisuje za muškarca kad navrší 50 godina, a za ženu kad navrší 40 godina odnosno prije toga uz ocjenu o nesposobnosti za privređivanje na liječničkom povjerenstvu.

Članci 91. i 92. propisuju osnovicu za određivanje opskrbnine (33% od utvrđene proračunske osnovice u Republici Hrvatskoj) i način isplate opskrbnine sukorisnicima. Puni iznos opskrbnine prema važećoj proračunskoj osnovici iznosi 1.097,58 kuna.

Članci 93. i 94. propisuju pravo i uvjete na opskrbninu uvećanu za 50 % ako se radi o samohranom korisniku opskrbnine. Prema važećoj proračunskoj osnovici opskrbnina za samohranog korisnika iznosi 1.646,37 kuna.

Članci 95. - 100. propisuju način izračuna opskrbnine ovisno o prihodima korisnika opskrbnine i članova njegova kućanstva.

4. PRAVO NA DOPLATAK ZA PRIPOMOĆ U KUĆI

Članak 101. propisuje da korisnik opskrbnine koji ne može zbog zdravstvenog stanja sam ispunjavati osnovne životne potrebe ima pravo na doplatu za pripomoć u kući koji iznosi 23% od proračunske osnovice (prema važećoj proračunskoj osnovici taj doplatu je 764,98 kuna).

5. PREDNOST PRI SMJEŠTAJU U UMIROVLJENIČKE DOMOVE

Članak 102. propisuje pravo prednosti pri smještaju u umirovljeničke domove za razliku od važećeg Zakona i za sve HRVI iz Domovinskog rata, a ne samo za HRVI I. – IV. skupine.

6. OBILJEŽAVANJE MJESTA MASOVNIH GROBNICA ŽRTAVA IZ DOMOVINSKOG RATA

Članak 103. propisuje da će Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti donositi godišnji plan o obilježavanju mjesta masovnih grobnica žrtava iz Domovinskog rata na temelju Programa Vlade Republike Hrvatske. Iako je Zakonom o obilježavanju mjesta masovnih grobnica žrtava iz Domovinskog rata ("Narodne novine" broj 100/96.) propisano da Ministarstvo kulture skrbi o provedbi programa obilježavanja mjesta masovnih grobnica, u praksi sve poslove vezane za obilježavanje mjesta masovnih grobnica obavlja Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti (do 2003. Ministarstvo branitelja iz Domovinskog rata). Isto tako Program obilježavanja mjesta masovnih grobnica ne donosi Sabor Republike Hrvatske, kako to propisuje navedeni Zakon, već Vlada Republike Hrvatske. Na taj se način ovim člankom regulira zatečeno stanje.

7. OSIGURAVANJE TROŠKOVA POGREBA UZ ODAVANJE VOJNE POČASTI

Članak 104. propisuje za razliku od važećeg Zakona pravo na troškove ukopa uz odavanje vojne počasti za sve hrvatske branitelje iz Domovinskog rata ako obitelj pravovremeno obavijesti Ministarstvo. Napominjemo da je Predsjednik Republike Hrvatske i vrhovni zapovjednik Oružanih snaga donio 13. rujna 2004. Odluku o izmjenama i dopunama Službovnika Oružanih snaga kojim se propisuje da se uz odavanje vojne počasti sahranjuju pričuvne vojne osobe prema pisanom zahtjevu članova uže obitelji i pisanoj odluci ministra obrane.

GLAVA VI.

SREDSTVA ZA PROVOĐENJE ZAKONA

Članak 105. generalno utvrđuje proračunsku osnovicu kao osnovicu za utvrđivanje prava iz ovoga Zakona.

GLAVA VII.

NADZOR

Članak 107. propisuje nadležnost ministarstava u vršenju upravnog nadzora nad primjenom odredbi ovoga Zakona, te nadležnih inspekcija u inspekcijskom nadzoru.

GLAVA VIII.

PROVEDBENI PROPISI ZA IZVRŠENJE OVOGA ZAKONA

Članak 108. taksativno navodi provedbene propise za izvršenje ovoga Zakona. Provedbeni propisi koji se odnose na oštećenja organizma korisnika donosi ministar obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti uz suglasnost ministra zdravstva i socijalne skrbi. Provedbeni propis za provedbu članka 20. i 157. Zakona donosi ministar obrane Republike Hrvatske.

GLAVA IX.

POČETAK, TRAJANJE I PRESTANAK PRAVA

Članak 109. propisuje nadležnost za utvrđivanje statusa iz ovoga Zakona i upućuje na postupak za utvrđivanje pojedinog statusa. U stavku 1. ovoga članka propisuje se nadležnost i postupak za utvrđivanje statusa hrvatskog branitelja iz Domovinskog rata za pripadnike naoružanih odreda Narodne zaštite i HOS-a.

Članci 110. - 121. propisuju početak i trajanje prava iz ovoga Zakona i zapreke za ostvarivanje prava (primjerice stupanje u brak kod korisnika obiteljske invalidnine, zlorabljenje ili grubo zanemarivanje roditeljskih dužnosti te oduzimanje roditeljskog prava).

GLAVA X.

POSTUPAK ZA OSTVARIVANJE PRAVA

Članak 122. nastavno propisuje da prvostupanjski postupak za priznavanje prava iz ovoga Zakona provode uredi državne uprave u županijama i Gradu Zagrebu s time da je decidirano navedeno da oni odlučuju u prvom stupnju i o statusu i pravima stradalih pirotehničara što je i do sada bila praksa, ali je važeći Zakon propustio to regulirati vezano za Zakon o izmjenama i dopunama zakona o razminiranju.

Novina je u ovom Zakonu da bi Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti pružalo stručnu i pravnu pomoć hrvatskim braniteljima iz Domovinskog rata i članovima njihovih obitelji putem svojih područnih jedinica osnovanih u svakoj županiji i Gradu Zagrebu pa bi na taj način korisnici i budući korisnici iz Zakona brže i lakše dolazili do informacija o načinu ostvarivanja pojedinih prava.

Članak 123. propisuje pravovaljanu dokumentaciju za priznavanje pojedinog statusa i prava iz ovoga Zakona. Za razliku od važećeg Zakona znatno je smanjen obujam tražene dokumentacije, a propisana je samo ona koja se pokazala kroz praksu kao nužna. Primjerice više se ne propisuje kao obvezan dokaz izvadak iz ratnog dnevnika postrojbe budući da se činjenica ranjavanja ili ozljeda može dokazati i potvrdom o stradavanju izdanom od nadležne postrojbe u kojoj mora biti navedeno, pripadnost postrojbi, vrijeme, mjesto i okolnosti stradavanja. Također se više ne propisuje obveznost potvrde o pripadnosti postrojbi, budući su podaci o tome sadržani u potvrdi o stradavanju.

Na taj način će se pojednostaviti i ubrzati postupak priznavanja statusnih prava iz ovoga Zakona.

Stavak 1. točka 8. propisuje, za razliku od važećeg Zakona, da je pravovaljana dokumentacija za priznavanje statusa HRVI iz Domovinskog rata na osnovi bolesti, smrti uslijed bolesti i samoubojstva, medicinska dokumentacija iz razdoblja 10 godina nakon prestanka sudjelovanja u obrani suvereniteta Republike Hrvatske, a i nakon toga roka uz

vještačenje u za to određenim zdravstvenim ustanovama o tome je li bolest moguća posljedica sudjelovanja u obrani suvereniteta Republike Hrvatske.

Članak 124. produžuje rok za priznavanje prava na obiteljsku invalidninu iza osobe umrle od bolesti koja je posljedica sudjelovanja u obrani suvereniteta Republike Hrvatske na 12 mjeseci od dana stupanja na snagu Zakona ako je osoba umrla prije stupanja na snagu Zakona, a na osnovi smrti osobe koja je umrla nakon stupanja na snagu Zakona 12 mjeseci nakon smrti te osobe. Važeći Zakon zatvorio je rok za podnošenje zahtjeva iza smrti osobe koja je umrla od bolesti ili izvršila samoubojstvo 31. prosinca 2002.

Članak 125. produžuje rok za podnošenje zahtjeva za priznavanje statusa HRVI iz Domovinskog rata na osnovi bolesti 12 mjeseci od stupanja na snagu ovoga Zakona. Važeći Zakon zatvorio je taj rok 7. svibnja 2002.

Članci 126. - 128. propisuju sastav i način rada liječničkih povjerenstava u prvom i drugom stupnju prilikom ocjene oštećenja organizma, nesposobnosti za privređivanje ili utvrđivanja uzročne veze smrti sa sudjelovanjem u obrani suvereniteta Republike Hrvatske.

Članci 129. - 131. propisuju način i postupak ocjene zakonitosti revizije prvostupanjskog rješenja koju provodi Ministarstvo obitelji, branitelja i međugeneracijske solidarnosti. U postupku revizije pribavlja se nalaz i mišljenje drugostupanjskoga liječničkog povjerenstva kada je to propisano Zakonom.

Članak 132. – za razliku od važećeg Zakona daje se mogućnost pokretanja upravnog spora i kod rješenja kojim se predmet vraća na ponovni postupak prvostupanjskom tijelu, a što je u suglasnosti sa Zakonom o općem upravnom postupku.

Članci 133. - 137. propisuju postupak za nastavno priznavanje prava kada su status i pravo priznati privremeno, postupak obnove postupka i ukidanja po pravu nadzora i iznimke u rokovima pokretanja postupka u odnosu na zakon o općem upravnom postupku.

Članak 138. propisuje da prvostupanjsko tijelo izvršava rješenja o pravima iz ovoga Zakona, a Ministarstvo za korisnike s prebivalištem u inozemstvu.

Članci 139. - 143. reguliraju način isplata po ovome Zakonu kao i troškova prijevoza. Ako dolazi do promjene u iznosima isti se isplaćuju po službenoj dužnosti.

GLAVA XI.

NAKNADA ŠTETE

Članak 144. propisuje obvezu naknade štete za osobe koje su protupravno primile novčana primanja iz ovoga Zakona.

GLAVA XII.

KAZNENE ODREDBE

Članci 145. - 146. propisuju novčane kazne za pravne i fizičke osobe u slučaju neprovođenja odnosno provođenja odredaba ovog Zakona izvan propisanih rokova. Visina kazni propisana je sukladno Zakonu o prekršajima.

GLAVA XIII.

PRIJELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Članci 147. - 162. propisuju da će se stupanjem na snagu ovoga Zakona izvršiti prevođenje prava priznatih po prije važećim zakonima ako je to za korisnika povoljnije i to u roku od 3 godine od dana stupanja na snagu Zakona.

Ovim odredbama propisano je prevođenje prava na invalidsku i obiteljsku mirovinu, te novčanu naknadu u iznosu obiteljske mirovine kao i prava na naknade u vezi s ostvarivanjem prava na profesionalnu rehabilitaciju, ako su ta prava ostvarena prema Zakonu o pravima hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata i članova njihovih obitelji, odnosno propisima koji su bili na snazi do stupanja na snagu ovoga Zakona uz uvjet da je to za hrvatske branitelje iz Domovinskog rata povoljnije.

Isto tako prevode se na invalidsku mirovinu zbog opće nesposobnosti za rad i prava na naknadu plaće zbog nezaposlenosti hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata koji su na temelju preostale radne sposobnosti na nadoknadi kod Hrvatskog zavoda za mirovinsko osiguranje do zaposlenja na radnom mjestu koje odgovara preostaloj radnoj sposobnosti, kao i prava na naknadu plaće hrvatskih branitelja iz Domovinskog rata u iznosu razlike plaće između plaće koju prima kao zaposlenik i plaće koju bi primao kao pripadnik djelatnog sastava oružanih snaga Republike Hrvatske, a koji su zaposleni na temelju preostale radne sposobnosti na invalidsku mirovinu zbog profesionalne nesposobnosti. Navedeno prevođenje tih prava na odredbe ovoga Zakona izvršit će se neovisno o tome je li prevedeno pravo povoljnije ili nije za hrvatskog branitelja.

Dodatak uz mirovinu uveden je Zakonom iz 2001. u iznosu 2.238,20 kn, čiji su iznos i usklađivanje ovisili o Zakonu o državnom proračunu, odnosno eventualno kasnijim izmjenama tog Zakona u pogledu osnovice za izračun tog dodatka.

Kako bi se izbjegla promjena iznosa mirovinskog primanja, koja je ovisila o dvama različitim propisima, korisniku mirovine kojem je prema Zakonu iz 2001. određen dodatak uz mirovinu, a čiji iznos kao cjelovito mirovinsko primanje nakon prevođenja ostaje zajedno s dodatkom u isplati kao povoljnije, uračunava se u mirovinu taj dodatak i dalje se isplaćuje kao jedinstvena mirovina korisnika.

U članku 162. predviđa se stupanje na snagu ovoga Zakona 1. siječnja 2005.